

עוגיות. עובל מביי כמו
(תענית יט.) עג עוגה יעמד
בביתם (דקדק יז) זל: גומות
תולדות זמא זל לקחם עג מים
תולדות הנפן (ברכות ז)
ומציינן את הקברות.
עשין סימני על הקברות
נבדל דלמך נמרוהו זיבך
עס. של קברות נבדל
המדיור עשומות, כרי של
עליו חוליל תרומה לנס
עליו חוליל מושבין זל
המים מאילן לאילן.
היה כשהו צום השלחן,
דפסקול אורח אכיל. דקדק

[illegible]

לרבי אליעזר הירושלמי
רב פפא הא מני רב
ממנו אפילו שדה
משקין אלא שדה
כך ולא כך יתר על
לגיתו ולחורבתו
לי דמשקי לה (א) אמר
אלעזר בן עזריה אוס
לא חרב מעיינה מעייני
רבי יהודה בית השני
קמיידי דהרוסות היא. אלמא דהרוסות
דמילתא אסר ר' אליעזר: (א) מילתא חרבה
שנעשה צור לה לא למשקה
לה היא דהא אין לה חקנה לעולם:
אספח חרבה מעייני וזיל לא מעיין אחר.
אספח מעיינה שריגיל לשמות ממנו
דמיון שריגיל לשמות א"ל חקנה לה
עובדכו אית ליה פסידא ימירא אפילו
הכי לא שרי ר' יהודה אלא ממעיין שילא
לה דלאו עירכא הוא אכל מי גשמים
ומי קילין דעירכא הוא לא שרי אפילו
לגית השלחין ועוד חזין דקאמר רבי
יהודה לא פינה (ב) מים כ"ו אלמא דלא
אספח ר' יהודה עירכא ימירא אלמא חרבה

מושבין אמת המים ב'ו' שש
יש שם מים תחת אילן
זה יכול למוסכס במועד תחת אילן
אחר משום דאילן כצית השלחין דמי
וצריכין למים טפי והא דתנא מושבין
ולא תנא משקין אורחא דמלימא
קמני דבענין זה רגילין להשקות
אילנות: **יתר ע"ב בן אמר** רבי
יהודה. עוד היה מחמיר יותר אפילו
כצית השלחין קא אכר להפנות משום
דהו יטרחא יתירא:
לגינתו ודחורבתו. על צית
השלחין גינה מקום זרעים
חורבה מקום שחרבו אילנותיו וחרשו
זרעו ונטעו ושמה הוא לררן למים
יותר ולא זו אף זו קמני אי נמי
חרב ציתו ועשאו גינה וצריכה מים
מדיר יותר משאר צית השלחין
ומשום דלריכא טירחא יתירא לא:
אם

לא מירחא במקום פסידא מי שמעת ליה אלא אמר יהודה היא דתניא מעיין היוצא בתחילה משקין הבעל דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר אין השולחן שחרבה רבי אלעזר בן עזריה אומר לא אמר רבי יהודה לא יפנה אדם אמת המים וישקה של מועד מאי חרבה אילימא חרבה ממש למה אביי שחרבה ממעיין זה יוצא לה מעיין אחר רבי לא כך ולא כך לא שנא חרב מעיינה לא שנא שריצא בתחילה לא וממאי דלמא עד כאן לא קאמר יין אין בית הבעל לא אלא מעיין שריצא בתחילה דלמא

ז' חרצ מעיינה ממעיין שינא לה בתחילה ול"ש לא חרצ תרוייהו אסר:
לחא

עין משפט
נר מצודה

א א מ״י פ״ו מלכות
י״ושׁ שלמה ב״ו ופ״א
מלכות שלמה בלכה ב
סמך לארץ ער ופשיך דרנן
ט״ושׁ״ ע״ח פ״י מקל
ספיק א״ב

ב ב מ״י פ״ו מלכות י״ושׁ
שם ט״ושׁ״ ע״ב ספיק ב
ג ג מ״י פ״ח מלכות י״ושׁ
בלכה ב ט״ושׁ״ ע״ב ספיק
ה:

ד ד מ״י פ״א מלכות
שלמה בלכה ט
ה ה מ״י פ״ב מלכות
י״ושׁ שלמה ב ט״ושׁ״
ע״ב ספיק ו:

ו ו מ״י ע״ז אלהי י
ט״ושׁ״ ע״ב ס״י תקדמ
ספיק ב:

ז ז מ״י ע״ט ט״ושׁ״ ע״ב
ספיק א:

ח ח מ״י פ״ד מלכות י״ושׁ
בלכה יא:

ט ט מ״י ע״ב שלמה ב
ט״ושׁ״ ע״ב ס״י מקל
ספיק א״ב:

י י מ״י ע״ט ט״ושׁ״ ע״ב
ספיק א:

דבינו חננאל

משקן בזה השלחן
במנונו נחמיה, בין
ממקנן שצאצא כחולה,
והמקנן... ופסקין
השאר ש' לומר מעט
שיצא כחולה, והיישקין
לצא אחר לאנפול,
ובני זה אמרם שחל
מעטן שכבר יצא ונתקן
נמר מכבד... ופסקין,
איצטרך לאשמעת
דא"י מעטן יש לו דליבא
חששא אמר: נפל ביו
ליה. [ואן] משקן נטעין
כ' השלחן, שהן נטעין
צמאן לזמן, מלשון
שלחן, כדמורמיה והא
עליו. משהו, אבל זה
הבעל, שכבר גדל והשרש
שרשים בקרע, כמו
בזה באש. כדמורמיה
והולידה והתמיהה, בין
מעטן שצא כחולה ובן
מעטן שלא יצא כחולה
אין משקן שרש הבעל
ואמפין, און תוג השאר
לפסדא דהשלחן כ' ש' ש' ופסקין וייבש והתיר
השלחן, דא"י כ' א"י
אלא דבר שארן כ' ש' ש'
טורח, חלל להוציא ממי
נשים וכיוצא בהן שיש
טורח בהן אל הירח, אמר
כ' הונא ר' אליעזר כ'
עקב, איה, דחנן ר' אליעזר
כ' עקב, חלל להוציא ממי
מיס מאילן אליין, אבל
אל שיקח את כל השדה.
ורחוק, אומר דמעתיל
אליעזר דלא שר, הריחקה.
מדקתא אל שיקח את כל
השדה, אבל אל השדה
בקמץ שיש פסא ר'
שעתה ליה, רבא כ' פסא
ואוקמה לר' יודא, דחני
אין משקן מעטן היצא
כחולה אמר שרש איה
השלחן שחובה. ופסקין
א' חובה מל' להשאק,
אילא מלא חרבה ורעתן,
חבר מעטן יצא א' מעטן
אין כחולה.

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

מסורת הש"ס

(א) [שבת עג. א.] (ב) [מוספת]
כלאים פ"א] מכות כ"א: ע"ז
סד. ג) [שעשה לכן סיני
וגדר רש"י ע"ז סד. יע"ש
בחוס' (ד) גימין לו. קדושין
לח. ה.) [ויקרא יט.] (ו) [ועי'
פי' ריב"ן דמכות ויכל מקום
פי' בסגנון אחר.] (ז) [ע"א
ד"ה משקין].

תורה אור השלם

1. את חקתי תשמרו
בהמתק לא תרביע
כלאים שדף לא תזרע
כלאים ובגד כלאים
שעטנו לא יעלה עליך:
ויקרא יט יט
2. וזה דבר השמטה
שמוט כל בעל משה ידו
אשר ישה ברעהו לא
יגש את רעהו ואת אחיו
כי קרא שמטה לוי:
דברים טו כ

הנהגות הב"ח

(א) היום ד"ר כמו כו' דר'
יהודה דממיר רי"ל כח
דבתיבא:

גליון הש"ס

תוס' ר"ה חייב שתיים
וכו' וקשיא ל"ג עין צ"צ
97 נג ע"ב:

מוסף רש"י

זומר. להלמה הגנן,
הענין לעצום. הנה
מאוס לזרז להם הנה
מולדה דקלה, לזרז נמי
לקרז (נחש) ע"י הרמב"ש
ורמב"ם. לאחר ויענין
מסע עפר עליון כדרך כל
סוועים. לוקה. רמ"ט
נמי וועט. להל זרע כל
וועט למחזי פיר מרזק, ע"י
ורמב"ם. כולל פיר מרזק
היא. יענין ענינו עליו
לזרז עקבה סעלה ע"י
מחשע אע זיקה, דמאן
דערש. תנחניק
מחשע. והמכשע עניק
עשנים ועש דע זיגול
אחריס יומ, לוקה דמשי
מורע ענין. ויחבט אע
לחמור לזרז כלאים
שרד. לזרז אהרעס
קא דרש. מסמך לזרז
לחמ חרעני נע זרה,
דרשין לזרז שדך.
מזל חניב דהתקן. ע"י
חרעני לזרז אע חורע
שרד לזרז. ע"י שדך
אחריס לענין נמי דרשין.
לחמ חרעני הכחוש ע"י
דרשין אע כעדי. ע"י
רובען. שדך חרעני
בדקען שדך חרעני וואר
ע"י (קדושין דף) ע"י
עשני עטולה קדשה
לזרז ויחבט דף אר
משכע כספים. ע"י
שדך חרעני נמי חרעני
הנה אע חרעני חרעני
לזרז. לענין דהקדש לזרז
נמי. רמב"ם.

דלמא חסי לאַנפּוּל. אַל ממעין שלא יאָ בַתּחילה אַפּילו בּית שר רבי יהודה ומתנין דקמני גמי ממעין שלא יאָ בַתּחילה השלחין אין בית הבעל לא לאר רבי יהודה יאָ: **אם כן מפנין סמיה.** לא ר"א בן יעקב דלאמרן ולא כר"מ דשר אפילו

בית הבעל ולא כר' אלעזר בן עזריה
לדאילו בית השלחין לא שרי ממעין
שלא בתחילה: אלא לרבי יהודה
ולא שאנא כו'. וממתניתין ר' יהודה
היא: לסודיען כחו דרבי מאיר
לדאילו ממעין שלא בתחילה שרי
אפילו לבית הבעל: מנא. מנא.
עשנים רעים מתוך הטובים ומ
עקרי להו למאי הו טפי: משק
מיס בורעיס. שזורק מים בעיקר
העשנים: משום מאי מסרינן ביה.
דמאי מלכא קא חשבינן ליה דדא
קולר לא חשבינן שאזוי ממכרין ליעול
העשנים אלא לתקן עשנים הטובים
שצדקה: חורש חורש וקולר אבות
מלכות הן בפרק כלל גדול ושם
דף עג. לרפוי. לרקי: משום
חורש אין משום וורע לא. אמאי לא
מייחב בתרוייהו הא עבד תרוייהו
ואשחיתין צמלכא דמייחב דמתין:
ומר. צבט. ולרדי נגליס חייב.

מִשּׁוֹם קוֹרֵר שֶׁהֵי לִרְיָךְ לַעֲשֹׂם וְחִיב
מִשּׁוֹם נוֹטֵעַ דַּמְשׁוֹם הַיּוֹמֹר גְּלִי
טוֹי: **הַמַּחֲפָה**. שֶׁמִּכְּפָה אֶת הַזֹּרֵעִים
בַּעֲפֹר: לֹקֵה. מִשּׁוֹם לֹא זֹרַעַת
כִּלְאִים (ויקרא יט:) **אָף הַמִּקְיִים**.
שֶׁרֹאֶה כִּלְאִים זֹרַעַת וְחִיב לִבְטְלוֹ:
בְּשֵׁלֵמָה לִדְרִי דַמְיָא. לִדְרִי מִנְכֵּשׁ הוּא
מִשּׁוֹם זֹרַעַת מִשּׁוֹם הֵכִי מִנְכֵּשׁ כִּלְאִים
לֹקֵה דֵּהֵא אֶסְרֵהּ זֹרִיעָה כִּלְאִים
דַּמְיָא לֹא תֹזַעַת: **חֲרִישָׁה**. לְזֹרֵךְ
זֹרִיעָת כִּלְאִים מִי אֶסְרֵהָ דַבְּשַׁעַת
חֲרִישָׁה לִיכֵּה כִלְאִים כֻּלָּ: **אֲמַר לִיה**.
מִנְכֵּשׁ אִינוּ לֹקֵה אֲלֵם מִשּׁוֹם מִקְיִים:
סֵלִמוֹר לֹמַר כִּלְאִים שֶׁרָךְ לֹא. וְאֲמַר
דַּכְחִיב לֹא תֹזַעַת כִּלְאִים (גורעין
דְּזֹרֶשֶׁין לֹא כִלְאִים לֹא יֵהֵא כִלְאִים
מִלֵּל מִקּוֹם שֶׁחִיב אֶתֵּה לִבְטְלוֹ:
בְּשֵׁלֵמָה מוֹעֵד. מִשּׁוֹם הֵכִי שְׂרִי דֵּלֵא
אֶסְרִי בְּשׁוֹם מֵלֹאכֶה אֲלֵם מִשּׁוֹם
טִירָחָה: **וּכֵל מִקּוֹם פְּסִידָה שְׂרִי**
רַבֵּן. לִמְטִירָה בְּחוּלֵי שֶׁל מוֹעֵד
בְּמִקּוֹם פְּסִידָה כְּדַפְרָשִׁין לַעֲלִי: **בִּין**
לְמֵאֵן דֹּאמַר מִשּׁוֹם חוֹרֵשׁ. דַּפְלִיגִי
רַבֵּה וּרְבִי יוֹסֵף לַעֲלִי בַּשִּׁמְשָׁה מִיֵּם
זֹרֵעִים דַּחַד אֲמַר מִשּׁוֹם חוֹרֵשׁ וְחַד
אֲמַר מִשּׁוֹם זֹרַעַת: **חֲרִישָׁה בְּשִׁבְעִיּוֹת**
מִי שְׂרִי. חֵד נִפְקֵה בְּצִמְחָה וּבְקִיָּרָה
חֲשׂוֹת דֹּאמְרִין אִם אִינוּ עֵינִן
לְשַׁבֵּת שְׂאִינוּ לִרְיָךְ שֶׁהֵי כִכֵּר נֶאֱמַר
כֵּל מֵלֹאכֶה מִנְהוּ עֵינִן לְשִׁבְעִיּוֹת:
בְּשִׁבְעִיּוֹת בּוֹמֵן הוּא. דִּרְכָּן: וּרְבִי
הִיא. דֹּאמַר דֵּהוּא מִדְּרַבָּן וְיִמְלִתָּה
דַּפְסִידָה לֹמַר רַבָּן: **וְהֵי דִכֵּר הַמַּחֲפָה**
שְׁמוֹת. תַּכְחִי בַּשִּׁמְשָׁה נִפְקֵה:

אחמאי כתיב: **הר יומי שמטה שמוט: בזמן שאי אסר משמט**
קרקע כו'. מכלל דאיכא זמן ללא משמט קרקע ואיהו זה
 בזמן הוה דאורייתא: **אכזב מלאכות אסר רחמנא.** בשביעית:
 מולדות

אם בן אסאן תרבייה. ואם נספק לומר ממאי דרמינן אליבא דר' יהודה יותר מר"א כמו דאקשין לעיל לר"א הכי נמי פרישין אליבא דרבי יהודה ומאי אלימא לנש"ס מילתא דרבי יהודה דמוכח מנייה דמתניתין אחיא אליבא יותר מדריז אליעזר איכא למימר דמאסוס דנתתני מיני אשכחן כהידא דנמילתיה דר"י כמו דמתניתין דפסדיר: אין הרווחה לא וצמקוס פסדיר גמי מיטרת לא טרה אכל לר"א ליכא גלאוכוכי ממילתיה אלא חד מילתא גדלעיל הרווחה אסיר הלכך ניתא ליה לאוקמי כר' יהודה ולא כרבי אליעזר: **בחו** דר' באיר המיקא. ואם סתמו ולייתי שנה ילאו בתחילה להודיען כמו דר' יהודה דמתמחי: (א) כח דהסירה עדיף:

זית לזרזים ריזרם

נזקק ולא נהג אלא
 בהתמדה שמתירין בו לא תעשה
 אלא אסורא כדמסקין בסנהדרין
 (דף מה.) מקרא דלרבי לפרש סס
 האסור כהדיא: **קא** מרשו
 ארעא. דנתר עיקר התמלה
 אולוין דומה לחורש ורבי יוסף אע"י
 דעיקר תמלה דומה לחורש מחשבת
 הנפש לאו לפרויה ארעא וזכאי פליגי
 דרבה סבר לנתר התעשה מדמין
 לה ולא אחר המ חשבה ורבי יוסף
 סבר נתר מחשבה אולין דהוא עיקר
 ולא אולין נתר דמיון:

אחת משום נוסע וא

נָרִיךְ לַעֲשִׂים לֹא נֶאֱמַר זֶה
הַדְּחִיב מֵשׁוֹם קִצְרֵה דְלֹא מִדְּמִי לַקִּצְרֵה
דְּקוֹדֶרְרִין לִמְאֹכֵל אִלּוּ מִיֵּד שְׁזַרְרִין
לְעֹלָמָה דְּזֶרַח כְּגוֹן רְפוּאָה וְכִיּוּלָא בְּהֵן
וְאִלּוּ לֹא שְׁקוּרִין לְגִזְרֵךְ גּוֹפֵו פְּטוּרָה
דְּלֹא מִיַּחֲדִי אֲפִילוּ מֵשׁוֹם סְמוּלָה
דְּהַמְלֹלָה נָרִיךְ שְׁחַסָּה דְּמִי לֹא
מִלְּאִסָּה: **חִיִּיב** שְׁתִּים. קִשְׁיָה
לְרֵבָה דְּלֹדִיל בְּתֵר הַדְּמִיין דִּהְכָּא וְזִמְר
לֹא דְּמִי כֻלָּ לְנוּטֵעַ וְאֵפְסָה חִיִּיב
מֵשׁוֹם טוֹעַ וְקִשְׁיָה לֹא רִיב יוֹסֵף דְּלֹא־חִיִּיב
אִלּוּ מִתְּכִיּוֹן לְמֹשׁוֹת הַבֶּפֶן כִּיּוֹן דּוּדֵיל
מִזְמַחָה מִחֲמַת הַיָּמֹר חִיִּיב מֵשׁוֹם
טוֹעַ דֵּהָא סָתֵם קֶאֱמֵר רַב הִנֵּה
אֲפִילוּ לֹא חִיִּיב לְנוּטֵעַ וְאִלּוּ קִשְׁיָה הָא
דְּלִמְרִינֵן דְּרוּכָתָא אֲחֵרִיתִי (מְסֻבֹּת)
דְּחִיִּיב (ג.) מֵשׁוֹם רִשְׁעָה אֲחַת אֲשֶׁר
הִתְּרַב וְאִלּוּ מִזְמַחָה מֵשׁוֹם סָתֵם
רְשָׁעִית תְּרִיךְ הִי כְּגוֹן דְּלִיכָא מִיָּה
וְיִמְלֻקוֹת אֲבָל תְּרַמִּי מִיָּלִי דְּאִסְרִין
דְּדִמְיִין לְהִדְדִי בְּשַׁתִּי מִלְּקוּיֹת תְּרוּיָהוּ
חַד רִשְׁעָה הוּא וְלֹא מִמַּעֲטִי מִרְשָׁעוֹ
דְּכָל שֵׁם מִלְּקוֹת חַד רִשְׁעָה הוּא וְהִי
גַּמִּי אֲמַר חֲסֵד פְּסָחִים רַבֵּה לֹא שַׁעָה
וְדָקָה (ט.) וְסֵם זֶמֶר אֲבִי אֲבָל פְּטוּיָה
לְקוּחָה אֲרֻבָּה וְאֵפְסָה דְּרַב הִנֵּה אֲמֹרָה
הוּא מִקְּסִי מִיָּה לְרֵבָה וְרַב יוֹסֵף
מֵשׁוֹם דְּנִבְרָה רַבָּה הוּא דְּלֹא־שִׁתְּקִין (נ"ה)
דְּקִי. בְּמַעֲשֵׂה דֵר' יוֹחָנָן דְּהוּא חֲרִיף
טוֹבָה * וְקִשְׁיָה לִ"ג כִּיּוֹן דְּלֹא מִתָּה הוּא לֹא

בזמן הזה: אפילו חימא רבנן. דפליגי עליה דרבי ואמרי דשני

א מ"י פ"ח מהלכות
 שבת הלכה ב:
ב מ"י ב מ"י שם הלכה ד:
ג ג מ"י פ"ח מהלכות
 כלאים הלכה ג ופ"ה
 הלכה בן סמג לזרז רעט
 גושטיע י"ד ס' רזו סעיף
 א וסומן רזו סעיף א):
ד ד מ"י פ"ע מהלכות
 שבת הלכה ב סמג
 ערשטער קומט גושטיע
 מ"מ סימן ק סעיף א):

רבינו חננאל

וספרו י' יהודה ל"ש מעין
 שיצא כחלה ולא שגא
 מעין שיצא כחלה,
 מעין משקן אלא בית
 חתולין, והא קרינא מעין
 שיצא כחלה, אירי אמן
 מ' מאר מעין שיצא
 כחלה משקן מנו אפי
 וזב, חבלי, חנו אמו
 מעין שיצא כחלה, אחמר
 מנשני, הי חסותי
 הוריעי, והנשני מים
 חוריעי שבח, משום אמר
 מחתנין ביה, רבה אמר
 משום חורש, מה דרך
 חורש דלוי ארעא ארע
 ורב מרפ' ארעא ארעא ורב
 וסופ' אמר משום חורש, מה
 דרך חורש ארעא ארעא
 נכא מ' בקי כמחלין פירא,
 ומקשי אבי חתרווייהו
 ואמאי לא מחתנין ורב
 משום חורש משום חורש

[illegible]

השליחין במדבר ובשביעית.
חרישה וזריעה בשביעית אס
כספים, בזמן שאתה משמט

בשמינית) וגו'. אבל באילנות נטעה הוא, כדכתיב ונטעתם על עץ מאלו. כלאים דכתב רחמנו למה לו, לכתוב המקיים בכלאים בלאו. ומקטנין לרבה ורב יוסף מפתניתין דתנן משקין בית לשלמה מונע משום טירחא הוא דאסור, וכל מקום פסידא שרו רבנן. אלא בשביעית, בין למאן דאגור משקה מים לזרעים חייב משום זורע ובין למאן דאמר חייב משום חורש, תרווייהו ילי הכי שרו. ופירק אביי, שביעית בזמן הזה, ורכי היא. תנאי רבי אומר זהו רבי השמטה שמוט, חייב שמיט' וכתבי שטרות. בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת קרקע כו'. והאינאן דלית שמיטת בקרקע שארין ישראלי בידו גויים חייבין, שביעית בזמן הזה דרבנן, ובמקום פסידא שרו רבנן. רבא אמר לא תחייב מחנני רכי היא ילא רבנן, אלא אפי' תימא רבנן. ותיבשו כלבאים (כלאים) כלבאים אבות אסורא רבנן.

במקומו של הניכוש (והחיסוי בכלאים) תולדות ניהול, וכשביעית אבות אשר רחמנא

١٠

שו א מ"י פ"א מהלכות
 שמעיה הלכה ב ג:
 שו ב ג ד מ"י שם הלכה
 ד ה:
 י"ז ה מ"י שם הלכה ז:
 י"ח ו ז מ"י שם הל' ט:
 י"ט ח מ"י שם הלכה ג:
 כ ט י מ"י שם הל' ז:
 כ"א כ מ"י שם הל' ד:

1. ובשנה השביעית שבת
שבתון יהיה לארץ שבת
ליו שדך לא תזרע
וזכרמך לא תזמור: את
ספיח קצירך לא תקצר
וזאת ענבי נידוך לא
תבצר שנת שבתון יהיה
לארץ: ויקרא כה ד-ה
2. והשביעית תשמטנה
ועשתה ואכלו אבני
עמך ויתרם האכל חית
השדה כן תעשה לכרמך
ליתך: שמות כג יא

[illegible]

הפרט מתעששותיה ואינו כלל ופרט
וכלל דייטנין ליה בכלל ופרט ולא
נהירא לי דמנגלן דרבי אילעא ס"ל
הכי אימא דהפרט שהוא כלל מעשה
בטל אבל הכלל עומד במקומו לפי
דבריו ועוד לפי לשון זה קשה לי
אמאי אמר דכולי עלמא לית לה דר'
אזין והא הוה מצי לתרזי דכולי
עלמא אית להו דבכל מקום סוגיית
הש"ס היא דכין דמצי למימר דכולי
עלמא אית להו דמצי איתא דלמור
אינו לוקה שפיר ותרזי דלמור לוקה
סבירא ליה כי הך גרייתא דמפסק
ליה לתולדות מקרא וקסבר לאו
אסמכתא הוא אלא דרשא גמורה היא
ולי נראה דהא לימא בדר' אבין אמר
ר' אילעא וכו' קאזיל בדר'ג לדיכא
הנא אלא כלל ופרט דכלל בדרא לא
חשיב כיון דהאי כלל בקרא אחרינא
וחשיב בכלל המרוחק זה מזה כיון
דלא הוו בחד קרא דהכי מוכח בפ"ק
דפסחים (דף י: ושם) דאיכא למאן
דלמור כיון דהוו בחד קראי אלא
מיטערס למיהוי כלל ופרט וכלל
והנא נמי לא הוי אלא כלל ופרט והכי
איכא (ו) הגירסא (ט) (צירושלמי דכלאים)
בפ"ה חד אמר לוקה סבר לה כרבי
אילעא דאינו דנון בכלל ופרט כיון
דהפרט בלא מעשה הפרט בטל והכלל
במקומו עומד ולפיכך אמר כל החורש
בשביעית לוקה ומד אמר החורש
בשביעית לוקה לא סבר להא
דר' אילעא אלא דנין אותו בכלל ופרט
הני אין מידי אחרינא לא ודמי לה
דטולכו אית להו דרבי אילעא מאן
דלמור כדאי שפיר ומאן דלמור אינו
לוקה מכדי ומירה בכלל וזיעה ובצירה
כו' ושם נפשך לומר למאן דלמור לוקה
אמאי כבז רחמנא ומירה ובצירה
שמה קסבר ללאו יתירה אחי אי נמי
קסבר כהם משדה לא הוה יליף הכן
הולך למיכתב בין בשדה בין בכרם:

דשינן בכלל ופרט וכלל: אחרינא לא. להכי חורש אינו לוקה:

[illegible]

תזרע, זריעה וזמירה בכלל שבת שבתן יהיה לארץ היו, ולמה יצאת להקיש אליה, לומר
ת שדות וכרמים, אף כל עבודת שדות וכרמים, למעוטי קישקוש ועידוד וביקוע ועישות
וירוד שדות (וחרעים) [וכרמים], והלכך שרי קשקוש בשביעית. פי' ה' תרי קישקושי' הו'

(א) יִשְׂרָאֵל דִּיה אֶף כֹּל כִּי
 כֹּל הֵי פִרְעִי דִפְרִט יֵא
 קִשְׁקֹשׁ מִי (ב) דִּיה לֹא
 יִקִּשְׁקֹשׁ וְכוּ' וְהֵי לַעֲדִיר
 הַיָּם וְאֶחָד מִמֶּה
 מִדְּרַבָּנָן כֹּל הֵי מִדְּרַבָּנָן
 אֶכֶל מִדְּאֹרִית' כִּי:
 (ג) דִּיה קִמְמוּ פִילִי כִי יִב
 עִי פִרְשׁ' פִּי דְלִפּוֹה דֶף
 מִד עִי: (ד) תּוֹס' דִּיה אֶין
 כִּי וְהֵי אֵיתֵא הִיבְרַסָּא
 בִּפְרִי' חֵד אִמֵּר:

גם' בנין לעידור ולקישקוש

מלסקל. להשליך אנני
לחן (סוכה חד). אבריו
אילני. כמו (יחזקאל כג)
ובל אהם בחיבורם
נלקבו העפר של השמים
ולחיו שיהא כל ימותם
והאלן משה. כי
שמתם. ישרא אחרים
להבדיל את האלן
ולהשנינו. (סוכה שם).
החורמ פילד. ששנים
מגולים ואלן בקטנותם
יבש הארץ. ולחיו אלני
הוא שלא ימות אלני עוש
להשנינו אלן לקיים שיר.
פילד. בתים.

תולדות לא אסר. שפעין
 חר. מרבת שך אל
 חור וזכר אל חזמה
 מכדי (זרעה) (זמירה)
 בכלל (זמירה) (זרעה)
 היא, זכין שומר דאני
 צומח, ובערה בכלל
 קצירה, למא הלכתח כח
 הרמא, למא קצירה דאני
 תולדות חייב בשביעה,
 אחלודת אהנייטא
 מחייב. אני, והנתי
 שך אל חור וזכר
 לא, וזכר, אין לי שחיב
 בשביעה אלא חור
 חורמל, כלבד, חור
 ולעור ולמכסח, חור
 שך אל פי חור
 אין למכסח אל חור.
 ואנ דיענ דאני חור
 שך דכח, חור
 חרמא למא לי לרבות
 כל חרמא בשביעה
 מין שאן מוצלין ואן
 מפקין ואן מכבין
 ואן מעשיין, ח' חור
 אל, לרבות אל חור
 שוכרם אסורות. חור
 מירא מנכש אסור
 בשביעה ופקין לא
 אסורא מרובא ואן וקרא
 אסמכא כר. יבול אל
 קישקש חתח אסמכא, ולא
 יעור דרוב הגופים, ולא
 ימלא נקעים מים, ולא

ד"ה אין דיין בשם רבינו לפי מה שהביא הב"ח והדין עמו דאלו ביורושלמי שם אורכיה הירשא כמו ה"ש כאן ע"ש.

מסורת הש"ס

(א) נראה דל"ל ונסת' לה מלחמה (למטה) דל"ל בל הוי. (ב) נראה דל"ל וינת' דמי המירו בלאסור צ' מרקוס הארנסט' ר' אהא בשם ר"י בשעה ששברו למקרא סמכו ונשעה שהמירו למקרא סמכו בשעה ששברו למקרא סמכו ובקציר אחריו חזרו חקצירו אסור וכו' חרש של ערב בשנים נסמכו למעשים והורו של בשנים שזאל לחצול בשנים וכו'. (ג) ל"ל כי אהא בלחא י' י' י' למי ר"ה י' י' י' דמנו וכו'.

מוֹתֵם רִיז'י

מדלין

בצע מזדו ובדל אחד היה בית השלחין נמוך וצין אלו בית השלחין היה
ענין נוסף טיפין מן בית השלחין הגבוה לתוך הכריכה הנמוכה מותר
פסקא הואיל ומטעמך בו מצית השלחין הגבוה מים שבאו לו מחמת
יפסא. מצית השלחין גבוה לתוך הכריכה דודאי לא פסקא: **אמר אביי**
דשקתא מצריכה לבית השלחין נמוך אבל אי פסיק מעיין אע"ג דעדיין
השלחין נמוך דלמא פסיק ואילי וטריה ומימינא ממעיין אחר: לא ידלמא
לא דלמא מים ומשקא לירקות כדי לאויכלן בחצולו של מצית: **ואם צביל**
דליוות מים לירקות וחכמים לא המירו כי אם לבית השלחין צללד:
שלוסי

של מועד מר אית לוי
אמר רבה בר ירמיה
להשקות מהן בחולו
גשמים ולא ממי קילא
פסקי דמו תנו רבנן יה
מהן בחולו של מועד
פפא והוא שרובה של
האע"פ שאין רובה של
אי לא שתיא לחד יומ
משדה בית השלחן
עבידא דפסקא אמר ר
מעין ראשון תניא ר'
ילדא מן התחתונה וי
שמעון אפילו ערוגה
וישקה במקום גבוה ת
אסור רבינא ורבה תומ
דוולא בחולא דמועדא
והתניא מדלין לירקות

כי אחאי הלכתא למישר
 ילדו. מי כנון עשר
 נטעות המפורזין
 סאז שהלכת למשה סמי
 לחרוש חסן כל בית סמי
 עד ראש השנה. למישר
 ילדו, להחיר החרישה
 לנטיע עד חורף ילדו. חרש
 למיסר זקינו, פ' חרש
 ובקציר חמרנו ממנו
 איסור חרשין קדום אר
 השנה. האיסור הזה לאילן
 שכבר עשה שר ויברן ור
 ואקשין, וכיון שהלכה
 להחיר חרשה לנטיע,
 אהא מתוך זאת אהא לה
 שהחרישה לאילן אסורה.
 והטעם שר ישמעאל אר
 שלמד איסור חרשה
 מן ההלכה דר' ישמעאל
 מוציא חרשין ובקציר
 נטועין אתר החרשין קציר
 והעמר בשביעית, ולפיכך
 הוא נצרך להלכה ללמד
 איסור חרשה. ואיכא
 לה, ר' ישמעאל סבר
 הלכה למשה מסיני אר
 פ' כי רוא מוציא חרשין
 ובקציר לטעם אהא.
 להחיר חרשין העומר,
 וקראב מילי עליה
 ואמר, אהא הלכת למשה.
 מסיני גידול אהא.
 פ' מן חרשין ובקציר
 גינהו. ור' יוחנן אר
 רבן גמליאל מדאוריית
 שר חלו, משה שכתב
 [משבח] בראשית גביה
 שוה, מה ערב שבת
 בראשית מתוך לעשות
 בלאתה עד שחשוך,

כלומר לפניו ולאחריה
 מותר, אף ערב שבעת
 המהירות אשר בשנת,
 פירוש לפניו ולאחריה
 מותר ודחי' ב' ששה, מזה
 ראמ' הלכה, הלאה
 שיה' ועקרנה' להתלחם כו'.
 אלא אמר רב אשי, רבן
 נמילא' ובית דנו סביר
 לה כו' ששמאל' דלמ'
 להתלחם גמירי' לה, וכי
 גמירי' להתלחם בזמן שבת
 מהקדש קיים, ורומא
 דניסוך המים. אבל כו' כו'
 ממי גשמים ולא ממי

לא א"מ" פ"ח מהלכות
י"ט הלכה ג טושיע
ח"מ ס"י מקל טפח:
לב ב מ"י פ"ב מהלכות
שמיטה הלכה ג:
לב ג ד מ"י פ"ח מהל'
י"ט הלכה ג סמך לאין
זה טושיע ח"מ ס"י מקל
טפח:
לד ה ו מ"י שם הלכה ד
סמך שם טושיע ח"מ
ס"י מקדמ ס"ב:

רבינו חננאל

יסקא מדלין מים
לירוק כדי לאוכל ואם
כשיל לייפותן אסור.
לית הא מדלין מלשון
שלוף כדנתן המדל
בגפנים כו' ואין עושין
גופיות. פי' עונה, וכן
בדין שבטיקרי אילנות,
דנתן במס' כלים פ"ב כ"ט
ד הבדיר ארבעה, והני
מלי בחדתא, אבל
בעתיקא, למעבד בבי
שרי. פתג' ר' אלעזר בן
זורה אומר אין עושין את
זאמה בתחלה בין [במער]
כ"ן [שבטיקרי] ומקשינן,
בשלמא במער משום
זירחא, אלא שביעית
אמאי לא. ופרקינן, כיון
שחופי נראה כעושה
הלאכה בשביעית בשדה.
יש אומרים מפני
שמכשיר אנפיה לזריעה,
כלומר כיון שחופי נמצא
בחוץ באמצע ומכשיר
צורדין לזריעה כו'.
אמרי מתי לה מפני
שנראה כעודר, וקשיא ליה
מי אמר ר' אלעזר הכי,
שכל החופי ומעמיק נראה
כעודר, והא יהיה דאמר
שחופין עד ג', ולא גזר
משום עזר, דנתן במס'
שביעית פרק שלישי עושיה
אדם וזבל אוצר, ר' מאיר
אמר עד שיעמיק ג'.
טפחים או עד [שיגביה] ג'.
היה לו דבר מוצט מוסף
גליו והולך, ר' אלעזר בן
זורה אומר עד שיעמיק
ג' או עד שיתן על הסלע.
פרקינן, ר' זירא ור' אבא
ד מל, חד אמר כנון
שהעמיק קודם לכן, וחד
אמר וזבל מוכיח עליו
שאין עזר. פסקא
דחכמים אומרים עושה
אדם אמת המים בתחלה
בשביעית, ומתקנין את
המתקלקלת במער. מאי
המתקלקלת, אמר ר' אבהו
שאם היתה עמוקה טפח,
זוהר ומעמידה על ששה
טפחים, נמצא מוסף
חמשה טפחים, ומביעא
לן, אמה שיש בה טפחים
הנה לחפור ו' האחרות
להעמידה על שבעה
טפחים, דחמשה נמי היא
קא מוסיף, ועלמה
התיקו, ומתקנין קילקולי
המים שברשות הרבים.
אבי שרא לבני הרמך
לחופי נהרא, ור' ירמיה
שרא למכרא נהרא בתוס'
לפתוחו, ורב אשי שרא
לאקדוהי נהר ביצין, אמר

יין דשתו מניה, כי רבים דמי, ותנן עושין כל צורכי (המים) [ורבים].

ס' מדלין לירקות. ממקום עמוק קרי דליו ואע"ג דליכא טירחא
ימירא בשביל לאכול המירו אבל לייפות אפילו ליכא
טירחא לא המירו: כך מירד בשל עניים. דכי אסר רחמנא
ליקח עוללות ה"מ בשעת צורה כדכתיב
לא תעולל אסור עוללות עליהו:
מפני שמכשיר אנפיה לזריעה.
ונראה מרישה ממש
שסבירן הוסיף שלק מתכוין אי
נמי חשיב ליה עזרת קרקע ממש
ואע"ג שאינו מתכוין לכן מיהו
מלאכה היא ואע"ג דאמר ר' שמעון
דבר שאין מתכוין מותר הא אמרינן
מורה ר' שמעון נפסיק רישיה ולא
ימות ויבנן סביר כיון דע"י שינוי
עבד ליה לאו מלאכה היא ומותר
ללא שמה מרישה:
זבלו טוביה ע"י. לליכא למימש
להא דמאן דמזי החפירה
(ג) חזי ליה (ב) לזבל שחפירה:
(א) לאתוי

מדלין שלופי כדתנן ^אהמידל בגפנים כשם
שהוא מידל בשלו כך הוא מידל בשל עניים
דברי ר' יהודה רבי מאיר אומר בשלו רשאי
ואינו רשאי בשל עניים אמר ליה והתניא
מדלין מים לירקות כדי לאוכל אמר ליה ^אאי
תניא תניא: ואין עושין עוגיות לגפנים: מאי
עוגיות אמר רב יהודה בנבי ^אתניא נמי
הכי אלו הן עוגיות בדדין שבטיקרי ויתים
ושבטיקרי גפנים איני והא רב יהודה שרא
לבני בר ציתאי למעבד בנבי לכרמיהון לא
קשיא ^אהא בחדתי הא בעתיקי: ר' אלעזר
בן עזריה אומר אין עושין את האמה: בשלמא
מועד משום דקא טרח אלא שביעית מאי
מעמא פליגי בה רבי זירא ורבי אבא בר
ממל חד אמר מפני שנראה כעודר וחד
מאי בינייהו איכא בינייהו דקא אתו מיא בתריה מאן דאמר מפני שמכשיר
אנפיה לזריעה איכא ומ"ד מפני שנראה כעודר ליכא ולמאן דאמר מפני
שנראה כעודר ליחוש מפני שמכשיר אנפיה לזריעה אלא איכא בינייהו דקא
שקיל מיניה ושדי לבראי למאן דאמר מפני שמכשיר אנפיה לזריעה ליכא
למ"ד מפני שנראה כעודר איכא ולמ"ד מפני שמכשיר אנפיה לזריעה ליחוש
מפני שנראה כעודר עזר נמי כי קא שקיל בדוכתיה מנח ליה אמימר מתני
לה מפני שנראה כעודר וקשיא ליה דרבי אלעזר בן עזריה אדר' אלעזר בן
עזריה ומי אמר ר' אלעזר בן עזריה כל שנראה כעודר אסור ורמינהי ^אעושה
אדם את וזבל אוצר ר' מאיר אומר עד שיעמיק שלשה טפחים או עד שיגביה
ג' טפחים היה לו דבר מועט מוסף עליו והולך רבי אלעזר בן עזריה אומר
עד שיעמיק שלשה או עד שיגביה שלשה או עד שיתן על הסלע ר' זירא
ו' אבא בר ממל חד אמר כנון שהעמיק וחד אמר ויכלו מוכיח עליו: ומתקנין
את המקולקלת במער: מאי מקולקלת אמר רבי אבא ^אשאם היתה עמוקה
טפח מעמידה על ששה טפחים פשיטא חצי טפח על שלשה טפחים כיון
דלא עבר מיא לא כלום הוא טפחיים על שנים עשר דקא מרח טירחא יתירא
לא טפחיים על שבעה מהו ^אהכא חמשה קא מעמיק והכא חמשה קא מעמיק
או דלמא כיון דאיכא טפח יתירא איכא מירחא מפי תיקו אביי ^אשרא לבני
בר המדך לשחופי נהרא רבי ירמיה ^אשרא להו לבני סכונא למיכרא נהרא
טמימא רב אשי שרא להו לבני מתא מחסיא לאקדוהי נהר בורנין אמר
כיון דשתו מיניה רבים רבים דמי ותנן עושין כל צורכי רבים: ומתקנין את

קילקולי

שלופי. כשהירקות רזופין נוטל מהן מציתים לאוכלן מותר ליפותן
אסור בשביל ליפותן אותם שנאמר: המידל. תולש בגפנים
שיטן צידד יותר מדאי: בשל עניים. נפלאה. א"נ עוללות שאין לו
צורות תחת הגפנים ויתים ויתן בהם
מים: עוגיות. עגול קצבי כמו עג
עונה ועמד בתוכה (תעמיד דף יט.).
ובדדין נמי הן גומות: ליפלי.
מקום: למעבד בנבי. עוגיות והיכי
שרי והא תנן אין עושין עוגיות:
הא כחדסי. שמעולס לא היו שם
עוגיות אסור לעשות בחולו של מועד
דליכא טירחא יתירא אבל עמיקי
שכבר היו לו שם עוגיות ונסתמו
מותר לחזור ולחפור בחולו של מועד:
מפני שנראה כעודר. לזרז שביעית
שהרי חופר כעודר: שמכשיר אנפיה
לזריעה. כשחופר האמה וממנה
העפר שנצמח על שפת האמה מתקן
אנפיה לזריעה דעבד לה ארעא
רכיכא: דקא אסור מיא כפריה. דכי
חפר באמה אמו לאלתר מים כהדי
חפירה: מ"ד מפני שמכשיר אנפיה
לזריעה איכא. אע"ג דלתי מיא
בתריה דהא שדא ארעא לזריעה
אנפי האמה: ומ"ד מפני שנראה
כעודר ליכא. דהא אמי מיה ובעודר
ליכא מים ולכן לא דמי לעודר: אלא.
לעולם דלא אמו מיא בתריה ואיכא
בינייהו דשקיל ושדי לבראי דחפיר
באמה ושדי עפר לבראי רחוק מאנפי
אמה דלא דאמר ר' אלעזר אין עושין
מאן דאמר מפני שנראה כעודר
איכא. דהא חפיר ולא אמו מיא
בתריה: בדוכתיה מנח ליה. דלא
שדי ארעא לבראי דלא עבד אלא
מרחק ארעא אבל הכא שדי לבראי
לכן לא דמי לעודר: אמרי מסי.
בהדיא הא דאמר ר' אלעזר אין עושין
את האמה בשביעית מפני שנראה
כעודר: עושה אדם וזבל אולר.
שמכניס לו וזבל בשביעית נשדה ולא
אמרינן דנראה כמזבל שדה בשביעית:
עד שיעמיק שלשה טפחים. ומכניס
הזבל לשם דמוכחא מלחא דלא עבד
כדי לזבל שדה בשביעית: הים לו
מעט וזבל. באותה שדה קודם שביעית

קילקולי

(א) פאה פ"ו מ"ה (ב) [שבת
קטו: ושי"ג], (ג) [מוספתא
פ"א ע"ב מוספתא דשביעית
פ"א], (ד) [שביעית פ"ג
מ"ג], (ה) שיר מעביל,
(ו) שבת פ"ה, (ז) [ז"ל הא וכן
איתא בתרי"ט דשביעית פ"ג
מ"ג].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שאם הימה
ס"י ונפסקה עד טפח
רחוק ומעמידה עד
ששה: (ב) תוס' ד"ה וזבל
ס"י חזי ליה נמי לזבל:

(א) וְפִי דְרַמְסֵי הַתְּפִלִּין
(ב) וְעֵינֵי מִוֶּסֶם בִּיזָרְקוּמָה דִּימָה
מִנְיָן; (ג) תַּעֲמִידִי יָם וְיִמָּה
סִמְכֵיהֶן כִּדְבָרֵי הַמִּשְׁחָה;
יָם; (ד) כִּדְבָרֵי; (ה) לְמַשְׁכָּן בְּקִרְיָא;
(ו) מִוֶּסֶם לֵב; מִדָּה סָבִיב שִׁבְתָּ
סָבִיב מִזְוִינָה עִמָּה; (ז) וְיִבְחֹתוּ
כֹּהֲלָה; (ח) מִוֶּסֶם הָאֵל;
(ט) וְאִיזֵל לְמַשְׁכָּן דָּף בִּלָּה;
(י) שִׁדְיָן בְּמַשְׁכָּן לְעֵלְיָא;
(יא) בְּרִשְׁמֵי בְּעֵינֵי יַעֲקֹב לְמַשְׁכָּן
מִיבֵת אֱלֹהִים; (יב) פִּסְתִּיחֵי; דִּימָה
וְעֵינֵי מִוֶּסֶם פִּסְתִּיחֵי; (יג) וְמַשְׁכָּן
לֵב; (יד) וְמַשְׁכָּן; (טו) וְמַשְׁכָּן
לֵב; (טז) מִיזֵי מִיזֵי מִיזֵי מִיזֵי
לְמַשְׁכָּן וְנִרְבָּה לְדִלִּי מִיזֵי
מִקְלָטֵי שִׁמְשֹׁן מִחֲלֹפֵי
גִּישְׁמֹתֵי; (יז) וְעֵינֵי מִוֶּסֶם בִּיזָרְקוּמָה
מִנְיָן;

לה הא דמוטעטן געשאן יחד זיך'ן לו
א"כ הא דקמני זאל לא מוטעטן
צמאי מוקמת לה: אלא מאי צמיתא
לזיך לו בו'. כלומר צמאי מוקמת לה
דקמני מוטעטן צמיתא זיכיי'ן להן
והתניא כ' של רביס חופרין אומן:
אלא קשיא קמייא. דקמני אין
חופרין צורות של רביס גשרניס
אומן. וזו הא לא דקמני צמיתא

חמישה מי שרר והתנין
 של יחיד כונסין מים ל
 ולא שפין את סדקיהן
 ושפין את סדקיהן וא
 להם דכוותה גבי רבי
 חפירה מי אסיר והתני
 של יחיד כונסין מי
 אבל לא שפין את סד
 ולא סדין אותן בסד
 וסדין אותן בסד א
 תריץ הכי חוטמין בו
 צריך להם ואין צר
 כשרבים צריכין להם
 ואין חופרין בורות ש
 יבשואן רבים צריכין ל
 יחיד דכי אין יחיד צר
 נמי אסור אמר רב א
 דקתי עושין כל צור
 לאו לאתויי חפירה
 היצואין לקוויי את הדר
 ואת ¹⁶האמרטאות וי
 ממה שאין בו ארבע
 לפטילו חפירה מותר ולא קשה לרבי
 יוחנן דלמר לא שנו כו' **מסניין**
נמי דיקא. דנשרבינן צריכין לו
 דחפירה נמי מותר: **לקוין אם**
הדרכים. לפנות קוואס שנדרכים:
מרגילין לכוין כחובין ארבעים סאה.
 שמרגילין סיהא (ו) גוגע במקוה
 אמת המים כדי סיהא זו ארבעים
 סאה: **כל דמיס שנשפכו שס**. כגון
 קוואס שנדרכים: **סאה**. דקאמרי
 דלאמרי הני נמי כהדיא קאמי "ממני"
 מתקנין כו' אלא ודאי הא דקמי
 ועושין כל צורכי רבים לאמרי חפירה
 קא אמר: (ו) **מניין אם הקברות**.
 שדאמי סימנים על הקברות כסד
 דלחמר כמרונה (ז"ק דף סט). של
 קברות כסד דחור כעממין של
 ילכו אובלי תרומה לשם: **דכתיב**
וראה עמם וכו'. יחזקאל מתנבא על
 העמיד לנא שיעשו יסדאל ציונים על
 שמות הפגרים המושלכין (ו) והמו
 הוא שלא בא הכבוד אלא להויר
 ולגלגל סיהא אדם עושה ציון: **כל**
בן נכר (ו) וערל בשר. שממא אחיו
 ממחמת מילה ולא ראו למויל שיראים

[illegible]

בתנכרו מעשיו לאכיו

מקדשי נשחטו שספורין צבעוה:
גמירי: מסיני: טומא קורא: לו
פרוס: כלומר עושים סימנים על
הטומאה כדי שיהא מרגיש ופושע:
(ו) לפני עור לא סתן מכשול. כלומר
עשו דבר על הטומאה שלא יהו
נכשלים בה נושא תרומה ועשרות:
וסורסם. ותהרגמנין ותפרשון: עשו
משמרת לשמרתם. עשו משמרת
לאכלי תרומה לכדין בה משמרת
לדמיו (במדבר יח) ואני נמתי לך את

מעלה עליהם הכתוב
קתני לה ומתקני את
רבים לאתווי מאי לא
ר"ש בן פזי רמז לציין
אדם ובנה אצלו ציון
וליסעמך הא (ד) דאמ
מדברי יחזקאל בן בוז
מקדשי (ז) (לשרתני) מ
יחזקאל ואסמכה אק

שבשמים שנעשה ערל
לב ועצ"ז כדמפרש
ב"ב ב' דמנותו ובר
בכר שסמו כ"ו: (ו) ד"ר
לפני כ"ו וטעות הס"י
ולח"כ מה"ר פנו דרך
עשו דרך פנו ללכת
הס"ד:

ד"ר וננה:

וּשְׁם דֶרֶךְ. שְׁעוֹסֵין סִימָן בְּצִלָּה
דֶּרֶךְ יִלְכוּ: אֶרְאֵנוּ בִישׁוּעַ אֱלֹהִים. זֶה
הַשֵּׁם אֲדוֹרְתָמוֹי הַמַּמְשָׁנ הַפֶּסֶד מִזֶּה
כִּגְדָּה שְׂכָרָה וְשָׂכָר עֲזִירָה כִּגְדָּה הַפֶּסֶד.
שֵׁם כְּמוֹ שִׁמְשׁוֹ: בְּשִׁבְתָּהּ דִּירְעֵלָה
לֹא הָיָה מַקְשִׁי לִי. מִשּׁוֹם דְּלֹא
כֻּלִּי עֲלֵמָה לִפְרִיקָא וְאִי מַקְשִׁי לִי
וְלֹא הָיָה מִנִּי לִפְרוֹקִי הָיָה מַכְסִּי:
קרי

לו פרוש וכן אמר
לו ואומרת לו פרוש
ממא יקרא יצירך
ליכתוב וממא יקרא מ
עור לא תתן מבשול
הרימו מבשול מדרך
הדרך (אשר) ילכו ב
רב אישי אמר יוש
אמר יושם דרך אמר
ורואה בישועתו של הקדוש ברוך הוא שנאמר ויש
אלהים רבי ינאי הוה ליה ההוא תלמידא דכל יומא

[illegible]

מר לעצודת כוכנים שה

[illegible]

ערלת לנו שהוא ערל לג
יבא אל מקדשי. והיינו
נפרק מי דונמים (טו): ש
(טו). ליעק ואומר טמא הו
מי שאירע בו דבר כגון
הדרך ילכו בה. רב אשי

מסורת הש"ס

(ח) שם במשנה איננו והגמרות.

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן ו.

עין משפט
גר מצוה

מט א ב ג מ"ג פ"ח
מהלכות טומאת מת
הלכה יא:
ג ד מ"ה פ"ח מהלכות
שקלים הלכה ט פסג
ענין הלכה:
נא ה מ"ה פ"ח מהל'
נא ח מ"ה פ"ח מהל'
גכ ו מ"ה פ"ח מהל' מגילה
הל' ד פסג ענין דרכין
ד טו"ע א"ח כ"י פרמס
פסג"ה:
גכ ז ח מ"ה פ"ח מהל'
כללם הלכה טו והלכה
י:
גד ט מ"ה פ"ח הלכה ון
טו:

רבינו הנאל

ונחיש דלמא טומאה
גורא ואילנות על גבולין
אופקין במסוכבין.
אביעית אימא דאמי אין
מרחיקין ציון ממקום
הטומאה שלא להפסיד
את ארץ ישראל. ר' יהודה
אומר עד שיהא שם זקן
או תלמיד שתיק זה
הציון. לפי שאין הכל
בקיאות בדבר. ש"מ צורבא
מרבין דאיתיה במתא כל
מילי דמתא עליה רמין.
אמר רב יהודה פא
אבן אחת מצוינת תחתיה
טמא, שמים אם יש סיד
ביניהן טמא, ואם לאו
טהור. ואם היה הסיד
שפוף על ראשון ומורדה
לכאן ולכאן אי לא איכא
חורש ביניהן טמא, דאמר
מחמת חורש הוא דאיכא פסל,
ואם לאו סיד דביני ביני
הוא וטהור. אמר ר' אסי
מנא ציון מצד אחד הוא
הצד טמא וכל השדה
טהורה, וכן שלשה הן
טמאין וכל השדה טהורה,
ארכבה השדה כולה
טמאה והציונים שהציון
בהן טהורין. דאמר מר
אין מרחיקין ציון ממקום
הטומאה שלא להפסיד את
ארץ ישראל כו'. ויוצאין
אף על הכלאים. ומקשינן
איני דבחולו של מועד
יוצאין על הכלאים. והגון
במשנה עשר בארץ יוצאין
על הכלאים. ופרקינן
בבביר יוצאין בחמשה
עשר בארץ, באפיל יוצאין
בחולו של מועד. ויש
אומרים כאן בורעים ובאן
בירקות. (ו) אמר ר' יוחנן
לא שור בחולו של מועד
אלא שאין ניצן ניכר.
פ"י ציון שלהן ניכר.
אבל אם הציון שלהן
ניכר שהוא כלאים יוצאין
לאחר רואין שהיון אותן
עד חולו של מועד. ומאי
שנא בחולו של מועד
יוצאין על הכלאים, אמר
ר' יוחנן (משום) שכן
פעולה, עת שהפועלים
בטלן ומשכרין בול
לעקור הורעים ולהשליכן.
ובענין למיתן להו אנרייהו
מתרומת הלשכה.

אם יש סיד ביניהם. הציון הוא מסיד דמתן פרק ה' דמעשר
שני (מ"ה) ומייתי לה פרק מרובה (צ"ח פט. וספ.) אם יש סיד
ביניהם לא ידענא כמה: **אע"ג** דאיבא חס. גרסינן ומנאמי
מפרש חס דומה הוא לחרסית ואין לכן כמו סיד וי"ל פירושו אם יש
חרסית ביניהם (ס) דומה שמתניין
להודיע שהוא טהור שעד שם אין
צית הקברות שאינה לכן ביניהם:
אמר רב פפא כשהסיד שפוף.
פירושו ודאי כי ליכא סיד
ומחמת טהורין אכל כשהוא מרובה
ושפוף על ראשו אז לרין חרסית
שחס יש חרסית יש תמלת שנתן
לצדי האבן חרסית והסיד נחמדר
בו ולפרו הסיד שעל ראשו עמה ואם
אין חרסית אז"כ סיד הוא של ציון
ביניהם ולפירושו הקומטרס גרסינן
אף על גב דליכא חורש (ו) ומפרש
ביניהם טהור דלינתקא לה טומאה
דהוי לה קבר שנתרס ותימה לי נתי
דטהור ממומאט אכל טהור לא הוי
דהוי כמו שדה שנתרס זה קבר ושמה
טהור מהלך קאמר א"ר לגמרי ע"י
דשה ופיוטא א"ר ביניהם איכא עובא
ספיקות ושרי ספק אי איכא ציון (ו)
הטומאה שביניהם אי לא ואפילו איכא
ציון הרי נחרש ומנאמי מפרש דהשתא
סלקא דעמיא דה"פ אם יש ביניהם
חורש טהור דודאי לא היה שם
טומאה דאם היה ביניהם לא היה
חורש אדם סימא לי אמאי לא פריך
דקמי נקמייתא אם יש סיד ביניהם
ציונים טמא אע"ג דליכא חורש
והכל קמי יא יש חורש ביניהם
טהור ואע"ג דליכא סיד וי"ל דסלקא
דעמיא דהן נתייתא א"ר דליכא
סיד דבי איכא סיד לא היה טהור
לעולם דהא אין מצינן אם לאו על
הטומאה (ס) וכי חורשו לא יחא טהור
ולכ"י לא מקשה כי אם מסיפא
דנתייתא דקמייתא דליייר דליכא
סיד: **דאמר** מר אין מרחיקים.
כך פירש במסכתא ונקינן ונפסדים
מנאמי דלמר מר אין מעמידין ציון
כו' ולפי זה אינו נותן טעם למה כל
השדה טמא אלא נותן טעם למה
תחתיה טהורין דלוי מעמידין ציון
במקום הטומאה ונתי דברות אחד או
שנים או שלשה יש לנו לומר דכל
תחתיה טמא כי אין הטומאה בפחות
מן הציון אכל דלרענא יש תלות
הטומאה בכל השדה לפיכך תחתיה
טהורין: **ואבלאים** בחולו של
מועד נפקין. במשנה פ"י מאי
טעמא לא מקשה על אינן ובירוש'ל'
מקשה מצינן על הקברות ולא

ודלמא טומאה מגואי. ולא בין האילנות ולא נחרש במקום טומאה:
(ו) **מסוכבין**. שאין עומדין כשורה אחת סביב הגבולין אלא מעורבין
בכל השדה דודאי נחרש כל השדה בשביל האילנות: **הא אמרן**
אין מרחיקין ציון ממקום טומאה. וכיון
טומאה בין האילנות היא ונחרש
בשביל האילנות: **כל מילי דמתא עליה**
רמיא. דתלמיד בקי הוא: **מלא אבן**
אחס מלויינת. בקיד תחתיה טמא.
ומי מורי הוקן אבן אחת מלויינת
שיש סיד על גבה דאינו נרין להרחיק
הציון מן האבן לפי שהאבן גבוה על
גבי קרקע ורואה את הציון מרד קודם
שיהא נובע בו אכל בשדה מרחיקין
לה ציון כמקור דומנין לא חוי ציון עד
דלמי וגנע ומחליל: **שמים**. מלויינות
תחתיהן טמא אכל ביניהן אם יש סיד
ביניהם על האבן טמא דמשום ציון
הוא: **אע"ג דליכא חורש**. שלא חרש
ביניהם מעולם טהור כי ליכא סיד:
אם אין חורש ביניהן טמא. ואע"ג
דליכא סיד לפי שציון את האבנים
שמכלן ומכלן לא חרש לציין ביניהם:
הכל. דקמיני כי ליכא חורש טמא
כגון סיד שפוף על ראשו אבנים
ומורדה לכאן ולכאן ביניהן דאי איכא
חורש מחמת חורש הוא (ו) דליקא
שנקלף מן האבנים ונפלו שם ביניהם
וטהור ואי לא סיד דביני ביני
הוא ומחמת ציון נעשה שם להודיע
שיש גם ביניהם טומאה: **אין מרחיקין**
ציון ממקום טומאה. ולהכי ציון כל
ארבעה מנזריו דהאכל כל השדה
נעמאט וציון דמאר אחד לא סגי
לכולה דאין מרחיקין ציון ממקום
טומאה: **ואבלאים בחולו של מועד**
נפקין ורמינן באחד באדר
משמיצין על השקלים. שיהו ישראל
מצינן תרומת שקלים ציון דכתיב
בחדשו לחדש השנה חדש והכל לי
קרבן. מתרומה חדשה: **בבביר**.
המוקפין תומה מימות יהושע בן נון:
ואם מקואות המים. מקואות המים של
מ' סאה שחוטטין אותן מן הזבל
שנכנס לתוכן כל ימות הגשמים. והאי
דלא פריך נמי בגמרא שאמר מחמי
דמי ומתקנים הדרכים והתרונוט
בחולו של מ' והכל מנא צט"ו באדר
משום דלאו פירכא הוא דדצין הוא
דמתקין להו מר ומי דכי מתקן
צט"ו באדר אמו גשמים ומתקללי
להו והדרי ומתקני להו בחולו של
מועד אכל אכלאים כיון דעקרי להו
לגמרי בחמשה עשר באדר למה לי
למיפק בו בחולו של מועד ולהכי קא
מביעא: **כאן בבביר כאן באפיל**.

על הבכירות ואלים צט"ו באדר על האפילות בחולו של מועד דפסח:
בורעים. על התבואה יוצאין צט"ו באדר שקדמין לירקות: **לא**
שנו. דאין יוצאין עליהם קודם אדר וקודם חולו של מועד: **משום**
שכר פעולה דמוזלי גבן. כלומר שיכול לשכור פועלן בזול לפי
שאין עוסקין בתבואה בחולו של מועד: **שמע מינה**. מדעסקין
לשכור פועלים בזול: **כי יהיבין להו**. שפירות לפועלים דבעלי
כלאים: **דאי סלקא דעתך מדידו**. דבעל הבית (ו) יהיב
להו אמאי יוצאין להי בחולו של מועד משום שכר פעולה
לבעולו בכל זמן אף על גב דליכא שכר פעולה בזול וכל מה
דבעי ליחב להו אלא מתרומת הלשכה יהיבין להו וכל כמה דמצינן
לנחמס מעות דהקדש עבדינן: **ועד כמה**. הוי כלאים דחייב לבעולו:
רובע

כבר ציינו ומתקן כגון שירד שטף מים של גשמים ושעטפו:
במ"ו קורין את הבנייה. הוי מלי למתני צ"ד צו" (בבביר)
אלא משום דע"ו זמן דבביר אחרים הוא כגון ומתקין
את הדרכים וכו':
דמוזלי גבן. למ"ד לקמן (דף יג.) שכר פעולה שאין לו
מה יאכל שרי נחמא שיכולין לטול שכרן אלא למאן
דלמר אסור לא ידעין היכן ישכרו פועלים במועד ושמה יש
לומר דהני דמנאם התייר:

מתרומת הלשכה. אין להקשות הא אית בהן מעילה דלצ צ"ד
מתנה עלייהו ובפרק בתרא דכתובות (דף קו. וספ.)
איכא מילי טובא שנוטלין שכרן מתרומת הלשכה:
שיש בה רובע. פירוש כהנא לרוע דהא קמיני ספא ר' יוסי
אומר יבור והא לא שייך בנזרע כבר ובפרק המוכר פירות (צ"ד דף ד. וספ.) מייתי לה מיהו בשמעתי דליייר בנזרע כבר יש לומר דלא פליגי:
ואין

(א) (נעיל ה:.) (ב) חוספתא
שקלים פ"א (נע"ש)
(ג) (נעיל ה:.) (ד) מגילה יג:
נע. שקלים פ"א מ"א.
(ה) כלאים פ"ב מ"א צ"ב ד.
(ו) (במדבר כח.) (ז) (נ"ל)
בשאר עיריות.

הגהות הב"ח

(א) גב' דלימור מחמת
חורש הוא דאיכאף וזי לא
סיד: (ב) רש"י ד"ה
מסוכבין צ"ל במסוכבין:
(ג) ספ ד"ה הכא כ"י
מחמת חורש הוא הסיד
ואח"כ מה"ד דליקא כ"י
וטהור הסיד ומה"ד וזי לא
כ"י: (ד) ר"ה דהא כ"י
מדירה דבעל הבית יהיבין
להו אמאי: (ה) חוס' ד"ה
אע"ג אם יש חרסית
כ"י: (ו) ר"ה דהא כ"י
ביניהם דומה שמתניין וכו'
אין צית הקברות הסיד:
(ז) ד"ה דהא כ"י אע"ג
דליכא חורש ביניהם
טהור ומפרש דלינתקא
אין צית הקברות הסיד:
על הטומאה שביניהם:
(ח) באדר אם לאו על
הטומאה ואפילו חורש
(כ):

מוסף רש"י

משמיצין על השקלים.
בבביר צית דין ונתייה
נח. צית דין מרחיקין שביא
שקלים למקדש (שם יג.)
ועל הכלאים. נפקין
כלאי הורעים הניכרין צין
המנא (שם כס.) שגדלו
הורעים קלח ונעין ניכר
יעקרין אותן משדומין
בבביר צית דין (שם יג.)

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

ז.

עין משפט
גר מצוה

סד א מ"י פ"ח מהל' י"ט
הל' ה טו"ע ח"ח ס"י
מקל סעף י"ז:
סח ב מ"י פ"ח טו"ע
סח:
סז ג ד ה ו מ"י פ"ח
מהל' י"ט הלכה ו סמג
לארץ ע"ה טו"ע ח"ח ס"י
תקמ סעף א:
סז ז מ"י פ"ח מהל' י"ט
הלכה טו ופ"ע
מהלכות טומאת צרעת
הלכה יז:

רבינו חננאל

ובמה יזא בין חור
לחור פרסה. ר' יהודה
אמר צדק משה הלכן
כדרכו ומשה האילן שלא
כדרכו. ת"ר כיצד כדרכו
חופר גומא וחולה בה
מצודה. כיצד שלא כדרכו
יניץ שפור ומכה בקרדום
ומרדה בעפר תחתיה.
ומקריין פיריה מבעד. רב
יוסף אמר בהוצא ודפנא,
במתניתא תנא עד בצורו,
כלומר עולה באבנים וז'
על גב ז', ואינו טח
בטיט. אמר רב חסדא לא
שנו שמקריין את הפירצה
אלא כותל גינה (א) אבל
כותל חצר שגוף בהנה
כדרכו. אמר רב אשי
מתני' נמי דיקא דעל
כותל גנה אמרה המשנה
ומקריין את הפירצה
במועד. דקתני ובשביעית
בונה כדרכו. דהיינו, אי
נימא דחצר צריכא למימר
דבונה בשביעית וכי כין
בשביעית מי אסיר, אלא
לאו גינה ואצ"ל דמיחוי
כמאן דעביד נטירותא
לפירי. תנא כותל הגזזה
לרשות הרבים סוף ובונה
כדרכו מפני הסכנה שלא
יפול על בני אדם. סתני'
ר' מאיר אומר רואין
את הגנעים בו. תניא
ר' מאיר אומר רואין
את הגנעים להקל. כדי
לטהרו. אבל לא להחמיר.
ו' יוסי אומר לא להקל
ולא להחמיר. שאם אתה
נוקק לו להקל אתה
נוקק לו להחמיר. שנא
לטהרו או לשמרו. אמר
ר' נרואן דבירי ר' מאיר
במוסגר כי רואין להקל
טורח. אבל לא להחמיר
שאם יראה כי הוא
טמא ישתוק. ואוקמה רבה

א) אלו חיות המוקפים גזזה
שמיתרים הם.

עד כמה עד פרסה. לאין מכירין זה את זה ביותר מפרסה
אפי' בלא נהר א"י כשיש נהר מתי קרויין מכירין
עד פרסה אבל ביותר מיקרי אין מכירין ודוקא דליכא נהר:
תניא ר"ש בן אעזר אומר. לא ידענא מה הוא אם הוא תנא
שלישי או שמה מילתיה דמ"ק מפרש
או שמה י"ל דרבי יהודה מודה בשדה
לכן הסמוכה לשדה האילן ותכמים
מיירי בשדה הסמוכה לבית השלחין
לא בשדה הסמוכה לבית האילן ונראה
לי דגרסין הכי בצאה שדה לכן
מתירין חכמים י"ש ספרים שכתבו
בהן כשאמרו בשדה לכן שלא כדרכו
לא אמרו אלא בשדה לכן הסמוכה
לעיר וקא' על דברי רבי יהודה כו':
אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא.
פסק נמוס' דהר"ר פנח
דהלכתא הכי דכותל חצר מותר
לצטור ופירש דהיינו דוקא צמקוס
סמך לר"ה שיש לו לחוש לגנבים
אבל בין חצר לחצר ומשום בני חצר
אסור לצטור כדרכו:

אמר רבי נרואן דבירי ר"ה
במוסגר. מה שפירש
בקונטרס דמוסגר אסור בשמיים
המטה לא נע מנין לו דהא תנן
בפרק קמא דמגילה (ד' מ:) אין בין
מוסגר למוחלט אלא פריעה ופרימה
משמע דלענין שמיים המטה שוין
למחלט דלמחר מוחלט מותר כל שכן
דמוסגר מותר ולמ"ד דמוחלט אסור
ה"ה מוסגר אסור דהא מוחלט מאי
טעמא דאסור משום דליכא ק"ו
לימי חלוטו כדאמרין בשמעתין והכי
נמי ק"ו לימי הסגירו וגמירין ימי
הסגר מימי ספרו ואי משום דלון
טעון פריעה ופרימה מימי ספרו
נמי אין טעון פריעה ופרימה והא
דקאמר רבס גמרא הא ליה לננין
שילוח טומאה זה וזה שוין ה"ה לענין
שמיים המטה הן שוין אלא לא פסיק
שפירש בקונטרס דמוסגר אינו משתלח
חוץ לג' מחנות מזה חור זו דהא
בפרק קמא דמגילה (ד' מ:) קאמר
הא לענין שילוח זה וזה שוין ולפי
זה קשה מאי שייך צוואת דאשמו
וצוואת דלמחא צמקוס וצמקוס
בשלמא צוואת דלמחא י"ש ליטע שמה
לר"ך פריעה ופרימה כשאוה מוחלט
ועמא טמא יקרא ופורש מבני אדם
בימי חלוטו יותר מבניי הסגירו

אכל לתשמיש שניהן שוין ע"כ נראה דהא דקאמר מר סבר צוואת דלמחא עדיף אמוחלט קאי וי"ש
נרואן דבירי ר' מאיר צמקוס דרואין דאי מטמא ליה תחילה נמי טמא הוא ואי מטמא ליה מאי אפקדיה לצוואת דאשמו אינו חושש
לצוואת דלמחא עדיפא ליה ונרואן דבירי ר' יוסי צמקוס דמטמא ליה ופסיד צוואת דלמחא שיהיה טעון פריעה ופרימה ועמא טמא יקרא
ולר"ך לפרוש מבני אדם וגם יפסיד שיעטער שעד עתה היה מלפני להיות טהור ואין מלפני עתה ליתר ותנא אחריתא סבר צוואת דאשמו
ינחא ליה והכי פירוש נרואן דבירי ר' מאיר דרואין צמקוס דאי מטמא ליה לא יפסיד דשניהן מוסגר ומוחלט דינא שיה חוץ מפריעה
ופרימה ובהך הפסד אינו חושש אפי' קרינא ליה הפסד צוואת דלמחא כדפי' אינו חושש אלא לצוואת דאשמו אבל מוחלט אין רואין דאי
מטמא ליה יפסיד צוואת דאשמו דקסבר צוואת דאשמו עדיפא ליה מצוואת דלמחא וקא' ק"ל מהו נרואן דבירי ר"מ הא לית ליה לרבי
מאיר כלל להקטן מחויב לומר ואי צעי שתיק ור' (ט) קסבר דלעולם כהן אינו רשאי לשמוק כלל ולדברי ר' לא תמא' בשום אחד
רואין להקל ולא להחמיר דאינו רשאי לשמוק כלל והכי הוא ליה למימר נרואן דבירי ר' יוסי כו' ואין נרואן דבירי יוסי כו' והכי איתא
בשמעתין דטיפת חלב (חילין ד' קט:). בהסגר ראשון בוצי ע"אמא א"א פ"י. מה שפירש בקונטרס בסוף הסגר ראשון ומשום הכי
רואין אי טהור שפיר ואי עומד בעיניו תחילה נמי צדית הכלא היה עומד וקשה דלמחא פשה הנגע ויהיה עמא מוחלט והכי משמע בגנעים
פ"א דארבע מראות הללו מאתרפין זה עם זה לפטור את העומד סוף שצו שני להחליט את שנוול זו מחיה או שער לכן בתחילה בסוף
שצו ראשון או בסוף שני לאחר הפטור להחליט את שנוול זו פיסיון בסוף שצו ראשון או בסוף שצו שני ויש לפרש בהסגר
ראשון כ"ע לא פליגי דחוי ליה הו הטעם משום דלטהרו או לטמא' לא שייך למדרש עד שעה שצריך לטמא' והיינו בסוף הסגר שני
אבל בסוף הסגר ראשון רחוי הוא להסגיר עוד ולא יטמא' וכל זה דומק לך נראה דבירי רבינא יתא' בהסגר ראשון היינו תחילת הסגר ראשון
שיכול (ו) לשמח בהן דהא לא שייך לטהרו או לטמא' בהסגר שני והוא בתחילת הסגר שני שמה אינו יכול לשמוק והוא הדין בסוף הסגר שני:
לטהרו

עד כמה. מרוחקין הני תרי חורי נמלים דכי איכא נהרל צניייהו
ולכא גישרא דלין מכירין הני בחורי דהני: עד פרסה. אי ליכא
פרסה צניייהו אע"ג דאיכא נהרל וליכא מעבר מכירין הני בחורי
דהני: נוטע שפור. צמקוס שהן מניין ומרדה האדמה וממנע אותן:

הנאה. צי"ר קענד דקל דתמרים:
דנא. צי"ר קענד דקל דתמרים:
ומגדל אותה מהויל הדקל: לר בלדור.
מניח אצנים זה על גב זה: אמר
רב חסדא לא שנו. דלמחר מתני'
מקריין אכל אינו צונה כדרכו:
ככותל גינה. דליכא פסידא ימירא
אי עיילי בה אינשי: אכל ככותל חצר
צונה כדרכו. דליכא פסידא ימירא
אי עיילי בה גנבי וגנבי ממוניה:
גומא. שמה ונטוי: מוסר וצונה
כדרכו. דהיינו כותל חצר מקטע
ליה לרז חסדא: מפני הסכנה.
שלא תפול על הוליך צרשות הרבים:
שלא מפני הסכנה לא. קשה לרז
חסדא דלמחר כותל חצר צונה כדרכו
אע"פ דליכא סכנה: פריץ. לא
קשה לרז חסדא דהא דקתני צמקוס
סכנה היינו דמחר ליה כשגזזה וצונה
לא שפיר: סא. דקאמר רב חסדא
שלא צמקוס סכנה צונה כדרכו
שאיא סמורה קודם לכן אבל לא
סתר ליה צמקוס: ססס. צמקוס
סכנה לסמור משום דליכא סכנה
ולא ליצני דנצנין ליכא סכנה: א"כ.
לא צני: ממנעי ולא ספרי. והוי
סכנה: מסינסיין נמי דיקא. כרז
חסדא דגינה קודם אינו צונה צמקוס
כדרכו: אלא לאו צנינה. ובשביעית
צונה כדרכו אכל צמקוס אינו צונה
כדרכו: מתני' רואין אם הנגעים
להקל. כלומר רואה הכהן נגע צרעת
צמקוס דהנה: לא להחמיר. שאם
רואה הכהן שמהו עמא אינו אומר
כלום שאם מטמא' נמא' מנערו
צמקוס ורממא' אמר (דברים טו)
ושמחת בחגך: גמ' שאם אסא
נוקק לו להקל אסא נוקק לו להחמיר.
כלומר מאחר שרואהו הכהן אומר
בין הוא עמא בין הוא טהור: א"ר
נרואן ל דבירי ר' מאיר צמקוס.
שרואין ודבירי רבי יוסי צמקוס:
בהסגר ראשון. שאם מטמא ליה
משמח ליה אי לא מטמא ליה לא
מטמא ליה יותר מדמעיקרא
אלא מסגר ליה פעם שניה:
בהסגר

(א) נ"ל ומרדך קר א"י
צמקוס. פ"א ור"א
בשאלות. (ב) בשאלות
א"י ר"א צ"ל. (ג) וקמ"ל.
(ד) ומוספתא פ"א לקמ"ל.
(ה) וקענד א"י הנהר ור"א
בשאלות וי"ה צמקוס
ולקמ"ל. (ו) ע"ה צמקוס.
(ז) ומוספתא פ"א.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הנהר חוצי
דקל הדין ומה"ד דפנה
ענפי עץ שקורין לו"ר
ופרי שלו קורין ביי"ש
וקענד נדר: (ב) תוב ד"ה
אמר רבי כו' ואי צני שמוק
ורבי יוסי קסבר דלעולם
כו' ולדברי ר' יוסי לא
תמא' (ג) ד"ה בהסגר כו'
לשמוק דהא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אביר רבי
נרואן וכו' צידד פריעה
ופרימה בשמא מוחלט
וסמא סמא דיקא. עין
מ"ע פ"א מ"ז דמגילה:

הגהות הגר"א

[א] גמ' בהסגר שני ד"ע
ל"פ דחוי ליה כי פליגי
בהסגר ראשון כלל:

לעני רש"י

בי"ר [לדרי"ר] דפנה.

מוסף רש"י

הגהות. מועד. וסוכה
סה.

חִיבָה זָוֶה דִּינִי

רבינו חננאל

לית מצותה דאשתו, וראין
תנא דתני אמר ר' נראין
דבירי ויסי במחלט,
סברא אן חזי לית טהרה
מגזריה, ופליגין שבעה
אוסרו באשתו שהיה
מותר בה כל ימי חלוט,
ועצמות דאשתו נרפא ליה
מצוותה דעלמא, לפיכך
תנא נראין דבירי ויסי
במחלט, ואמר אן לבימא
דכו, ואמרין לבימא דר' נראין
סבר מחלט מותר באשתו,
אמ' הן, והתניא דר' סב

המחלש מותר באהל
 יתניא וישב מחזק אהל
 בשבע ימים יתניא כמורה
 ובאכל ואמר ביה שמי
 דמטה. ואין אהל אלא
 אשתו כדכתיב שובו לכם
 לאהליכם. כשבעת ימי
 ספרו ולא בשבעה ימי
 חלוטו דברי ר'. ורבי יוסי
 אומר [ז' ימי ספירו ק"ו
 לימי חלוטו וא"ר חייא]
 ידתי לפני ר' לידמרת
 רבינו יוחנן לא הור

בהסגר שני מר סבר

פירכא או שמא מלורע חידוש הוא אינ' ו' ימים משמע מיעוט
לנאפקוי ימי חלוטו ואיך דמלטרין לגופיה מיהו (פ) מדכתיב ביה לו
שמע מיה למעוטי: ב' י"ש יום שני אתה רואה בו. תימה
לד"מ למה אינו רואה להקל ועוד למאי דפי' רבינו יצחק דלכולי
עולמא בתחילת הסגר רואין להקל לעולם יכול לראות ועוד ופינו
את הניב עד שיראו למה טורח לפנות שמא ימלא טהור:
משמעות דורשין איבא ביניהו. ר' דורש מופינו וזינס
אטריך למידע ביום ולא בלילה דלקמן וי"ו לא
משמע ליה ור' יהודה דורש מוזינס אבל ופינו את הניב שמא אטריך
לרבי יהודה אפי' חזילי קס וחזילי עמיס דמתן כנגעים (פ) וי"ג
(מ"ה) לרבי יהודה:

דבר הרשות **איכא** בנייהו. דרבי יהודה סבר חידוש הוא ואין ללמוד הימנה שאר המתנות ומצוות הראות בו לא משמע אלא המתנה דמלוה דמשמע דתלוי הדבר בקביעת היום כגון רגל והוא הדין לחתן ורבי סבר לרבות נמי המתנה שאינה מלוה וגמרינן שפיר להמתנה מופטין כל דבר הרשות צביט לא פליגי דהא צהדיא כתיב ופטיו ואזל הבית אלא דבר הרשות דגופיה איכא צביייהו ואין נראה לפרש שאר דברי רשות כגון חבלי קש ופליגי בצמיט¹ דלרבי יהודה דאמר חידוש הוא לא יליפין: דהא

בהן תליא מילתא אי

אלמו דיותם אלא בימי חלוטו דעוהיו דעוהיו היה מזורע ולא נוק
ללשטו בימי ספירו אלא בימי חלוטו: **אף אני כך אמרי**. דמזורע מותר
במטה המטה דייטש מחזק לנהלו בימי ספירו כמי: **ורבי סבר מאי**
דרבנא גלי. להבי אמרי ימי ספירו ולא ימי חלוטו: **למימרא דרבנן**
התניא מילתא. פריך בין לר"מ בין לרבי יוסי דר"מ אומר כהדיא
עמא שתיק ורבי יוסי קאמר אין רואין כלל מכלל דרבי יוסי
סבר אי לא צבי לא חזי ליה ולא הוי טמא: **נוטעין לו ז' ימי**
המטה. דלא חזי ליה ללמא מטמא ליה: **ולכנסו**. אס נראה
לנגע בכנסו: **אס ממעיין לדבר הרשום**. הוי ממעיין לו
שאין מטמאין עד שזפני כל הללים כצנתי ורופי"י מרי דצטומאה
דגזריה וני ממעיין לדבר הרשום דומיא דהבא כיון דלשכסון

דבטומאה דגופיה ממתינן לו לדבר הרשות כ"ש דממתינן לו לדבר
מזיה כגון חמן וזבגל: **משמעות דורשין**. דמר דריש מהאי קרא
ומר דריש מהאי קרא: **דבר הרשום איבא בנייהו**. רבי יהודה
דמשיק מציוס הראות צו וינכאן אמרו חמן ורגל דהיינו מזה
ממתינן לו אבל לדבר הרשות אין ממתינן לו צבטומאה דגופיה ורבי
סבר דדבר רשות נמי ממתינן לו כאלאמרי לליל דרבי יליף טומאה
דגופיה להמתין לו טעמא דכינו: **לא גמרינן**. דהוי חידוש ומחדש
לא יליפין דכל היכא דליכא חידוש אין לך דבר צו אלא חידוש:
דהא

היחידה

הגהות מהר"ב
רנשבורג

10 40 90 2 100 2

הגהות מהר"י
לידני

א] גמ' רבי יהודה אומר
שבעת ימים יספרו לו. רבי
אימר וכן הוא בתורת
כהנים ועיין במס' חילין דף
המא ע"א ודו"ק:

1000

מוסף רש"י

המשתה. שלא יראה כהן
אח הגנע, דכל כמה דלא
חזי ליה כהן ולא מטמא ליה
לא הוי טמא, דצבאון תלא
רחמנא ובכורות לד.

דרה עֲצִים וּבָנִים אֲלֵה מַטְמָא. ואפ"ה מַטְמָאוּ כֵּן עֵצִים וְאֲבָנִים
לֹא דוּקָה דֵּהָא תֵּנן בְּמַסְכַּת נִגְעִים (פ"ג מ"ה) לְרֵבִי יְהוּדָה
אֲפִילוּ חֲבִילֵי קָשׁ וְחֲבִילֵי תַנּוּן וְאִם לְרֵבִי לֹמֶד אִל דְּרֵבִי נִמִּי מוּדָה לֵר' ב
יְהוּדָה וְכֵן מִשְׁמַע מִדְּלֹא מִסֵּה דְרֵבִי סָבֵר לֵה כִּד שְׁמַעוֹן דְּפִלְגִי הָמָּס:

והוא עצים ואבנים בעלמא לא מטמא והוא מטמא ורבי אמר אצטרך דאי כתב רחמנא וכו' הריאות בו הוה אמינא לדבר מצוה אין לדבר הרשות לא כתב רחמנא וצוה הכהן ואי כתב רחמנא וצוה הכהן הוה אמינא הני אין דלאו טומאה דגופיה אבל טומאה דגופיה אימא מיחזא חזיא ליה צריכא אמר מר יש יום שאתה רואה בו ויש יום שאי אתה רואה בו מאי משמע אמר אביי א"כ ליכתוב רחמנא ביום מאי וכו' שמע מינה יש יום שאתה רואה בו ויש יום שאי אתה רואה בו דכא אמר כולה קרא יתירא הוא דא"כ

ולכתוב רחמנא ובהראות מאי זביוס שמע
 מימנה יש יום שאתה רואה בו ויש יום שאי
 אתה רואה בו ואב"י ההוא מיבעי ליה "ביום
 ולא כלילה ורבא ביום ולא כלילה מנא ליה
 נפקא ליה 'מכלל מראה עיני הכהן ואב"י
 ההוא מיבעי ליה 'למעוטי סומא באחת
 מעיניו ורבא נמי מיבעי ליה להכי אין הכי
 נכמי ולא ביום ולא כלילה מנא ליה נפקא
 ליה 'מכנגע נראה לי בבית לי ולא לאורי
 ואב"י אי מהתם הוה אמינא דגופיה טומאה
 דלאורי דגופיה אבל טומאה דגופיה אפילו
 דלאורי נמי קא משמע לן: **מתני'** ועוד

אמר ר' מאי מלקט אדם עצמות אביו ואמו
מפני ששמחה היא לו ר' יוסי אומר יאכל
הוא לו ולא יעורר אדם על מותו ולא יספידנו
קודם לרגל שלשים יום: **גמ'** ורמינהו
¹⁶המלקט עצמות אביו ואמו הרי זה מתאבל
עליהם כל היום ולערב אין מתאבל עליהן
ואמר רב חסדא יאפילו צורוין לו בסדינו
אמר אביי אימא מפני ששמחת הרגל עליו:
ולא יערער על מותו: מאי לא יערער על
מותו אמר רב כד הדר שפדא במערבא
אמרי יבכו עמיה כל מירי ליבא:
קודם הרגל שלשים יום: מאי שנא
שלשים יום אמר רב כהנא ¹⁷אמר רב
יהודה אמר רב מעשה באדם אחד שכינס
מעות לרגל ובא ספדן ועמד על

תן לו ונמנע ולא עלה באותה שעה אמרו
 ננו קודם לרגל שלשים יום ושמואל אמר
 לפי

ר כריתות אטריך לדרשה אחרתא ומיהו חתמה היאך נוס
התם למיגמר דין ביום מנגעים ובשלמא אי מייתי מו
ואצי לחמר אי מהתם הני מלי דטומאה לאו דבופיה
שמע דרבי יהודה לא דריש מופינו הוה דריש ליה נמי

היה ל"כ" ממתינן לזכר הרשות דהא תרוייבו דרשי ופינו כד
לגדל דמינו ויחיה עמך את המורא דקדוש את למינה

[illegible]

על המשנה כי אם מרישא ולריך לומר דמייתי סיפא אגב

תורה אור השלם

גליון הש"ס

הגהות מהר"ב

על עה"ג דלא היה צריך
קרא דביוס הראות וגו'
לדבר משמעותו
לדבר רק הו"ל לפרש להדי'
דבר הראות דגוף' ונקמ'
הוא' מהרש"ל צוה על
קרא דביוס משמע להדי'
לדבר מזה וכמ"ס חוס'
על ד"ה דבר הראות כו'.

א' תוס' ד"ה נפקא לי'
 יכו' משמע כשהאיסור
 ידוע אין ללמוד ממנו
 קולא. ז"ל כשהיטור הידיע
 אין ללמוד ממנו איסור וע'
 תוס' סנהדרין כו ע"א
 ד"ה ואין לך יכו' וע'
 נעזע ציודה תניא
 בהשטות לקי' ל"ז בחלק
 ז"ל:

הגהות הב"ח

[illegible]

רבינו חננאל

[illegible]

אמר רבא דברא

וְשָׂמָה רְבֵּא קֶאֱמַר
יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל
נָע נְרָאָה לִי וְלֹא
חִימָה דְּהֵא לְעִיל

היה חידוש הוא ולא
פירוש שפירש דרבי
מנחם ופינו בעלים
לענין פינו דוקא
ללאורו (א) אינו יכול
א"כ פוסל מטעם
למנוח הימנו כיון
וי אשכחנא קפידא
י רגלים (ד) דבעינן
נמי שלא יהא יום
הכא משמע דרבא
י קרא ובפ' אחד

הדרין ד' (לד: וש)
הרלאות צו והיינו
ויה דהס"ס (לאתוי
יותר ושמה אי לא
לי הוה מוקמינן
מי לילה וכן בפ"ב
ולא מוהלין אלא
ציוס השמיני ציוס
ר' אליעזר דמילה
הריש מנייה ציוס
בן שמונת ימים
ילולות ובפ"א החובל

לה מוקי (ג:)

קא וועט נערוס
ו'ג' וכן ב' קמא
מייני ספר טורח
טורח מספר
המציא גען (נישט)
לחד דני ממוני
לחומי צננה דא
ממוניה דאית ליה
הטאות ע"כ נראה
שית נמי לעל ורבי
וביום ומצויס לל
א מק"י טורח וכתב
משום דהיה שם
דעוס דא ורבי
והא לחודיה והא
ד טורח אין ללמוד
ב' חס' ממונות
א. בלא דרב אסר
רעיס דלרעיש קמא
פירוש נאשן דא
אב גרל גרל:
דקא

קטל טפס פון 7
חאט בונטא 16

נמי דריש וי"ו
היה לו להזכירה
אפילו לא דריש
להאי דרשא
נפקא דיה ממ
לאורי.

אמר רבא לר' י
גמרינן מיניה ב
יהודה לטעמיה
ובאזנים נחא
חדוש וע"ל כיון
לראות בלא נר
ראיה יש לנו
דחזין דבעלמא
צראה טפי מע
שתי עינים ובעי
המעונ ותימה
ממעט לילה מה

דיני ממונות
מייתי קרא וביי
כאזיי (ב) וי"ל דלח
דרשות הפשוטים
כתב כנגד נרא
וביום הראות למ
דמגילה (דף כ.
ביום דריש התם
ולא כלילא וצ"ל
(שנה קלב. יוס)
אפילו בשבת
דרשינן ימים ולא

פ"ק דקדושינ

צִהְרַת מִדֵּיִם
נִפְקֵי מוֹרֵי יִמְכוֹר
דְּקוּדוּשׁוֹ (ג: ת.ר.)
וְאִין דְּבֵר אֵלֶּה
כִּימוֹת וּבִפְרָק
לִישׁן הַקּוֹטִיג דְּמֵי
הַלְחוּת בְּמֵי
קִימָא פִּירֵכָא דְּלֵעִי
וּבִיזִי
וְאֶקְטֵרִיךְ דְּכִפְּפֵי
סֵי וְלֵא בְּלִילֵה דְּכִפְּפֵי
הַלְחוּ גּוֹפִיֵה קִמְן
יִישׁוֹת ד' וְתַלְתָּה דֵּא
רִימֵי קוֹלָא דְּקִלְמָא
קִמְ. וְסֵי) דְּבֵר חֲסִידֵי
דְּנֵהֲדִי הֲדֵדִי אֶסְתּוֹר
(א) מִשְׁמַע כְּשֶׁהֲלִיץ
וּרְמִיזוּהוּ הַפִּיֶּקֶר
אֲבֵאָה וְאֵיךְ רַב הָיָה
מִתְחַבֵּל לַעֲרֹב אִישׁ
שֶׁיֵּין הֵבֵל כֵּן כָּל
גֵּרָמָה וְהָא דְּבֵר חֲסִידֵי

ן אומריק עליך ברכת אבליס ולא תנחומי אבליס. ואלו הן ברכת
[דבריו] קילוסין. ולא יעורר על מחו. איזהו עירעור מזכירו בין המ
יום. דאמר רב מעשה כאחד שקבץ מעות לרגל בא ספדן ועמד ע

ליקוט עצמות אין אומרים עליהן קינים ונהי, אומרים עליהן דברים, רבנן דקיסרי אמרי ורב שנאמר העתידים עור לריתן. קודם לרגל שלי

$\frac{1}{2} \log \left(\frac{1 + \sqrt{1 - 4x}}{1 - \sqrt{1 - 4x}} \right) = \sum_{n=0}^{\infty} (-1)^n x^n$

יפי שאין הוא משתבח מן הלב שלשים יום. כלומר כיון דמה א"ן משתבח מן הלב שלשים יום אם מקפידו פחות משלשים יום לפני הרגל אחי למיספד ברגל דעדין לא שחמו: **דעביד בנחם.** מ"ד משום מעות שזימן לרגל כיון דספדן עביד בנחם שפיר למי ומ"ד

שֶׁלֹּם יוֹם בָּחַס נָמִי אֶסּוּר:
מִתְנִי' אֵין חוֹפְרִין כּוֹכִין וּקְבֻרוֹת.
 לְדוֹר מֵמֵס שֶׁרֶכֶךְ לַחֲפוּר כּוֹכִין
 וּקְבֻרוֹת לִזְמַן לְדוֹר מֵמֵס שִׁימוּתוֹ
 דְּעִירָחָא יִתִּירָא הוּא: **מִחֲנִכִין**
 מִפְּסֵי בָנִי: **בִּרְכֵּה** בִּרְכֵּה שֶׁל
 כּוֹסֵין וְלֵית בִּיה עִירָחָא כּוֹלֵי הָאִי:
 וְאֶרֶן עַם הַמָּת בַּחֲזֵר. שֶׁהֵמָּה שֶׁס'
 מוֹתֵר לַעֲשׂוֹת אֶרֶן וְלִגְמֹר הַנִּסְקִים
 מִתְחִילֵה לְדוֹרְךְ הָאֶרֶן וְלַעֲשׂוֹתוֹ כּוֹלֵי
 אֲבָל לֹא בַּחֲזֵר אַחֲרֵת שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ
 מִלֵּאֵה בַּחֲזֵר הֵיאָה: **ר' יוֹהֵדָה אוֹמֵר:**
 לְהֵיכָא עָלִים יִלְעָשׂוּתִין אֶרֶן לְדוֹרְךְ
 הָאֶרֶן אֲלֵיכִי הִיוּ מְנוּסְרִים בְּמִחִילָה
 קוֹדֵם י"ט: **נָבִי' גִּיָּה זְכַר גִּיָּה.**
 (א) בִּרְכֵּה גְדוֹלָה שְׁעוֹשִׁין בַּחֲזֵר שִׁיבְכּוֹ
 צוֹ כֹּל הַשּׁוֹפְרִים בְּקִיעַ צֶרֶר גִּיָּה
 בִּרְכֵּה קִטְנָה שְׁעוֹשִׁין סְמוּךְ לְגְדוֹלָה
 דְּרִי שִׁיבְכּוֹ הַחִים הַיּוֹנִיִּם מִן

הגדולה לקטנה שהיא מליאה ונכנסין
להמנה: ואזינו עם המס דמלך

דמונסטרין מערב יו"ם
אומר אף מביאין
בתוך ביתו: מתני'

מספרין המספרין. יש עמו נסרין
מתקנין מערב המועד לטורח גדול
לעשותן במועד: **מתני'** מפני
ששמה היא לו. מפרש בגמ':
מתיר גרוסו. דלית שמה כל כך:
ועושה אשה פסיעה. הני מכשיטין
דקא מפרש בגמ': לא הסוד. כסוד
מפני שניוו הוא אלה בעכו במועד
שהא חסד בקוד. ונלמעת:
ומסרין אף המעו' בגמ' מפרש:
גמ' מאי הוי. וכי שמה אסורה
ביו"ט: דאין מערבין שמה בשמחה.
כלומר בעין דלישמח בשמחת מועד
לחדשים: מפני הטורח. ליתרה לגורך
נישואין וטורחא במועד אסור: משום
ביטול פריה ורביה. דאי שרי נשואין
ביו"ט אין אדם נושא אשה כל השנה
כילה אלא ממתיק עד המועד שיהא
עושה סעודה אחת למועד ולנשואין:
ומתירן

מיתיבי כל אלו שאמרו אסורין לישא במועד מותרין

[illegible][illegible]

וְשִׁמְחָתָּ בַּחֲנֹךְ אֶתָּה
וּבִנְךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ
וְאִמָּתְךָ וְהַלְוִי וְהַגֵּר
וְהַיִּתּוֹם וְהָאִלְמָנָה אֲשֶׁר
בְּשַׁעְרֶיךָ: דְּבָרִים טז יד

(א) רש"י ד"ה גיהא ובר
גיהא נברכת כריסה גדולה
שעושין כו' היוצאין מן
הגדולה כשהיא מליאה כו'
הב"ל ומינה לקטנה נמחק:
(ב) היום ד"ה מפני ציטול
כו' ולא טיף עירוב שמחה
בשמחה ולא:

תשוב' ר"ה בהגך כו' עיקר
דרשה בוי' ועי' כתובות
דף מז ע"א תוס' ד"ה
דמסר:

ההדיוט. שלטו לזמן נכר
(פסחים נה:).

(א) שבת 5. ערכין ו. ע"ש
מנחות ק.ן. מדות פ"ד מ"ו,
(ב) שבת 5. ע"ש, (ג) שבת
ל. סנהדרין קו. (ד) שבת לג.
(ה) (מלכים א ח, ו) ב"מ
ליתא וקשה, (ז) ע"י
תוספות שבת 3. ד"ה מכליל
ימים' מנחות קו. ד"ה כליל
וערכין ו. ד"ה קנח.

לִיָּה עֲבִיד: אִי הָכִי. דְּהִיכָא דְּלִיָּה
אִיקָרִי לִיָּה עֲבִיד אִיבְעִי לִיָּה לְשִׁוְרִי
בְּצִנְיָן עַד הָרַגְל בִּי הִכִּי לְלִיתְרֵמִי
לִיָּה חֲנוּכָּת הַבֵּית בְּרַגְל: אַמָּה כְּלִיא
עֲשׂוּרָב. הֵגַג כְּלָה וּמִקָּרָר לַמַּעֲלָה
וּבַעַד כְּרָמָה וּמַחְפִּין אוֹתוֹ שֶׁסּ בְּרִזְלוּ
עֲשׂוּרָמֵתִים כְּדִי שֶׁלֹּא יִסְבּוּ הָעֲשׂוּרָיִם
לַמַּעֲלָה וְזֶה לֹא חֲשִׁיב בְּצִנְיָן: וְדִלְמָא
כְּלִיא עֲשׂוּרָב נִמְי לְנֹרֶךְ בִּנְיָן הוּא.
לְהִכִּי לֹא שִׁירְיָה. אֲלָא כָּל הִיכָא
דְּלִיתְרֵמִי לִיָּה לְנִישׁוּאִין בְּרַגְל לֹא

ידעינן מנלן דלא עבדינן: שמע מינה

ודעיק מנן דלח עדיון: **שטע מיט**
 דלח מזי למיעד ליה
 יחיד אפילו מתרמי: **לא עשו ישרא**
לפני ששבע ימים
 ששפני כרסות כל יום **עשו שמה**
 ומושמה דכתיב ויעש שלמה צעת ההיא
 החג שבעת ימים ושבעת ימים
 עשר יום: **וקרבן יחיד**. של
דאישור סקילה. דחמור
ממכת: וקרנ לצור. דמה שהיו
 צימי חטות הציט קרבן **שצור**
ההוא: הסס. דמשק דגבזה הוו
 קרבנות: **הכא**. דחטות הציט

להדיוט משתה: הכא נמי ליטכדו.

קרבנות מכל לא ליכלו: ביום
השביעי. ותשמע לן יום ו' היינו
שבת: דלמא שביעי לקרבנות. שאם
הקריב נשיא שזי צברז שבת מקריב
נשיא שביעי באחד בשבת ומאי
שביעי שביעי לקרבן נשיא: ביום
שמיני עשר יום. האי יום יתירא
משמע מה יום רצוף שאין בו הפסק
אף כולוה י"א יום רצוף דליכא הפסק
בינתיים אפילו בשבת: דלמא ימים
לראויין. למסמיה עבדי
לנאפקוי יום הכפורים: גמר יום יום
מהם. מנשיאים למשכן דגמרינן
מתרי קראי דהוו רצופים אפילו
בשבת אף משמה לחנוכה הבית הוו
רצופים ואפילו [ביום"כ]: כ"ד
רננות. כתיבי בפרשה' בין רנה
ותחנה ותפלה וצוקה': פרשה
נדריים. מסכת דלריס: ביום
השביעי. של חג היינו צעשרים
ושמים: וכתיב וציום עשרים ושלשה.
אלמא דצעשרים ושמים וצעשרים
ושלשה אפרטרו מיניה: של לורה.
כלומר חכמים: פלם מעגל רגלך.
כלומר שקול מנות עשרה צהן איו
מזה גדולה וזאת הגדולה: וכתיב
ארת חיים פן תפלים. דמשמע כל מזה
שחבא לידך עשה אותה בין גדולה בין
קטנה ואל תניח קטנה מפני הגדולה:
מזה שאפשר לעשותה ע"י אחרים.
תפלים פלם מעגל רגלך שמעשה
אותה הגדולה ותחריך יעשו קטנה:
ובמזל

שקדושתו קדושת עולם דאין אחריו היתר, וקרוב צ

וינחם אבלי יום הכפורים דאסור באכילה ושתייה שהיה
את המלך וילכו לאהליהם, שהלכו ומצאו נשיהן ש
ומיתת אוריה, שלא נענה שלמה בנו בעת שדבק ש
עמו, שיצאת בת קול ואמרה כולכם מזומנים לחיי
(י) אמרו לו לימדתנו רבינו תלמיד ה

מסורת הש"ס

[illegible]

(א) גב' אשה לא תסוד
במבועה תמי שניול חי
תמתי שמיר הוא אמר
זו אפי' שמיר (ב) רש"י
עכשיו שמה: (ג) שכל
הי קל לדרוש נח
ד"ה (א) חוב' ד"ה
באן יו' כן יוחי
בראמרין כירושלמי
זו שנו: (ד) ד"ה
פוסקת יו' דפסקר המלניע
לומר דפוסקת מחייבת
נכנסה: (ה) באי' חוץ ל
הוא חזר על פיה:

תוס' ר"ה כאן במצוה
דבר' וק"ש אין מפסיקין.
להדיא איתא בשבת דף יא
ע"א דלק"ש מפסיקין
ול"ע:

(א) נח' וא"ד מעצרת סרין
ע"פ של מטה כנ"ל. (ויכ'ה
ברש"י ורי"ף ורא"ש
ומרדכי):

רנשבורג
[א] תום' ד"ה כאן צמטוה
ספי אפשר וכו' וידידו למי
זה שגט וכו' הוא מלשון
שנחתם כמ"ס מהרש"א.
יכן הוא צלשון הידידו למי
הג"ל זה שיען וזה שיען:

פרוסקת ומעבירה שרק
על פניה. טיפסאל נלע"ו
והוא ארוס: שבת סד: ים
המנונו אומרים מתקנת
שערה המסרק או גידה ויש
שפירשין סהה כמין בלג
על פניה וכסוענו על מלרים
הבשר (ס"ח) לא תסוד.
אלא תמן מיד על פניה
נמועד, מפני שניחול
הוא לה. נשדו על פניה,
ואף על פי שנטעלו
הפנים וקצת מהן

מזה ועסק בתלמוד תורה: **תעיל** ולא **תיפוק תיפוק** ולא **תעיל**. משמע ליה בסמורה תעיל ולא תיפוק שחצי סמורה ולא בסמורה תיפוק ולא תעיל סמורה במקום אחר ולא תביאנה: **תעיל כלתא**. שדרך כלתא הולכת אלל הצעל: **ולא תיפוק**. ללא לימות צנך דהדרי נפקי מיין ודהדי לבי נשיהו: **שפא דתפא**. וז שנה ראשונה של נישואין דכתיב כי יקח איש אשה חדשה לא ילא וגו' (דברים כד): **ליסרב ביתך**. בית קצרתך ללא תמות אללא תחיה לאורן ימים: **לא פבוס ולא תפביש**. לא חיבוס אחריני כדי שלא תפביש: **שפא תנא** לדיי פן תפביש: **ושפא** דה. וזנה דה לא יפוס עמי לעולם והיינו לא תפייש ולא תפביש: **כוחתא**. נותנת כחול בין עיניה כדי שדמות נחש: **שוקסת**. מחלקת שורה לכלא וכלאין: **ומעברת סרק על פניה**. קס אחדין כדי שתרעה אדומה: **סכין על פניה** כדי שיהיה כלי להעביר שער של מטה: **היפה**

קברם לבלבל פתוךך
ולא תנסב אינתתא
זיל לגביה (אבוה) א"ל
אתא גבי אבוה א"ל
בירכך ברכתא דברכך
אכול ושבויע והלללם
אני וגו' ולא יבושו
וכשמיני נשים כוחלת
[א] סרק על פניה של
רב הונא בר חיננא
אבל זקנה לא א"ל
דת על קברה דאמרי
דהא אומר לא תסוד:
ל הוא לה ומוידה ר'
נדר שאע"פ שמצירה
לי יהודה האי סברא
מברו לו אע"פ שמצר
הנה להלכות מועד
מר כותי לענין פרעון
קמן ולא הגיעו לשנים
בתנות מלכים בשמן
דור רב הונא בר חינא
נביא שליש תניא רבי
ה סבין אותו שמשור
ה מטפלה אבר אבר שקל
תא מטפלה בחד זמנא
ביבי דשתי שיכרא
בעיין בנתין טפלא:
ההדיוט

בי טפול אע"ג שהיא מנירה עבכוי שמחה היא לאחר זמן: **הנה דנוהו הלכות מועד**. דשרי משום האי טעמא נמי שרו כגון אפיה הוא אוכל אפיימו ויבשלו ב"ט: **כוח לעולם מילר**. שפורע ולהכי טפול אית ליה לרי יהודה אע"פ שניירה עבכוי שמחה לאחר זמן: וסו אחד שעדיין אינו דין שיהא להן שער וזושות עד כן: **ענינו קמל** האם בנמחות (דף פה): אנפיקייטו לאר יצא היינו אותו שנים אולי האנו קא חסדר דקאמער טופלין יד: **ושכל את ארבע מאה זוזי**. יצא ומה: **ענין בנתיב ספלא**. דשרי מגדל השער ומעשה אתה הבשר:

תופר

כאן במצוה שא"ל לע
יחבי וקא מבעי להו כר
וכל חפצך לא ישוו
ישוו בה וכתוב ² כל
דאפילו חפצי שמים לא
שאפשר לעשותה ע'
שאי אפשר לעשותה
מאי בעית הכא אמר
גבייהו דליברכך אמרו
ולא תחצד תעייל וק'
תעייל ליחרוב ביתך וק'
פתוךך ולא תחזי שחזי
אבוה א"ל לא מבע
אבל צעורי צעורן א"ל
אמרו ולי א"ל הנך
תזעזע לא תחצד תוליד
ולא תיפוק תעייל ככ
דליפקון תיפוק ולא ת
ימותו גובריהו וליהדרו
וליתוב אושפיזן דהאי
עלמא ביתא דכתיב

1. יִקְרָה הָיָא מְקַנְיֵי
הַפְּצִיף לֵאלֹהֵי שְׁמֹר
יְבֹל: מְשִׁילֵי ט
2. בִּי טוֹבָה הַמָּדָה
מְקַנְיֵי וְכָל הַפְּצִיל אֵל
שְׁמֹר בָּהּ: מְשִׁילֵי ח
3. קְרִיבָה תַּחֲנוּם לְעוֹלָם
מְשִׁילֵי: לֹדֵר וְדֹר וְדֹר
בְּשִׁמְעוֹתָם אֶת אֲמֹרָתָה:
הַלֵּלִים מִי
4. וְאִכְלֵם אִכְלוּ שְׁמֵי
הַלֵּלֵתָם אֵת שְׁמִי
אֲלֹהִים אֲשֶׁר עֲשֵׂה
עִמָּכֶם לְחֵלְפֵי אֵל
וְיֵשׁוּ עִמָּךְ לְעוֹלָם:
וְיִתְּנֶנָּה בְּ-קִבְיִי יִשְׂרָאֵל
אֲנִי וְאֵי אֲלֹהִים אֶעֱמֵךְ
וְעַד לֵאלֹהֵי יִשְׁעוֹ עֲשֵׂה
וְעַד לְעוֹלָם: יֵיֵאֵל כִּי-נֹר
וְהַבְּגִינִי לֵב נִעְרָה
וְנִעְרָה מִכָּאֵל הַמֶּלֶךְ
אֲחִישׁוֹרֹשׁ מִכָּאֵל הַיּוֹת
לֵב הַיִּשְׁעִים שֹׁנֵם עֵשֶׂר
חֹדֶשׁ שֶׁנִּי יִנְאוּ מִי
וְהִקְדִּינִי שֵׁשֶׁת הַיָּדִים
בְּשִׁמְךָ הָרַם וְשֵׁשֶׁת
הַיָּדִים בְּשִׁמְךָ
וּבְחִמְרוֹקֵי תַעֲשִׂי:

[illegible]

ויהיה מעברת שוק מעל פניה, איכא דאמיז מעברת סכין על פניה של מטה. דמיתרה דרור חסדא ודאפי עמרתה על חתך קיבדה. דאמיז אינשי בת שיתין כבש שית (לכל) וילקין סבלא ודמא. ר' יואי ר' יהודה אומר אל תעשה כמיעד מפני שניול הוא לא אם תאשר כסדי. ומזה בסיס וחו למעמד. ואפי' שסעיצה עשירה שמהת היא לאחור זמן. וכן יאמר ר' יהודה האי כסדי

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

י.

עין משפט
נר מצוה

פח א טוע' ע"ה פ"ח
תקנה סעיף ב'
פ"ב ב מ"י פ"ח מלכות
י"ט הלכה י' טו"ש
ש"ס ס"י תקנה סעיף י'
ג' ג מ"י ש"ס טו"ש
ש"ס סעיף ח'
צ"ח מ"י ש"ס הלכה טו
טו"ש ש"ס ס"י תקנה
סעיף ב'.

רבינו חננאל (המשך)

א' זהו אומן וכל מי שאינו
מוזיג אינו אומן. אמר ר'
סימון הדיוט חופר כיסים
מסורגין את
המיתות. ר' יוסף אומר
ממתחין. ר' חייא בר אבא
ור' אמי פליגי. תרתייהו
ממתחין דחוקין ור' יוחנן
אמר, חד אמר מסרגין
כגון אריזה ערב ושתי,
ממתחין שתי בלא ערב.
וחד אמר מסרגין שתי בלא
ערב. ממתחין שאם היה
רפוי ממתחין. ומתני' ר'
חלפתא בן שאול, ושיון,
פ"י תנא קמא ור' יוסי,
שאין מפשילין חבלים
בריתחיה. ומהנה רב נחמן
בר יצחק מי איכא מאן
דאמר מסרגין שתי בלא
ערב, והתנן ר' מאיר אומר
המטה משיסרג בה
שלשה בתים. מי אפשר
לעשות בית בלא שתי
וערב, אלא כולא עלמא
מסרגין שתי וערב כי פליגי
במתחין. ולא אפשרין לן
בהדיא האי מיתות מה
הוא, אי שתי בלא ערב אי
אם היה רפוי ממתחין.
אפשר למיתליא במני,
אפשר למלאות בפסין
וחבלי המטה משיסרג
הרבה. [מתני'] מעמידין
תנור ויכרים במזרח. ר'
יהודה אומר אין מבכשין
את הירחים במזרח.
פ"י כיון שיעמוד הירחים
מלמחן נקרים בהן
נקרים קטנים כמין
חידודים כדי לטחון
במהרה. רב יוחאל אמר
בית עינא. ומקשינן עליה
דבר יוחאל, ומפרק כגון
דנקרה ובעי לאריות ביה
ס"פ. רב הונא שמע לההוא
גברא דהוה מנקר ריחיא
בחולו של מועד, אמר,
מאן האי דמחיל יום טוב
ליתחיל גופיה. ורב הונא
סבר לה כיש אומרים דאמי
אין מבכשין כל עיקר. דרש
רב חמא נוקרין ריחים
רבינו אמרו אפי' סוס
שורכב עליו וחמור שורכב
עליו מותר לטחול צפרניו.

א' (מנחם) פירושא איהא כל
שהוא מוזג את האמירות וכו'
הדין ופסוק דמס' וכו'
כך דרשו ז"ל.

ההדיוט תופר בדרכו. נראה דוקא לזרך המועד אלל צננס
למה ימירו אפילו על ידי שינוי מיהו לא איירי בדבר
האכז דהיכא דליכא דבר האכז קיימא לן כר' יוסי דלזן מלרין שינוי
דבר האכז והיכא דנגדיו או מנעליו מקודעין ואם יניח אותן
עד לאחר מועד יתקלקלו ראינו רבועי

שאין מקליין כלל להמיר אפילו על
ידי נכרי דלמרינן לקמן (דף יב.)
כל שאינו עושה אינו אומר לנכרי
ועושה ושמה לא היו מושיגים אותו
דבר האכז או שמה אין כל דבר
האכז מותר בלא שינוי דפ"י מקום
שנהגו (פסחים דף נה:) משמע דוקא
עולי רגלים מתקנין מנעלים במועד: וערב
במסרגין כולו עלמא לא פליגי

רש"י וערב. ממה
היך מותר לעשות מלאכה כי הלא
כלל שינוי: במתחין נמי לא.
כלל הכי נמי נראה דמצי לאקשוי
הכי קאמר ר' יוסי שאם היה רפוי
ממתחין אלל לא מסרגין שתי וערב
הא אפילו בשתי בלא ערב אסור:
כיון דאפשר למיתליא במני. משמע
דלזן מותר אלל לזרך המועד:
ה"ג רבי יהודה אומר אין מבכשין
את הירחים בתחילה.

ובחדשה קאמר דלא בגמרא ממיר
ישנה ואין נראה לומר דבגמ' דמתני'
ישנה משום ר' אליעזר קאמר והא
משמיה ידידיה כי למה נדחוק לעשות
מחלוקת חס ועוד דלכתחילה משמע
חדשה ואם תאמר כגון מאן דכר
שמה י"ל תנא קמא אמר מעמידין
ובחדשה קאמר ומשמע אפילו כגון
ר' יהודה אומר ככגון ואית דגרים
ר' יהודה אומר מככשין את הירחים
ולא גרס לכתחילה והיא היא אלל
עמה קשיא יותר כגון מאן דכר
שמה תנא קמא נמי שרי יש לומר
דפ"ק שרי העמדה בעלמא שאין זה
ניין גמור (ד' וה"ה) דלסר כגון צין
בחדשה צין ציננה ור' יהודה שרי
כגון ציננה ויגרסא ראשונה נראה
לרבי ומעמידין נראה דוקא העמדה
דמור אין זה ניין בתחילה אלל הוא
עשו ככר אלל אינו ממוכר בקרקע
וצריך לחצרו ולטפלו בלחך כדמפרש
בפרק כל הכלים (שבת דף קה.) אי
נמי כי ההוא דפ' המביא כדי לז' (צ"ה לה.) גבי תנור דצי"ט אין סקין
אותו ואין עשין אותו צמטליה וכו'
הכל במועד שרי ולקמן בשמעין
נמי קאמר ושיון שאין גודלים תנור
בתחילה וצירושלמי תני ר' חלפתא
וצלדז שלא יגלחנו בתחילה ופירש
בתוספת' דלא ידע מאי גילוח וז"ל
דגרסינן שלא יגלחנו: סוס שרובב
ע"י. פ"י בתוספת' לזרך המועד
משמע שאסור לרכוב צננס:

למשקל

הונא שמעיה לההוא גברא דקא מנקר ריחיא בחולא דמועדא אמר מאן
האי איתחיל גופיה דקא מחיל חולא דמועדא סבר לה כיש אומרים
דרש רב חמא נוקרין ריחים במועד משום (א) רבי מאיר אמר אפילו סוס
שורכב עליו וחמור שורכב עליו (ומותר) ליטול צפרנים בחולו של מועד
אבל

יתחיל גופו: מותר ליטול. לכן כפרים כדך העושין עכשיו לקוסים שלנו דאי לא עבד ליה הכי הוה ליה זערא ולא מצי אזיל:

אלל

תופר כדרכו. בחולו של מועד: כידי דמי דיוע. שאינו אומן
שמופר כדרכו: מלא מחט צננס אהס. שאינו יכול ללקוט נימי
התפירה של חלוק כדי לתפור כשהוא תופר תוחז מחיצות הרבה
כמלא אורך המטה ואח"כ מושכה מן

הוא: שאינו יכול לכוין אימרא

בחסות חלוקו. שאינו יודע לתחז
אותו בגד עד שעושין ממנו אימרא
בחסות חלוקו אלל צנמקיס אחד
מקצרו וצמקיס אחד מרחיבו: האומן.

החייט מכליב: מפסיע. שאינו תופר
ביושר אלל מפזר התפירה ולהכי קרי
מכליב שדומין תחובי הממט לשיני
הכלב רחוקות זו מזו כשיני הכלב:
לנכסא. שאינו תופר כדרכו (ב) תוחז
זה צמקיס זה אלל שמוחז הממט
פעם אחת למעלה ופעם אחת למטה
ולהכי קרי ליה לנכסא דהכי קיימי
שיני הכלב שן אחד גצוה מתצירו:

מסרגין שתי וערב. שאורגין מטה

של חבלים בשתי וערב: שתי בלא
ערב. שמוחז השתי ואינו אורג זה
הערב: שאם היה רפוי. זה שנארג
ימים רבים והיו החבלים רפויין
ותלוי למטה שאין מתוחין ממתחין:

ושיון. רבי מאיר ור' יוסי: שאין

מפשילין חבלים לנכסא. שאין

גודלים חבלים לנכסא. המטה.

לעולם אינה מקבלת טומאה עד

שיקרב בה ג' נתי נירין שהשיי ככר

ממח וזוהי זה שלשה נתי נירין

דערב. אלמא דמסרגין קרי שתי

וערב: היינו דאמי יש אומרים

לאפלוגי. דאפילו שתי בלא ערב

לא מצי: ממח נמי לא. בתמיה.

אחז יש אומרים למיכר נמי מתוחי

ואמאי הא לא קעביד מלאכה ואי

לא עביד הכי לא מצי למיגזע עליה:

אין. ודאי אחז יש אומרים למיכר נמי

מתוחי משום דהואיל ואפשר למליה

למטה צמאי עד לעיל והדר מצי

למירמא עליהו כרים וכסתות

למיוגז עליהו: לא ערשינן. דהוי

טורח דלא צריך: מתני' מעמידין

תנור ויכרים. עושין אותם לכתחילה

דלמרינן לקמן. תנור מוכר חלול

מקום שפיתת (א) שתי קדירות מרה

מקום שפיתת קדירה אחת: מככשין.

א' צנמ' מפרש: צנמ' מנקר ריחיא.

שכשהיא ישנה וחלקה ואין החטין

יכולין לפרך מנקרין אותה חותכין

אותה כדי שלא יהא שזה כדי שיפרכו

החטין תחתיה: צנ עינא. נקצ

שעושין צמלע הריחים שהצננא

נופלת למטה: היינו דמשכחה לה

בישנה. לפי שהישנה צריכה לך

שכבר היא חלקה לפי שחזיר היא

טוחנת: אלל למאן דאמר. דמככשין

היינו צנ עינא ישנה צנ עינא למה

היא ישנה מלמחן ואי לא הוה לה צנ

עינא לא מצי למיטען: כגון דבעי

לאריות. הלא צנ עינא טפי וכו'

האי גוונא משכחה לה ציננה: מנקר

ריחיא. ציננה: איסחיל גופיה.

יתחיל גופו: מותר ליטול. לכן כפרים כדך העושין עכשיו לקוסים שלנו דאי לא עבד ליה הכי הוה ליה זערא ולא מצי אזיל:

אלל

א' כלל פסיו מ"א
ב' ונעוין ק"ה. ג' ונ"ל
מותר. ד' ונ"ש צנמקיס
מק' ד"ה עולי רגלים.

הגהות הב"ח

(א) גבי נוקרין ריחים
במועד משום דבינו אמרו
(אפילו) מ"מ וי"ב כמ"א
ל"ב ליה. עוד גבי ונראה
דרבנן הוא רב ועי' במ"ש
פ' לולל הגול דף ג' ע"א
אפשרי רבנן רבי שם
הארכתי על זה: (ב) רש"י
ד"ה כלנכסא כ"ר מרסט
שפיתת שתי קדירות. ג"כ
לחשוב זה: (א) ד"ה
מעמידין כי מקום שפיתת
קדירה אחת כיה מקום
שפיתת שתי קדירות. ג"כ
כיה צינמ' פ' מיה:
(ד) תוס' ד"ה ד"ה ר"י כ"ר
שאין זה ניין גמור אבל
בנין בתחילה אסור
והיה דאסור בטעם:

גליון הש"ס

מתני' מעמידין תנור
וכירים ויכרים כ"ל:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א' רש"י [סוף] ד"ה
[מתכנין] כגון (מפרש)
[מתמידין]. ג"כ ע"ה מה ש'
ע"כ בתוס' ד"ה כלנכסא
וכו' ועי' ד"ה:

רבינו חננאל

דכולהו אג"פ שבצירות
עכשיו שמחה לאחר זמן.
אמר ר' יהודה אמר רב
בנות ישראל שהגינו
לפירקן ולא הגינו. עניות
טופלות אותן בסדי,
עשירות בסולת, בנות
מלכים בשמן המור והוא
סמכת. איכא דאמרי בשמן
זית שלא הביא שליש.
תניא אפיקינון שמן זית
שלא הביא שליש סכין
אותו שמשך את השעיר
ומעד את הבשר. ההדיוט
תופר כדרכו. בתלמוד ארץ
ישראל מפורש לפיכך
בהבטו והתננו זה. דבר ר'
ינאי אמר, כדרכו מפלא
את המחת מכלב אחת
אחת. ר' יוחנן א' כדרכו
אפי' אחת אחת, מכליב
מפסע, כלומר הדילוג.
מתני' מסייע לר' יוחנן,
הרעננים מכליבין במועד,
אין חומר תנא דתנא היינו
אורחיהו כך היא
אומנות. אלא מפסע ר'
יוסי בר' חנינא אומר
המוזג את האמירות

מסורת הש"ס

(א) לפי הגרסה הוראת הדברים בלה"ק שרא לטעון לרבי הבית כדי לנקותם. (ב) הוראת הדברים בלה"ק ענינו דקירה. ופי' דקר את פני הארץ כי יעשה עפר.

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן יא.

עין משפט
נר מצוה

קד א מיי פטע מוהלנט
 עין הלכט די טושיע:
 ייד' אס טען שפען ד:
 כה ב ג טושיע' א"ח ס'י
 תמלעט שפען א:
 קו ד ח מיי פטע מוהל'
 ייד' הלכט די טושיע:
 א"ח ס'י תמלעט שפען א:
 קו ו מיי' אס הלכט ו
 טושיע' אס שפען א:
 קח ו מיי' אס פטע הלכט
 ה טושיע' אס שפען
 ב:
 קט ח מיי' אס פ"ח הלכט
 ו טושיע' אס שפען ד:
 קס ט מיי' אס פטע הלכט
 ה טושיע' אס ס'י
 תמלעט שפען ו:
 קיא י מיי' אס הלכט א:
 טווא"ח ס'י תמלעט
 קיב ב מיי' אס טושיע'
 אס שפען ד:

רבינו חננאל

בר שער לרב חיים ב' 10
 בשם המגיד אהרן ב' 11
 אהרן גיטין בסוף פרק 12
 הניקוי והמפשי' רבנן 13
 אהרן שבאך מעולה 14
 תרגום ויבאו מטה ד' 15
 עזיל ומפשי' אהרן 16
 אלקמן א' טעמא 17
 מעשה הדיוט אכל אהרן 18
 אסור מאי טעמא מעשה 19
 אהרן הוא בר תורה שר 20
 לאבי תנראה, למגיד 21
 אהרן בחולו ורמזא 22
 לירבא בר עטיב שר 23
 למגיד מהולאן בחול 24
 ורמזא במתנתא תנא 25
 רמזא ואינו ס' כטס 26
 ושמן סדקו ומעזילין 27
 אכלו כמנעלה ובר ורבל 28
 אבן כמנעלה **מית** 29
 הארץ והצנור והקדקד 30
 והמעטל ורמזא 31
 שנשבר מהקטן כמנע 32
 ויבלד שלא ירין סלחא 33
 כמנעלה איני והותן כטס 34
 כטס טעה ד' ימי פטיש 35
 היה כמנע בירושלם 36
 ימי של יוחנן כהן גדול 37
 אק, כמנע יאקל ב' ורפיר 38
 בר הונא אבא פטיש אהרן 39
 מן ואקל כרפחא, והא 40
 יוחנן הצנור כ' בדנרג 41
 הוא שר' מחקול בר 42
 חסדא, ורנדה, ופריק 43
 ורנדה, אסיר, ומתניין 44
 אהרן במנאל ושר 45
 אקדא **נורה**, פירוש 46
 קודם גזירת יוחנן כהן 47
 גדול, ובר אסיר מאי מתני 48
 ר' יוחנן ב' ורנדה 49

ויומא אחרינא לא שרי: אהורי. שד"ך
הולחא. ופח: בימות הסמה. כלומר
אחר יבש ויכולין לאפות בו פת דברגל
שאינו יבש לאלתר עד לאחר הרגל
כוורא סמוך באסרחיה מע"י.
ובזמן הזה תופסים סכנה
למיכל סמוך לסירחון וגם משתי
עלה אציה דלחר בסמוך דמעלי
ושמא נשתנו כמו הרפואות בשש"ס
שאין טיבות בזמן הזה או שמא
הגרות דבבל מעלו לו טפי ויש
מפרשים דכוורא לא בכלל דגים מיייר
ועם דג ששמו כוורא ומשונה דזכרים
האלו משאר דגים דלאמריין פ' כל
השער (חולין דף קט:) אמר לן
גירוסא שרא לן לינשא דכוורא ואין
נראה שרא בכל הלכות של דגים
טעם אחד:

הדרן עלך משקין בית השלחן
 שטברו מתקנן במועד ^אובלכד
 ששין שהוא יכול לאכול מהן
 ב יוסף אמר ^בבהוצא ודפנא
 את הסדקין ומעגילין אותן
 וברגל מיבעיא הכי קאמה
 יד וברגל אבל לא במחלצים:
 ברו מתקנן במועד: ורמינהי
 מיו אין מכאן ואילך לא לא
 ב חסדא יאמרו קלא רבה
 קשיא הא במגלי הא בחציני
 רב אשי אמר הא ר' יהודה
 גא שינוי במועד בדבר האכר
 דנא קביותא דדשא בחולא
 גול במועד כובשן: ^הבדיתא
 א שרא להו רבא למימלח
 יא יכול לאכול מהן במועד
 גלה אייתניהו ואי שביק להו
 אמרי ^ושרי להו רבא מיצד
 ששין שהוא יכול לאכול מהן ^ז
 יצאא כי הא דשמואל עבדו
 לתא עבדי ליה שיתין איצעי
 ההוא כוורא תילתא בישולא
 לי אדא ציידא כוורא סמוך
 כוורא טווייא באחורא אסוקיה
 ר רב אמר לי אדא ציידא
 ווריא ואמר רב אמר לי אדא
 יא שיכרא ולא חמרא:

הדרך עלך משקין בית השלחין

יעצב בלא שינוי: **בדיסא**. שם נהר:
(ה) הרבה אע"פ שאין יכולים לאוכלן
יבנה כדי להנמינן חו לא חזו במועד:
כלומר רוחצין אותו הרבה פעמים
ממר יפה הוא לאחר זמן שינוי ויותר
אחר שללאו נותנו במים זין: **אכליה**
שדגים נבראו מן המים: **לעטון**
ס: **סחלי**. שחלים: **מיא** ולא **שכרא**.
חין

וְלִירֵידָהּ שֶׁל עֵבֶר"ם *וְלֹאֲחִים בְּהֵמָּה עֲבָדִים
וְשִׁפְחוֹת בָּתִּים שְׂדוֹת וְכֹרְמִים וְכוּתֵּב וּמַעֲלָה
בְּעֶרְכָּאוֹת שֶׁלָּהֶן מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַצִּיל מִיָּד רֵב
יִשְׂרָאֵל לְחַיֵּי כָּל אִשִּׁי לְמִיגְדָל אוֹהֲרֵי בְּחוּלָא
דְּמוֹעָדָא מֵאֵי טַעְמָא מַעֲשֵׂה הַדְּיוֹט הוּא אֲבָל
יֵאֵלִיל אֲסוּר מֵאֵי טַעְמָא מַעֲשֵׂה אוֹמֵן הוּא
רֵב יְהוּדָה יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר תְּנוּרָא לְמִיגְדָל תְּנוּרֵי
וְלִרְב' בְּרַ עֲשֵׂבִי לְמִיגְדָל מֵהוֹלָתָא אִינִי וְהָא
תְּנִי רֵבָה בְּרַ שְׁמוּאֵל וְשׁוּן שְׁאִין גִּדְלִין תְּנוּר
לְכַתְחִילָה לֹא קִשְׂיָא *כָּאן בִּימֹת הַחֲמָה כָּאן
בִּימֹת הַגִּשְׁמִים: מִתְנִי *יְעוֹשִׂין מַעֲקָה לִגְג
וּלְמַרְפֶּסֶת מַעֲשֵׂה הַדְּיוֹט אֲבָל לֹא מַעֲשֵׂה
אוֹמֵן *שְׁפִין אֶת הַסֵּדֶקֶן וּמַעֲגִילִין אוֹתָהּ
בְּמַעֲגִילָה בִּיד וּבִרְגֵל אֲבָל לֹא בְּמַחְלָצִים

הַצִּיר וְהַצִּינּוֹר וְהַקּוֹרָה וְהַמִּנְעוּל וְהַמִּפְתָּח וְ
שֶׁלֹא יִחְזֹק לַעֲשׂוֹת מֵלֹאכְתּוֹ בְּמוֹעֵד וְכֹל
בְּמוֹעֵד כּוֹכֵשׁ; נִמָּ' הֵיכַל דְּמִי מַעֲשֵׂה הַדְּיוּטָא
בְּמִתְנִיתָא תֵּנָא צַר בְּצִרּוֹר וְאִינוּ טַח בְּטִיט; ע
בְּמַעְגִּילָה: הִשְׁתָּא בְּמַעְגִּילָה אִמְרַת שְׂרִי בִּ
שְׁפִין אַתְּ הַסְדְּקִין וּמַעְגִּילִין אוֹתָן כְּעִין מַעְגִּילָה
הַצִּיר וְהַצִּינּוֹר וְהַקּוֹרָה וְהַמִּנְעוּל וְהַמִּפְתָּח שֶׁ
עַד יְמֵיו הִיָּה פָּטִישׁ מִכָּה בִּירוּשָׁלַם כו' עַד
קִשְׁיָא כֹּאן בְּרַנְפָּחִי כֹּאן בְּרַנְגְרִי מִתְקִיף לְהַ
אִסּוּר קָלָא וְזוּמַר שְׂרִי אֵלֹא אִמְרַת רַב חֲסֵדָא לְ
רַב פַּפָּא אִמְרַת כֹּאן קוֹדֵם גִּזְרָה כֹּאן אַחֲרֵי גִזְרָה
הָא ר' יוֹסִי דֹּאמַר ר' יִצְחָק בְּרַב אֲבָדִימִי מֵאֲמָן
דִּלָּא כו' יוֹסִי אִמְרַת רַבִּינָא כִּמְאֵן מִדְּלִינֵין דִּ
דְּמוֹעֵדָא כִּמְאֵן כו' יוֹסִי: כְּבִשְׁשִׁין שְׁהוּא יִכּוֹל
לְבָאִי כּוּוּרִי אוֹיִל כּוּלִי עֵלְמָא צוֹר אִייתוּ כ
מִינִייהוּ אִמְרַת לִיָּה אֲבִי וְהָא תֵּנָן כְּבִשְׁשִׁין שֶׁ
כּוֹבֵשֵׁן אִמְרַת לִיָּה כִּיּוֹן דְּמַעֲקִירָא אֲדַעְתָּא דֹּא
פִּסְדִי כִּפְרַקְמִטִּיא הָאֲבָד דְּמִי וְשְׂרִי וְאִיכָא
מִיּוֹל אִייתוּי וְיִמְלֹכָא אִמְרַת לִיָּה אֲבִי וְהָא אֲנִי
כּוֹבֵשֵׁן תֵּנָן אִמְרַת לִיָּה הֵינִי נְמוּי מִתְאַכְלִי אֲנִי
לִיָּה שִׁתִּין אֲצִיצִי וְאֲכַל רַבָּא אִיקְלַע לְבִי רִישִׁי
וְאֲכַל רַב אִיקְלַע לְבִי רַב שְׁפִיר אִייתוּ לְקַמֵּי
תִּילְתָא מִלְּחָא וְתִילְתָא מְזוּיָא אִמְרַת רַב אֲמַר
לְמִסְרַחֲיָה מַעְלִי וְאִמְרַת רַב אִמְרַת לִי אֲדָא צִיידָא
בְּאֲבוּהָ מִיכְלִי כְּבִרְיָה אֲשֵׁתִי עֲלִיָּה אֲבוּהָ ו
כּוּוֹרָא תַחְלִי וְחֹלְכָא לִישְׁעוֹן גּוֹפָא וְלֹא לִישְׁעוֹן
צִיידָא כּוּוֹרָא תַחְלִי וְחֹלְכָא מִיָּא וְלֹא שִׁי

הדרן עלך משקין ברי

(א) שיתרון מה. ע"י יג.
(ב) לעיל (א) ע"ש פ"ה
מ"י ח"א ט"ז. (ג) ע"ש
יב: ע"ש. (ד) ע"ש יז.
(ה) זכרונות יח.

— ❦ —

הגהות הב"ח

(א) נ"ב דיתרא לבלי כוורא.
י"ב קר הוא גירסת האלפס
במפתחמלכא לבלי כוורא
ופי תריס פוט על הקמס
יושב על טרז דיתרא לבלי
טריס. ל"ו והינלו דניס
טריס עומדיס דתריס ומתו
הניס עמדי: (ב) ש"ל הוא
א"כ כשקן יבליס יבליס
מהן במעוד יבוסן מהן:
(ג) ש"ל ד"ה ע"י תריס
(שלושן ד"ה ע"י תריס)
ו"ב יבלי טעמה: (ד) ד"ה
יופסא טרז. י"ב ע"י לעיל
ע"פכוס דק"י א"ב:
(ה) יבליס מלמלחא מלמלחין
הכנסה ע"ש: (ו) ד"ה א"ב
הי נמי א"ב ע"י דלמחיסו:
(ז) א"ב טרז י"ב תלמל מהן
ה"ס ואח"י ואח"י מ"ד עבדו
ד"ה שומן א"בלי טלומה
דלמלחא אומי הכנסה פסמס
ה"ס ואח"י מ"ד שיתין
א"בצי שיתין פסמס
ה"ס:

לעזי דעש"י

רוש"א. מחקן לדין.
רייניס [ריינ"ש]. ריין
(שם נהר). אוברטור
[אוברידור"א]. משקף.
בלברור"א [קלבידור"א]
מנעול. ברר"א [ברד"א].
גרון של טפסן.
קונפושט"א. תערוכת
מאכלים כבושים.

מוסף רע"י

החשד חשוד חודם פחד
ציר וצרגל: עד ימו. של יוחנ כ"ג
היה פטים מה בירושים בחולו של
מועד והוא גזר עליו ונטלו. אלמא
אסור וממנו קמי ומתקין מענול
ומפסח: מחניטין דמתקין אלו
בחו"מ דנגרי. בנמעול של עץ שר
ללא קולא רבה: דנפסי. דפטיס
היינו קולא אסור דהוי קלא רבה
ואולודי קלא אסור: מגלי. מסר
הגדול שר ללא מוליד קלא כלום
בחיני. ברי"א אסיר דהוי אולודי
קלא טפי: לאסר שגור. יוחנ כ"ג:
הא ר' יהודה הא ר' יוסי. בפירקא
למקנ (דף קי). דרבי יוסי לא עמי
לשני לדרב האבד וממני דשרי הכל
כל הני בלא שניר ר' יוסי היא:
כמאן מדלינ האידינא קביוסא דדשא
לכאי. שם מקום: כורי. הכי עשו
במועד שהרי היו מלוחין הריבה: כנשא
אמר ליה הני נמי. (ו) דמלחניהו: מה
מלאי ליה ששים ימיני: רב אקינע. כנ
מהכא שעתא דמלחין: קוויילא בלחוס
בכריה. מטילין אותו בציר היוצא מן
גופא. כלומר לאחר אכילתו מהקל ה
מוטב

[illegible][illegible]

הם חשבו שאני יס ל
חמיר על עמנו יס
שהרואה אות
וא מיקל עימד ומיק
ר. (שבא.א.) לפי שלמדי
הימנו (בחבורה 19)

בחולי דמועדא, מאי טעמא
דכיין דלא אגרא שקלי שרשווי
ובלבד שלא ישקול ושלל ימד
כל דבר שמותר לו לעשותו א
בחולו של מועד. כיוצא בי איך

[illegible]

בג א מ"י פ"ח מהל' י"ט
הל' טו ט"ש"ע ח"ח
פ"י תלמוד פסוק ג'
מר ב ג מ"י פ"ח ט"ס
הלכה ד ט"ש"ע ט"ס
פ"י תלמוד פסוק ד'
מר ד מ"י ט"ס פ"ח הלכה
ג' כ ט"ש"ע ט"ס פסוק
תלמוד פסוק א'
מר ה ו מ"י ט"ס הלכה ט'
ט"ש"ע ט"ס פ"י תלמוד
פסוק ה'
מר ז מ"י פ"ח מהל' י"ט
ט"ש"ע ט"ס פ"י תלמוד
פסוק ז'
מר ח מ"י ט"ס הלכה ח'
ט"ש"ע ט"ס פ"י תלמוד
פסוק ח'
מר ט מ"י ט"ס הלכה ט'
ט"ש"ע ט"ס פ"י תלמוד
פסוק ט'
מר י מ"י ט"ס הלכה י'
ט"ש"ע ט"ס פ"י תלמוד
פסוק י'

בשביל כבוד יום טוב האחרון, אבל מרשף (א) דמנות פתוחה
לרשות הרבים פותח אחת ונועל אחת ורצ הוה ממיר
באורחיהו בשוקא לא פריך דש לאוקמיה ב"ט ולא בחול המועד
ולכך פריך מסיפא דמ"י בחול המועד דהא ערב י"ט האחרון
חול המועד: **בתבלין**, פ"י
בקונט' כרוב וכרשניין והקשה בתוס'
רבי פיר דכרוב וקפלטו אינן חשונין
תבלין דהא אמרין (תולין דף י'
דמבלין לטעמא עבדי ואפילו באלף
לא בטיל ולפת וקפלטו אינו נריך
לשער כי אם בששים כדאיתא פרק
גיד הנשה (שם דף טו: וי' ותבלין
כך נידוכין דכרוב כפ"ק דנינה דף
יז.) א"כ אינו כרוב וצריך פירש
מיני בשמים:

הדרן עלך מי שהפך
ואלו מנלחין במועד. משום דמנא
באידך פירקין דכרוב
שעשין לצורך המועד כמו מוכרי
פירות דנעשים כדן קמי נמי ואלו
נעשים שלא כדן לצורך המועד:
והיוצא מבית האסורים. שאינו
יכול לגלל קודם המועד
שאין מניחין לו לגלל ואפילו
מניחין לו אינו ערב לאדם
לגלל בבית האסורין: (כ"ה מ"כסלמן)
ומנודה

ר' יהודה: מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה וכו': איבעיא להו הן
החמירו על עצמן דלא הוו עבדי כלל או דלמא דהוו עבדי בצנעה ת"ש
מוכרי פירות כסות וכלים מוכרין בצנעה לצורך המועד ר' יוסי אומר תגרי
טבריא הן החמירו על עצמן שלא יהו מוכרין כל עיקר יצדי חיות ועופות
ודגים צדין בצנעה לצורך המועד רבי יוסי אומר צדי עכו הן החמירו על
עצמן שלא יהו צדין כל עיקר דשושי חילקא טרגים וטיסני דוששין בצנעה
לצורך המועד ר' יוסי אומר דשושי ציפורי הן החמירו על עצמן שלא יהו
דוששין כל עיקר אמר אביי חילקא חדא לתרתי טרגים חדא לתלת טיסני
חדא לארבעה כי אתא רב דימי אמר כונתא מיתבי ^טחילקא טרגים וטיסני
טמאין בכל מקום בשלמא אלא למ"ד כונתא אמאי טמאין בכל מקום
הא לא איתכשור כגון דמיקלפן דאי לאו דשרא להו במיא לא הוה מיקלפא
ואמאי קרי ליה חילקא דשקל חלקיהו מיתבי ^טהנודר מן הדגן אסור אף
בפול המצרי יבש ומותר בלח ומותר באורז בחילקא וטרגים וטיסני בשלמא
למ"ד חדא לתרתי חדא לתלת וחדא לארבעה שפיר דנפקו להו מתורת דגן
אלא למ"ד כונתא דגן מעליא הוא קשיא רב הונא ישרא להו להנהו כרופייתא
למיוול לזבוני כי אורחיהו בשוקא איתביה רב כהנא ^טחנות פתוחה
לסמיו פותח ונועל כדרכו פתוחה לרד"ר פותח אחת ונועל אחת יערב
יום טוב האחרון של חג מוציא ומעטר את שוקי העיר בפירות בשביל
כבוד י"ט האחרון מפני כבוד י"ט האחרון אין שלא מפני כבוד י"ט לא
לא קשיא דהא בפירי הא בתבלין:

הדרן עלך מי שהפך
ואלו מנלחין במועד הבא ממדינת הים ומבית השביה והיוצא
מבית האסורין והמנודה שהתירו לו חכמים וכן מי שגשאל
לחכם והותר ^טוהנזיר והמצורע ^טמטומאתו לטהרתו ^טואלו מכבסין
במועד הבא ממדינת הים ומבית השביה והיוצא מבית האסורין
ומנודה

והסניא. סיועה: כד וכו' לצורך המועד הן אבל אמר וכלים אין
לצורך המועד: ואם אין לו. לאומן מה יאכל נותן לו שכרו: **מפני**
לחצר אחרת ואם אינו מאמינו. בחצר אחרת: **מכאן לחוך ביפו.**
אלמא נשאינו מאמינו מבין: **מוליכין קשיא.** דקתני מתני' ^טדפסמים
מוליכין ומתני' דהכא קתני אין מוליכין
כל שכן דאין מוליכין וליכא לתרץ באין
מאמינו דמוליכין מאי מאמינו שייך:
כדשניין מעיקרא. כאן בארבעה עשר
כאן בחולו של מועד: **בתנאי מחפין.**
מכפין: **דששוסות.** שדשין וכותשין
חיטין לדריסא: **והנורסות.** שטומנין
פולין לגריסין: **בלנעה.** שמה ילמרו
זה לוקח שלא לצורך המועד:
גמ' אקלוש. שמכסהו בענפים
מרוחקין זה מזה דלא הו כסוי גמור:
אסמוכי. הענפים סומך זה לזה דהיי
כסוי גמור: **כמין כרי.** מכנסין אותן
ביחד כדי שיהו נוחין לכסות: **החמירו**
על ענמם דלא עבדי כלל. ולחמירא:
או דלמא. החמירו על עצמן לעשות
בלנעה מדעתן ואם רוצין לעשות
כפרהסא עושין ילקולא: **דששוי.**
דשי תבואה. איכא דאמרי דשוי
המשכרין תבואה חדא לשנים ושורין
במים כו': **כונסא.** כוסמת שלומתין
אותן היינו חילקא: **עמאס ככל**
מקום. מקבלין טומאה בין בכפרים בין
בכרכים דקיימא לן (פסחים דף מ.)
סולא של בני כרכים מקבלת טומאה
שהוכשרה במים ובני כפרים אין
מקפידין אקולת נקיה ללמות במים
וסולת שלהן טהור שלא הוכשר מעולם
אבל חילקא טמאין ככל מקום אפילו
בכפרים דאי אפשר להם בלא לתימה
משום הכי טמאין דהא מיתכשר דשרי
להו במיא: **לעולם הוי כונסא.** ומיקלפן
דשרי להו במיא דשרי קליפה:
דשקל חלקיהו. כלומר כששקל
הקליפה והיו חלק: **כרופייתא.**
מוכרי בשמים: **מנות פסוח לסטיו**
פוחה ונועל כדרכו. הוילי ואינו
פסוח לרד"ר כשאר מניות: **פוחה**
דלא אחד ונועל דלא אחד. אבל
כדרכו לא אינו מוכר כדרכו: **הא**
כפירי. שיש לחשוש שקונה לצורך (ט)
ימות השנה: **כפסלן.** מוכר כדרכו כגון
כרוב וכרשניין: **הכל יודעין** דלצורך
המועד הן וליכא חשדא שאין ראין
להקיים הלכך אפי' כפרהסא מותר:

הדרן עלך מי שהפך
ואלו מנלחין במועד הבא ממדינת
הים כו'. במועד לפי שהיה
אנוס שלא היה יכול לגלל קודם:
ומי שגשאל לפסח. שגד שלא לגלל
ושאל לחכם במועד: **מטומאתו לטהרתו.**
נזיר טמא כשעלה מטומאתו ושוב אינו
משמר מזו ומגלה וכן מלורע שעלה
מטומאתו מגלה כרגל לפי שלא היה
להם פנאי לגלל קודם הרגל:
גמ'

ואילו מנלחין במועד, הבא ממדינת הים ומבית השביה והיוצא מבית האסורין כו'.

(א) פסחים נה"ן ע"ש ע"ה.
(ב) כ"י למה כפסחים ע"ה.
(ג) כ"י חלק דכפרים
שלו הנקטת ואם חשש להם
שמה יגנו מבין חשש להם
במין דמין (ג) מכשירין פ"ו
מ"ג (ד) ונדרים נה:
מספחא ט"ס פ"ד.
(ה) חופש פ"ב (ו) לקמן
יד: (ז) ל"ל דפסחים.
(ח) במ"ה וירושלן.

הגהות הב"ח
(א) מתני' והמנודה
העולה מטומאתו:
(ב) כ"י ד"ה הא פסח
שקנה לצורך שאר ימות
השנה: (ג) ד"ה ד"ה צביל
כ"י אל מרשף דהני
דמנע פסוחה כו' ערב י"ט
החמירו חו"מ הר"א:
(ד) ד"ה מנלחין כו' כדאיתא
פ"י גיד הנשה ותנן נמי
דחבלין ידוכין כדרכן
כפ"ק:

הגהות הגר"א
[א] כ"י (מס' מנלחין) לחת
יחס אינו מאמינו מא"מ
(וכן למה כפסחים):

הגהות מהר"ב
גרשבורג
[א] גמ' מס' מנלחין לחת
ואם אינו מאמינו. וכן נמחק
וה"פ כפסחים נה ע"כ כל
זה אינו ידועים במוס'
ד"ה ואם מתיירא וכו'
ומתירא ש"ס:

רבינו חננאל (המבשר)
דאיתכשור ימקבלי
טומאה. אלא כונתא,
אמאי טמאה והא לא
היכשרה. ודפריך כגון
דמיגלפי הריא כותנא. פ"י
בוססתא. דאי לאו דשרא
בהו מ"א לא הוה מישלם.
כלומר מחקלפת הקליפה
שלחן. ת"ש הנודר מן
הדגן. אסור אף בסול
המצרי יבש ומותר בלח,
ומותר באורז חלקא טרגים
וטיסני. בשלמא למאן
דאמר דישש דרינו דשקי
להו מחורת דגן. אלא
למאן דאמר כונתא דגן
גמור הוא. כדכתיב והחטה
ועלתה
בתיכונא לרב דימי. רב
יהודה שרא להנהו
קריפתא למיוול ולמיובני
בשוקא כי אירחיהו.
אוקימנא בחבלין. והא
דחתיא חנות הפתוחה
לסטיו פותח ונועל כדרכו
כו'. אוקימנא כפירות.
ירושלמי צדי חיה ועופות
ודגים צדין כדרכה
(בכפרה) ובמכשירות. ולא
ממעטין בשמחת הרגל.
ו' אומי מיקל לקן.
שמעטין בשמחת הרגל.
ה"ר עזר
[פרק מי שהפך]

חילקא חטה אחת נחלקה לשנים. (גרנץ) (טרגיס) חדא לתלת. טיסני חדא לארבע. כי אתא רב דימי אמר האי חילקא
כיתנא הוא. אינו והנזיר חילקא טרגים וטיסני טמאים. אי אמרת חטה חדשה לשנים שלש וארבע, וכמו הסולת. היינו

ג א מ"י פ"ו מהלכות י"ט
הלכה כל טו"ט א"ח
ס' תקלד סעף א:
ד ב מ"י טס:
ה ג ד מ"י פ"ו מהל' כלי
המקדש הלכה יא ופ"ו
מהל' י"ט הל' יט ופ"א
מהל' ב"ח מקדש הלכה
יב:

מסורת הש"ס

לישראל כולו, דחה עשה די
נגדו ברגל. פשיט רב יוסף
דינא משמתין ליה, ואי ס"ד
אבי דילמא האי דני דקתו
לדיניה וקטלינן ליה במוער.
צרעתו ברגל. ילפינן לה ממ
אף על פי שאינו נוהג [אבי]

פז.

[illegible][illegible][illegible]

מְנוּרָן וּמְצוּרָעִין מִה הֵן בַּתְּסִפּוּרָתָן. וּמִרְאֵשׁוֹ יִהְיֶה פְּרוּעַ לֵאמֹר
צִי לְאוֹכְזֵי לֵלִית לִיחַ דְּרִי"א דְּמוּקִי לֵה לִקְמֵן בַּתְּסִפּוּרָתָן
תִּדְעַ לִקְמֵן צִי לְאוֹכְזֵי מִינֵה הַנֶּחֱמַת תְּפִילִין כְּרִיעַ:
ט(**מְנוּרָה**) מִהּ בְּקִיפִית הָרֵאשׁ אֲמַר רַב יוֹסֵף תֵּא שִׁמְעַ, וְלֹא
נִכְלֵה לִי דְּבָרֵי רַב פֶּפֶר דְּמוּקִי רִשְׁאוֹ
הֵן בַּתְּסִפּוּרָתָן ח"שׁ יִהְיֶה פְּרוּעַ אֲכוּמָתָא וְסוּדְרָה:

וראשו יהיה צדוק. צדק עיון
 אי פליגי הכי בראשית
 אל תפרעו ובגדיכם לא תפרעו
 ולעיל מייתי (א) עליה תפסותם לאכל
 ולא מייתי מיניה למזורע דמשמע
 דסבב כרע' ופליג אדרי' אליעזר
 כדפרישית לעיל ושמו' ר"ע לא פליג
 אדרי' אליעזר דפריעת הראש היינו
 גידול שער בין בנזורע בין בחבל
 ותריוייהו דורש ר"ע ולעיל דלא מייתי
 מיניה למזורע משום דמשכח ברייתא
 בהדיא מייתי לה ואש"ר דברינא
 דסוגיא מייתי אבל אינו ניהב אצילותו
 ברגל ומניח המשנה דלקמן ומייתי
 קראי דשומעת לפי שצריך לפרש מלן
 מתני' דאכל אינו ניהב אצילותו ברגל
 ראש ראשו יהיה פרוע ומייתי בגידול
 שער דומה לו דבר פסוק דלעיל
 לנאחוי ברייתא: **אסור בשאיית**
שלום רקאמר י"ה רחמנא ליחזקאל
האנק דבו. דמשמע שתיקא משאילת
 שלום ומתלמוד תורה נמי משמע
 בטמון מהאנק דום וואי דשהיה
 ליחזקאל נוהב אצילותו בהאנק דום
 ובכל שאר דברים לא היה עושה שהיה
 צריך להראות בקצת דברים שהוא
 אכל ולא היה נוהב דיני אכל אלא
 למשל: **שיהו שפתותיו מרובקות.**
 לעיל דרשינן מיניה עטיפת הראש
 ושמו תריוייהו משמע אינו מדרבני
 שפס ולא כמדי שפה:

ובועלי גדות מותרין. אחר
שטבל לקרי אבל לקרי
צריך טבילה ולרבי יהודה משמע
לחם דלא צריך טבילה לדברי תורה
העם קרי היכא דלא טערי ע"י
טבילה וזו בפרק מי שמתו (גיטות דף
טו.) במשמשת וראתה דס ובעל קרי
שראה ויזה לריבין טבילה ור' יהודה
פוטור והא דהבא בלא טבילה כרבי
יהודה צריך לישב דלמרי רבי יהודה
בסיפא דקן ברימא בפי' מי שמחו
(פס דף כג.) לאמר רבי יהודה שונה
הוא בהלכות דרך ארץ וליכא למימר
לרבי יהודה נמי בועלי גדות חייבין
טבילה כמו בעל קרי צעלמא דהשחא
ומה בעל קרי שראה ויזה אחר קרי
שהיה חייב בכר פוטור רבי יהודה
צועל נדה לא כל שכן מיהו לכאורה
ג"ל דלא פליגי רבי יהודה ורבנן אלא
במי טומאות דדומיא דקרי הוי דהיינו
בטומאת יואה עליו מגופו אבל
בטומאת שרצים שראה רבי יהודה
דבהדי קרי צריך טבילה א"כ ה"ג

וְהָיָה כִּי יֵרַד מִן הַמֶּלֶךְ וְנִשְׁבַּח שְׁמוֹ בְּכָל הָעָם וְהָיָה כִּי יֵרַד מִן הַמֶּלֶךְ וְנִשְׁבַּח שְׁמוֹ בְּכָל הָעָם וְהָיָה כִּי יֵרַד מִן הַמֶּלֶךְ וְנִשְׁבַּח שְׁמוֹ בְּכָל הָעָם

י"י אלהיך בחורב באמר יי אלי הקהל לי את העוֹשִׂים עַל הָאָרֶץ וְאֵת בְּנֵיהֶם יִלְמְדוּ: וְדִבֵּר ד' ט-י זאבלי וְלִבְשֵׁי אֶל בְּגָדִי אֲבָל וְאֵל תְּסֻכִּי שֶׁמֶן וְיֹאמַר מִשָּׁה אֶל אֲדָרָךְ וְלֹאֲלֶעָזֶר וְלֹאֲיִתְּמָךְ בְּנִי וְיִקְרָא וְאֹדְכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְבֹּד וְיִשְׁרָפָה

מְנוּדָּרִין וּמְצוּרְעִין מֵהָ
נָעִי לְאֻכּוּחֵי לֵלִיל
תַּדַּע דְּלִקְטָן כִּי
(מְנוּדָּה) מֵהוּ בְּעִטִּיפָה
הֵן בְּתַסְפּוּרַת ת"ש
סוֹרִין לְסַפֵּר וּלְכַבֵּם
סוֹקְלִין אֶת אַרְוֹנוֹ
שִׁיעֲמִידוֹ עָלָיו גֵּל
אַלֵּא ב"ד שׁוֹלְחִין
עַל אַרְוֹנוֹ ⁶ לְלַמְּדָךְ
בְּיַדְדִּיו ב"ד סוֹקְלִין
רִבֵּב בְּעִטִּיפַת הָרֹאשׁ
לִיחּוּקָאֵל יוֹלֵא חֶטְמָה
וְלִי עֲלֵמָא מִיַּחֲיִיבִי
רֹאשׁ אִמֵּר רַב יוֹסֵף
וְיִוֹשְׁבִין כַּמְנוּדָּרִין
עֲלֵיהֶם מִן הַשָּׁמַיִם
וְנוֹדָה לְשָׁמַיִם שְׁאֵנִי
עֲטִיפַת הָרֹאשׁ ת"ש
לְלֵל שְׁחִיב בְּעִטִּיפַת
אֲסוּר לְהִנִּיחַ תְּפִילִין
לִיחּוּקָאֵל יוֹלֵא
כ"ע אֲסוּר ⁷ מְנוּדָּה
וְצוּרֵעַ מֵהוּ בְּתִפְלִין
ת"כ ג' בְּגִדָּיו יִהְיוּ
עִים ² וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה
נֹאמְרָה הוֹיִיָּה בְּרֹאשׁ
ד' שְׁחוּץ מְגוּפּוֹ אִף
אִמֵּר רַב פֶּפֶא לֹא
לִיָּה רַחֲמָנָא לִיחּוּקָאֵל
סָפָה ת"ש ⁸ וְכִשְׁאִילַת
ל' אֲבִי דְלֵמָא מְנוּדָּה
עַל שִׁפְסִי יַעֲטָה שִׁהוּ
סוֹסוֹר בְּשִׁאִילַת שְׁלוֹם
מִשְׁמִיָּה דְרַב יוֹסֵף מִי
חֲזַרְנִייתָא וְאֲסוּר נְמִי
חֲמָנָא לִיחּוּקָאֵל דּוּם
שׁוֹנֵה וְשׁוֹנִין לוֹ נִשְׁכָּר
וְלֹא נִשְׁכָּרִין לוֹ ⁹ אֲבָל
חֲנוּת קִמְנָה בִּשְׁבִיל
הָ מְצוּרֵעַ מֵהוּ בְּדִבְרֵי
מִדְרַת לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ
מֵרֹו ¹⁰ הַזֹּהֲבִין וְהַמְצוּרְעִין
בָּיִם וּלְשָׁנוֹת בְּמִדְרַשׁ
ל' אֲסוּר ¹⁰ בְּתַכְבּוּסַת
מֵר אֵלִיָּה הַתַּאבְלִי נֹא
יָמִים רַבִּים מִתַּאבְלַת
נִי אַהֲרֵן ⁵ לֹא תִפְרָמוּ
בְּקִרְעָה ת"ש ² בְּגִדָּיו
הַמִּטָּה דְתִי בִר כִּפְרָא
דְּבִמָּת

למימר צפרק אלו דברים
אחא מגופו ורבי יהודה נמי
די רבי יהודה מודה לר' חייק
אסורין לספר ולבבם. וכן
אע"ל הך צרימא דגבי מס

דמיון קאי : דמיון קאי
לבוך ולבני בנין יום אשר עמדת
לימרו לך אתה חל הימים אשר
יזק משם אשר חקמה ויאמר אלי
מתאבלת על מה: שמואל ב יד
לא תפרמו ולא תקמו ועל כל
מנודה שנה ושונן לו, נשכר ונשכר
מצורע מותר בדברי זרה. אבל אסור
בכל סיכה היא. מנודה ומצורע בדר
מנודה מאי. חזק. אבל חזק בפניו

בהדדי משום דפשיע להו
יתא היא: כגלו של עכן.
ים גדול: והן מחטטפין.
שלש עשרה ח"ל: מנודה

מְנוּדִין וּמִצּוּרְעִין מִה
 *מְנוּדִין וּמִצּוּרְעִין
 מְנוּדָה שְׁמַת בִּד־
 ר' יְהוּדָה אוֹמֵר לִי
 אֲבִינִים כְּגֹלֹ שֶׁל עֵץ
 וּמִנִּיחִין אֲבָן גְּדוֹלָה
 שְׂכַל הַמֵּתֵנְדָה וּמַת
 אֶת אֲרוֹנוֹ יֵאָבֵל ו
 מִדְּקָאֵמֶר לִיה רַחֲמָנָא
 עַל שֶׁפֶם מִכְלָל ו
 מְנוּדָה מֵהוּ בְעִטִּיפָת
 ת"ש¹ וְהֵן מִתְעַטֵּם
 וְכֹאבִלִים עַד שִׁירְחֵם
 א"ל אֲבִי דְלִמָּא
 דְּחִמִּיר מִצּוּרְעָה מֵהוּ
 וְעַל שֶׁפֶם יַעֲטָה הִי²
 הָרָאשׁ ש"מ אֲבִל
 מִדְּקָאֵמֶר לִיה רַחֲמֵן
 חֲבוּשׁ עֲלֵיד מִכְלָל
 מֵהוּ בְּתַפִּילִין תִּיקֵן
 ת"ש³ וְהַצּוּרְעָה יֵרָ

פרומים ^ישיהו מ
ער דברי ר"א ר"ע אומ
יה האמורה בבגד ו
פפו מאי לאו אתפיל
בשאלת שלום רקאמר
לת שלום אמר רב
אדם הנופץ למקום א
בשאלת שלום ת"ש
אם כמנודה וכאבל
ור רב אחא בר פנחס
כאבל ^(ק)תני במילי
דברי תורה מוקאמר
רב יוסף ת"ש מנודה
לא שונין לו לא נשכר
את למודו ^יעושה
קתא דערבות שמע מ
ולבני בניך יום אשר
וברת ובויעה מכאן
בתורה ובנביאים ובכר
קריין אסורין ש"מ
משם אשה חכמה וי
שמן והיית כאשה זו
בתכבוסת ת"ש מנודין
דקאמר להו רחמנא
בקרעיה תיקו מצורע מ
מינה אבל ^יחייב בכפיי

אלה מגופו ואפילו מאן דבט
 רי מ"מ לא חשיב טומאה
 דר דטומאת בעולע דר מכה
 נוספת ת"ש ענינין ומצורע
 י ליה ומיך דכבר אייתי
 א לעיל ועשכרין ומיך ד

ר' ראש. מדאמנ ליה רחמנא ליהוקלא,
 ו' כמנורין ואבליס עד שיהיו עילין
 ח' לבני אדם לא. ו' לקלא עברין לא
 ב' בעסתיק הראש. אבל אסור תפילין.
 ג' חבלי חיק. מצורע מהו תפילין
 ד' מכלל דכולי אסור. ו' וכן
 ז' לרובי עמא אסור. מלמד באי,
 ח' הישוב, לזבתי מאי כרי תפסחא.
 ט' יחל על דא אסור חייבין. דר
 י' מכלל דרובי עמא חייבין, וכן מ'

[illegible]

זן פריעה אלא גידול
 הווייה בבגד מה ה
 נראש דבר שחזן מ
 א וסודרא אבל אסור
 דום מנודה מהו בשז
 זבין אדם לחברו כבני
 שאני דחמיר מצורע מ
 מדובקות זו בזו ש
 פשוט מינה למנודה א
 אסור שיהא כמנודה
 שלום אבל אסור
 מהו ברברי תורה אמר
 לו מותרם לא שונה
 ווא לעצמו שלא יפסד
 ואמר רב זבוי מיא ב
 ת"ש ויהודעתם לבנין
 מה להלן באימה ובירא
 גדות מותרין לקרות
 בהלכות וכאגדות וכל
 וישלח יואב תקועה וי
 א בגדי אבל ואל חסר
 מנודין ומצורעין מה ה
 ש"מ אבל חייב בקרע
 ב"ע מיחייב מנודה מה
 מים שיהיו מקורעין שמ

מורה ללא חשיב טומאה
חזן לשתי מחנות כמו עזרא
פ"ה
ר"ן ומצורעין מה הן בת
קשה לרב למה ללא
מיצעי ומצירא ברייתא דמתא
אין על ארנו כו'. אבל חייב בעשי
י. וכן מנודה. דמתן והן מהעשין וידי
ם דחמי חייב בעשיט הראש, אבל מ
איה ולא איפשיטא. מצורע, אסיקא
לא דכולי עלמא אסיק. מנודה מה
ם. מוכיחין ביהוקאל. האוק דם, א
דאמר רבנא ביהוקאל האנק דם, א
בפקאית דערבוב שיהו ארין איה רוח
י שמן דהייא כאשה וזי ימים רבים
לא ת

מְנוּחֵי
בְהַדְלִי:
לְמַחֲבֵי
מִפְרָשׁ
לְשֹׁמֵם.
צָרִיב
צָרִיב
עֵשִׂיפָה
דְּבַר
הַמְּאֻרָּה
הַמְּאֻרָּה

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה וראשו מ'
לעיל מ"י מבינה איסור
תקופות ללכל:

גליון הש"ס

קאנץ
שלוס:
לאחר ל'
דערנאך

א רש"י ד"ה מזהרם
שמחזרין בזהם לאחר ל'
יום לאחר הגדו. י"ב לאחר
ששים חזר לקמן דף עז
ע"א וחזר בוונת רש"י
אחר שלשים השנים דמיא
סו וסוין לאחר שלשים
ומחזרין לאחר ששים:

מוסף רש"י

מִדְקָאמֹר לִיה רַחֲמָנָא
 וְהִיחָאֵל אֶפְרָח הַבּוֹשֵׁשׁ
 עַלְיָ. וְדִקְמָר לִי כִּתְמַנָּה
 הֵנִי לֹקֵחַ מִן אֶת מַחֲמַד
 עֵינֵי תַּחֲבֵלִים וְגו'. הָאֵלֶּה
 שְׁנֵי סִמִּים אֲנִי מִשְׁעָל
 לֹא תַחֲבֵל עֲלֵיהֶם פֶּלֶךְ
 מִזֶּה לִּי רָחֵם, לֹא כִּדְרֹךְ
 אֶת אֲבֵלֵי, אֲנִי שְׁמִי
 שׁוֹשׂ אֶתְךָ אוֹת וְיוֹמָם
 יִשְׁלַח לְךָ עֲמִידִין לִמְעַת
 מִמֵּינִי וְזִין אֶתְךָ תַּחֲבֵל
 עֲלֵיהֶם. אֲלַחֵא אֲבֵל אֶסֶר
 תַּחֲפִיזִין יְסוּבָה כְּהֵן.
 וְהַבְּרִיחַ רַחֲמָנָא כְּהֵן
 גִּדְרִל. שְׁמֵי לִי לִמְעַת
 יִשְׁלַח לְךָ עֲמִידִין לִמְעַת
 בְּאִימָה בְּרִיחָא. דְּכִמְעִי
 (עֲמִידִין) וְיִלָּח הֵסֵךְ וְשִׁטִּי
 וְגו'. (וְהַבְּרִיחַ כְּהֵן) מִבְּרִיחַ
 אֲמִידִי. כֹּל הַטְּמֵאִים
 שׁוֹמְרִים לְהִיטֵם שְׁלָף הָאֵלֶּה
 יִכְלֹם לְחַיִּים תַּחֲבֵלִים
 וְנִתְחַר. אֲבֵל בְּעַל קִר אִישׁ
 אֵלֶּה מִתּוֹךְ קִלְעֵי אֲחֵי
 הַדְּעָה. וְכִוְעֵי נְדוּמָה
 עֲנִי לְקִינִין לְבַד מִדֵּרֶה
 הַטְּבִילָה אֵינֶה עוֹלֵה לָהֶם
 לְהַטְרֵם מִטְּמֵאוֹת כִּוְעֵי נְדוּמָה
 שְׁמִי שְׁעֵנֵת יְיָ, אֲבֵל
 תַּחֲנֻקָה עוֹלֵה עוֹלֵה לָהֶם
 דְּמִתּוֹן תַּחֲנֻקָה (וְנִתְחַר)
 (ס.) וְזוֹ שְׁלָחָה קִר וְנִדְּמָה לִי
 רַחֲמִין עֲבִילָה וְשֵׁם כְּהֵן

זועל נד
דחחחחחח

רבינו חננאל
וכן מנודה וכן מצורע.
דתניא מנודין ומצורעין
אסורין לספר ולכבס.
מנודה שמת בית דין
סוקלין את ארונו, ר' יהודה
אומר לא שיעמידו עליו גל

אבנים כול עכן, אלא בית דין שולחין ופ
לא תעטה על שפם, מכלל דכולי עלמא
מן השמים. ודחי אביי ודלמא מנודה לש
מחייבין למנודה בעטפית הראש, דהא א
מרתיה ביחזקאל, פאךר חבוס עליה,
איפשטא בהדיא. אבל אסור בשאילת
מנודה וכן מצורו. אבל אסור בדברין ת
שלא יפסיר תלמודה, ועושה לו חנות ק
החאבלי נא ולבשי נא בגדי אבל ואל ת

מגורה מותר במלואה
אבל אסור בענילה חצויה
מכתוב כחזקאל, ונעליך
חשים רבליך, בכלל
דכולי חצויה אסירי
כשאמרו בענילה
הגדול, לא אמרו אלא
בעיר אבל דרך מותר,
יצא לדרך נתעל, נכנס לעיר
חולץ, וכן המגורה, מצרע
חזק, אבל אסור בחמישי
המטה. שנאמר וינחם ירד
אח תב תעל אשתי ויבא
אליה, מכלל דעריקא
מגורה מהו, דיש
כל השנים מהו ישראל
מכבדו היו כמגורין, והיו
אפישיטא א, כהרא, אבל

[illegible]

אף דברי תורה בטרם. והני
מילי כשאר ימות השנה,
אבל ביומי הדלה לא,
בשנמר, חכמות בחוץ
הרונה ברחובות תתן
קולה. תניפה דידן כמה
היו חד יומא. כמר עוצקא,
כל ידע דנקיטא שמואל
מילתא בדעתיה, נהג
יופוטא בנפשיה חד יומא.
זכיר נחמן, דאמר להאי
שעמע מומיה צורבא
מרבנן כמה חציפא האי
איתא, זיל נהוג בנפשיך
חד יומא. מר זוטרא דר
גורביה הוה פסם מרבי

ד' רמ"י פ"ד מהלכות ח"ת
הל' א' טו"ש"ע ח"י ק"י רמ"י
פ"ד ח"ת
ע"ה ד' רמ"י פ"ד מהלכות ח"ת
שם ופ"י ח"ל ממרס
הלכות ט' טו"ש"ע ח"י ק"י רמ"י
פ"י ח"ת ח"ל ממרס
ע"ה ד' רמ"י פ"ד מהלכות ח"ת
שם טו"ש"ע שם פ"י ח"ת
וטע"ה ח"ת
ע"ה ד' רמ"י פ"ד מהלכות ח"ת
ע"ה ח"ת שם הל' א' טו"ש"ע
פ"ד ח"ת
ע"ה ח"ת שם הל' א' טו"ש"ע
טו"ש"ע שם פ"י ח"ת
ע"ה ד' רמ"י פ"ד מהלכות ח"ת
שם פ"י ח"ת

יבקשו מפיהו כי מלאך ה'
צבאות הוא, אם דומה הרב
למלאך ה' צבאות יבקשו
חורה מפיהו ואם לאו אל
יבקשו חורה מפיהו. שמתיה
רב יהודה, ולא שרייה
לשמתיה לא הוא ולא ר'
יהודה נשיאה. ואמר רב
יהודה בעידנא דשכיב,
היה עמלני לומר רבא

וְלֹא כִּי הָיָה אֵל תּוֹפִי לִי, וְלֹא
 אֲשַׁכֵּחַ בְּיָד שׁוֹרֵת לִי, וְלֹא
 וְדִבְרֵי יִצְחָק אֲמַדְתִּי
 עֲלֵיהֶם, עֲלֵיהֶם לִמְעַלְמָא
 וְחִסְדִּי, עֲלֵיהֶם קִבְלִי, וְלֹא
 לִמְעַלְמָא דְרֵיבִי קִבְלִי.
 וְכַמֵּי שֶׁ שְׂמַעְתִּי, דְּבַר כִּי
 אֲזִילָא, דְּחַנְיָ ר' אֲלִיָּא
 חֲזַק אֲמַר אֵל אֲרַח אֵל
 שִׁירָא מִתְּבַר עֲלִי, פִּרְשׁ
 מִנְכֶּסֶךְ לִשְׁתֹּת כְּמִי זֶה,
 וְלִשְׁתֹּת כְּמִי זֶה, וְלִשְׁתֹּת
 לִי בְּרַחֲמֵי כֹחַ זֶה, אֲמַר
 אֲמַר לִבִּשׁ שׁוֹחֲרֵי רַחֲמֵי
 שׁוֹחֲרֵי צִדִּיקָא מִשְׁכֵּחַ
 שׁוֹחֲרֵי צִדִּיקָא מִשְׁכֵּחַ
 כְּמִי זֶה וְכִיזָא הֵן, אֲבָל
 אֲבָל כְּמִי שֶׁ שֶׁ כִּי אֵל אֲמַר
 אֲבָל כְּמִי, וְאֲפִלִּי אֲמַר
 אֲלֹהִי אֲבָל חֲרִיב עֲשֵׂה, וְכֵן
 שֶׁ מִלְעַל שְׁמֵי אֲמַר
 שֶׁ שְׁכֵן שֶׁ שְׁכֵן שֶׁ שְׁכֵן
 אֲלֵצַר וְאֲפִלִּי כְּחַד, אֲלֵא

שמואל לעשות. ואפילו יורשים
 הללו לא התקין ק"ו, אלא אם כן
 במשפט עצה לעשות כך כדי
 להבריח (ניא: להבטיח) את
 הדין להשלים אתו, וכן
 שיראה עצמו כבטש שחוקן
 ועומק שחוקן משכב צדו
 ונצמזע ואנו עושה. ח"ו
 צדבא מרבנן עשה כדי
 ליציל כלבטש שחוקן
 ותנעמן לטעמי, ואחר ה'
 כולן חזר לשוהת במינו וזר
 נבין (ניא: כמו) שרה עשה
 וספקן (סמך) בזה ב' יהודה.
 הגאון רבי ר' שמשעאל ולמי
 העבד לא חתן כמכסלו, ה'
 שרה ונחמן חזר הגדול. שכינ'
 שוהת נחמן חזר גם הוא
 שרה אביו, חזר ונמצא ר'
 אביו גורם לו והכשילו. דיש
 לקשקש חזר מנטר בריא
 אלא ההוא בנאם אבא איתי,
 ובה, כמו ר' ליה, אלא אשת
 שבתא, אמר ליה אדרבה
 ליהוה אבא בנאם שבתא.
 אם מנא תחביבי? כן נדור
 תחביבי קל. אלא שאיל

לבי מדרשא, אמרו לו, שלו
ונשיא ויפר לו. ירושלמי הדא
יניו אב בית [דין] שסרה אין
יש לקיש אמר תלמיד שסרה
תלמיד חכמים מנדה לעצמו
א הדר משמת ליה, וכד הוה
צורבא מרבנן מעולם. כי הא

ועי' נפוח' ל"ה משמית הדרק.

מפרשים מדה כנגד מדה מאוס
לא קיבצוהו. להדגיש ליה עכנא:
 לא קיבילוהו אע"פ שהיה תלמיד
 אילעאי ומאוס הכי קיבילוהו דיימי:
אם רואה אדם שיצרו מתגבר
 עליה. וכחז ר"ח חס ושלום
 גאון הוסיף לו לעשות עזירה אלא
 ע"י כך יכעב לנו צפ"ק דקדושין

(דף ת. וס) פישט:
נדרו מי נתחייבתי ד. אע"פ
 שמשמעל צבור ממון
 נכאמרין (דף טו.) הני מילי
 לממונא י"ל שהיה לו לקרותו לנדר
 תחילה שחא יפרע ועוד דנדר נמי
 תריך שני וחמישי ושני כדפירשמי לעיל
 וכדשמע צפרק בחול בתרא (ב"ק
 דף קג.) ולא דמי לאיסורא (דמכיל)
 לאמלך דאמר ליה צהורא גבירא (אשכנז)
 תמרי עשרו צבט וכן [ירא] פרק
 הדר (עירובין דף סג.) ובס' רבינו
 חס שמעתי שהיו רגילין באותו מקום
 ששולחן חלילנות ונתנו דמים והשאלו
 61 על עירובין וכו' וכו'

למה היו עובדים על הארץ?
משמית נפשיה. משום אשר
 שניך לנדות ת"ח א"י
 כדי שיהא זכור להביר והא דלא
 להביר לחצירו מחילה בדמארמין
 בשבועות פרק קמא (דף י"ב)
 ובאי יוכפר על החייב לכן טוב כשיהי'
 לחצירו שיהא הוא מומר קודם:
 שלא

נָּן גִּבְרָא דְחָשִׁיב כִּרְכּ הַיְּהוּדָה נְשִׂיאָה דְּלִישְׁרֵי לֶךְ אֹזֶל כְּעֵי לְמִיִּשְׂרָא לִיה שְׂרִי לִיה ר' שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי עַל חֲכָמִים קְלוֹת רֹאשׁ בְּגִידוּיָהּ א"ר יוֹרָא דִקְמָן דֹּאֲתָא י לֹא אַתָּא ש"מ לֹא מִיבְעִי וְאוֹזִיל אַתָּא זִיבּוּרָא וּטְרָקִיָּה קִיבְּלוּהוּ עֵילּוּהוּ * לְמַעֲרַתָּא מ"ר אֵילְעָאֵי אֹמֵר אִם רֹוּאָה אוֹתוֹ וְיִלְכֹּשׁ שְׁחוּרִים וְיִתְעַמֵּף שְׁמִים בְּפִרְהֶסְיָא שְׁפַתָּה שֶׁל הַהוּא גִּבְרָא דְהוּה מַחֵי לִבְנוֹ מִשּׁוֹם * וּלְפָנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן בָּהּ לִבְנוֹ גָּדוֹל הַכְּתוּב מַדְבֵּר רָא וְסָאכִיל תֵּאֵינִי רְמָא בִּיה

ווא גברא בשמחא אם ממון
 נידיו ומאי תקנתיה זיל לגביה
 נידוהו ואינו יודע מי נידוהו
 שסרח אין מנדין אותו אלא
 א דריש לקיש ⁽⁷⁾ דאמר ריש
 היום וכשל גם נביא עמך
 רישא משמית נפשיה והדר
 יה לדידיה ⁽⁸⁾ אמר רב גידל
 ששמתי צורבא מרבנן מעולם
 ימנו אננידא דצורבא מרבנן
 זמנה יהיה ומהניא ביה כי
 וארבעים ושמונה איברים
 ננסת דכתיב ⁽⁹⁾ והיתה העיר
⁽⁷⁾ ברוגו רחם תזכור רחם
 דידה עברה דהוא כלבא
 גנבתי וכלתי ואכלתי
 רב יוסף א"ל זיל שמתיה
 א"ל שקליה אחתיה בכדא
 ואחתיה

שירי לך. רחמינו נידוהו ואינו יודע מי נידוהו ילך אצלו ונידוהו. נידו השני נידו. אמר רב הונא באושא דרב בביתך. חזר וסדר מנדין איתו מפני חילול השם הימים וכשל גם נביא עמך לילה, כסחו כלילה. אמר מתחייב תלמידי חכמים נידו הוה משמח נפשיה ברי שירי לנפשיה. אמר רב פפא דיתר לי דלא שמינוהו

וּמִדְרִיקָיָה. נִשְׁכּוּ אֲחֵמֶתוֹ
דְּנִחְשָׁד זִנּוּת
דְּעֵבֶר אֲדִרְבִּי אִילְעָאִי.
חֲכַם וִי"ג דַּעֲזָר

לכבודו נדויו נידוי דתניא
מנודה לתלמיד מנודה
מנודה לרב לרב הוא דאינו
לי עלמא מנודה למאי אי
מיא יאין חכמה ואין תבונה
ה' אלא לאו לכבוד עצמו
צורבא מרבנן יעביד דינא
א דפסיקא ליה יהוה צורבא
ו שומעיה א"ר יהודה הכי
צריכי ליה רבנן לא לשמתייה
וא דשמיא א"ל לרבב"ח מיד
א"ל הכי א"ר יוחנן סמאי דכתיב
ישמרו דעת ותורה יבקשו
ה' צבאות הוא יאם דומה
יבקשו תורה מפיו ואם לאו
יה מפיו שמתייה רב יהודה
רב יהודה אתו רבנן לשילוי
ו נמי בהדיהו כד חזייה רב
ור ליה לא מסתייד דשמתייה
ולא אחוכי נמי חייד בה א"ל
יכנא אלא דמי אולינא להווא
יעתאי דאפילו לגברא כוותך
יה ופשיה דבר יהודה אלא

מזל להו שרו לי אמרו ליה
ששרי כך אלא ויל לגביה ליה
אמי פוק עיין בדנייה אי
דנייה סבר למישרא ליה ע
ה שפחה של בית רבי לא ג
דה חברינו על ארת כמה וכו
בבא בבי מדרשא דהא כמה
לא שרא ליה נפק כי קא ג
: עייליהו למערתא דחסידו
מ"ט דעבד כר' אילעאי דתנא
גבר עליו ילך למקום שאין מכ
מה שלבו חפץ ואל יחלל
הוא דאמתא דבי רבי חותידי
היו ההוא גברא בשמתא דק
ולפני עור לא תתן מכשול
מנער פרידיסא אתא ההוא

בשמתא א"ל אדרבה ליהו
דרשא א"ל שלו נידוי שלך א
בי נשיאה דלישרי לך דתני
באושא התקינו אב בית ה
ן אותו מפני חילול השם וט
בפרהסיא שנאמר וכושלו
מזיכייב צורבא מרבנן שמתא
רי ליה לנפשיה והדר שרי
אמר רב פפא תיתי לי דלא
כי עבד כי הא דרבמערבא
שם מיתה ושמואל אמר
ש לקיש כשם שנכנסת במא
ש ושמונה איברים כשהיא
ונה הוו כשהיא יוצאה דכ
מתא אגנובתא דכלבא ואיד
ני מנו ושמתו ליה איתלי
צורבא מרבנן אתא לקמיד
עליה כל שכן דמסתפינא מ

נודו שלך אינו נידר, ויל לגבי נשיא
אמה: המנהג למי שאינו צריך וחזון
מגידן אותו, אלא אין מרים) לו הכב
אין מבין אותו בפרהסיא. שנאמר וס
ומיפר לעצמו. מה וזוטר חסידא, כי
עייל לביתיה הוה (ב) שרי ליה ביישוא

לכבודו. כבר פירשתי (מעלה ה'): ע
ר ליה את מחייבת לי הכי והכי: דפ
ז ספק: מנו שומעניה. שינאין על
רצון. לאתריה דהוה רצון: ואס

ל וסנו שומעיה
קן ללא כלום הוא
ייעה: אסא איבו.
ייעה: מאי דקמן.
דעל האי עכא
יני דהאנא לנימ
דלהי איתרמי
י מדרשא ללאו
י ייה: וטרקיה
למנודה בלממו:
א עכא למערתא
ייעה: ראשי כד.
ייעה: מאי טעמא.
י: אינעא וכו'.
י מה שלכו ספן.
מכירין אותו ש
אמלן לן כרי משוס
מה שלכו ספן
יון שלכו שחוריס
יבר שאינו ספן
יה: דקא עבר
לא ספן מכול.
ומא מענט בלזיו
שילוי: שלך אינו
שמחיה: הככד.
לו עשה עולמן
רשאו וסז צנימ
ל

(ב) לישנא אחרינא
 דן שמשן צניחן:
 אוחו צפרסקא:
 אהן אדם ורואה:
 ווס יקרא דההוא
 מימנו אגנידא.
 בלשם יותר משמחא
 ממשמחא כי טיפא
 שוחין את הסגור
 וואל לעולם כלומר
 ששמחין ליה דלא
 א: ופליגא דר"ש
 אהא: גנוכסיה:
 א. ומלקי להם:
 דגדנא אהמא
 א עלויה. כחז
 ב. לכתב שמחא:
 ואחמיה

ח ביה אמר ליהוי ההוא גב
 ריו מי נתחייבתי לך אתא לב
 י דענא ליה אמרו ליה זיל
 ויתיר לו נדווי ° אמר רב
 דושב בביתך חזר וסרח מ
 חכם שסרח אין מנדין א
 ליה °מר זוטרא חסידא כ
 ה כי הוה עייל באושפיזיה
 מ מנדה לעצמו ומיפר לעצ
 מו יחייב צורבא מרבנן שמתא
 שמתא מאי שמתא אמר
 ופלגא דריש לקיש דאמר
 צאה יוצאה ממאתים ואר
 במטריא מאתים וארבעים
 הו אמר רב יוסף שדי
 סאני דרבנן ולא הו קא
 דהוה קא מצער ליה להה
 מינה אמר ליה שקלי פתי

תורה וכלא תפילין. על עצמם בלבד אמרו ולא ע
ר כגון אנא, אבל כולי' עולם כדאמרו. וכגון אלי
י לא פסק מביחו. אמרו עליו על אחר שהיה עומד
וזהו במיני זמר כר'. וכל צורבא מרבנן רחכי עובד
שומעניה כדאמרו. הווי נעבדי כיה, נישמחיה, ציל
ה, הכי אמר ר' יוחנן, מאי דתכחי כי שפתי כהן יש

תלמיד חכם
דינא לנפשיה.
שדאי הוא לו
רעות: לרבי
יבקשו תורה.
הא לררבי ליה

ר' שמואל זר
המדרש: שם
דאמא האידנא
מזליה הוא ד
נשכא
אמאסיא.
ולא קבלוהו. ד
ולא פתחה פיה
ומקדים עדיפי
קבלוהו: עבר
בזי שמוע
עבירה והוא
ליכא חלו השם.
רב האי גאון
רואה לומר דודא
וכי אזי עבר
מכאן ואילך
בזי שמוע
דכיון דגדול
והוא ליה אידיא
נידוי. ללא
גאון הזה
הוא אומר

כסו: חל
כלילה: שחשיכה
משמים: נפשיה
צורבא: מדרבנא
מלקות: מלקות

א' א' כפילי ד' רשמיא.
 י' תס' סגדור' דף
 ע"א ד"ה מסיקא:
 למערתא דר' ירמיה
 קבלהו. ע' שג' דף
 ע"א אס' ד"ה י' ו'
 אה' שג' אס' דף הונא
 אימא חתקור' נכ"מ פ"ו
 א' מה' ח"ה בגיטא אהר
 ח' ח' ח'

הובא בעמוד קודם

[illegible]

גון אנא דשקילנא כישרא
ר', ודאמר ר' יוחנן כגון אנא דאי מסגינא ד' אמות
מחמירין הרבה על עצמם, הלא תראה שכל אחד
תתקע בספרי מילין ושוטה במיני זמר, כדגרסינן זמ
רבה סיפרי מינים היו נושרין לו מחיקו. וגרסינן
ומעניה. ואמר רב יהודה בההיא צורבא מרבנן דהת
שמחיה, קא מתחלל שם שמים. אמר ליה רבה בר רב

ואיכתייעא מִי־תא דהדור. תימא דלמא מדה טובה מרובה והוא ליה לאמרי הא דאמר עולא בעלמא (גמרא) דף יט. ע"ה) לעולם אל יפתח אדם פיו לשון שנאמר שמעו דבר ה' קולני קדום כו' (ישעיה ב): **ובגנוסטרי** אסור. פי' בערין (ס) שהוא כלי המחקר לטובל לפרנס וכן שמו ומלשון בגנוסטרי אסור משמע שהיה מחזיר בין בחזרה בין במספרים ולאו דוקא בשניים מיהו קאמר בגמרא רבי יוחנן דשקלינהו בשניים משמע דוקא בשניים שרי ותימא לעיל אמרין הלכה כר' יוסף במועד לדברי הכל ושאר רבי יוחנן סבר הלכה כר' יהודה ומפרש טעמא דמחמרין במועד טפי מזאכל * ולא כרב שיטא בריה דרב אידי דאמר דברים המותרין בחולו של מועד אסורין בימי אכלו ורבינו חס פירש דכס שמוח בשניים קך מותר לטובל לפניהו (בין) מחברתה דכל יא חסוב שינוי לענין שבת בפי' המצוה (שבת דף נד:) ושמעתי בשם רבי שמשון בר אבהו שחול המועד מותר לטובל לפרנס לנשים דקמי' בירושלמי גבי ועשה אשה תכשיטה במועד וחסי' נטולת שפירה וזפניה וז"ע ובלכות גדולות נמי אמרין והאשה מותרת בנטילת שער לאחר שבעה ונראה דבאשה נאולה דוקא קאמר ומיירי במעצרת סרק על פניה וטופלה כסיד שהוא משום תכשיט שלא תנוול על צעלה אבל בתפוסות ממש אסורה וגם כס רבינו חיים שמעתי שהיה מחזיר נטילת לפרנס במועד ובהלכות גדולות פוסק (ו) שבעה אסור בגנוסטרי בשניים מותר לאחר שבעה מותר אף בגנוסטרי ולא ידענא מנא ליה דברייתא דמיירי חוק שבעה יא משום דקמי' בימי אכלו הי' קמי' ימי אכלו גבי גילוח והיינו כל שלשים וקאמר כס שאסור לגלח בימי אכלו קך אסור לטובל לפניהו בימי אכלו

וְשִׁמּוּאֵל אָמַר אֶף בִּקְשׁוּ מִמֶּנּוּ שֶׁפֶּה יוֹהֲרִיתִי
 בְּרֹבֵב (פפא) שֶׁפֶה מְזוּיָּת [א] לְזוּיָּת אָמַר רַבִּי אֲמִי
 צִחַק לִדְרִי כִּשְׁפֵה הַמַּעֲכֶבֶת דְּמִי לִי וְאִמֵּר
 (פא) פְּרַעָה שֶׁהָיָה בִּימֵי מֹשֶׁה הוּא אִמּוֹה וְזָקְנוּ
 מִה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁפֹּל אֲנָשִׁים יָקִים עֲלֶיהָ וְאִמֵּר
 (פפא) פְּרַעָה שֶׁהָיָה בִּימֵי מֹשֶׁה אֲמִינוּשִׁי הָיָה
 : וְאוֹלוּ מִכְּבָּסִין בְּמוֹעֵד הָבָא מִמְּדִינַת הַיָּם
 יָקִין לוֹ אֵלָּא חֲלוֹק אֶחָד מוֹתֵר לִכְבֶּסוֹ בַּחוּלּוֹ שֶׁלֹּא
 יָקִין בְּמוֹעֵד הָבָא מִמְּדִינַת הַיָּם כִּי הֵינִי אִתּוֹ מִי
 וְרַב צִחַק לִרְ' יַעֲקֹב לִרְ' אֶסְכְּרָה לִךְ מִתְנִי'
 וְרַב צִחַק בְּרַי יַעֲקֹב בְּרַי גִּיּוֹרִי מִשְׁמִיָּה דִּךְ יוֹחֲנָן
 וְלֹא מוֹעֵד מִתִּיב רַבָּא מִטַּפְּחוֹת הַיָּדִים מִטַּפְּחוֹת

הַסְפָּרִים

ו. ואיסתייעא מילאא וחדרי תרווייהו ואתי. פרעה שהיה בימי משה, הוא אמה ר' יוחנן מי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחבולו [של מועד]. איני רותידיהו. ופרקינן [מתני' אע"פ דאית ל" תרי] ומטפני שרי לכבסינהו לכלהו. מש

(א) ע"י הג' בצה"ג ואילם ג' הצינ

[illegible]

כל שמעבדת וכיוצא בה וכו'.

מסורת הש"ם

מטפחות הספרים. של פשחן; הני אפילו דשאר מיני. כלומר מטפחות דנפשו טירחא שרי ללכס אזל שאר פשחן שרי ללכס; משלי: כסלים: **מתנ"י** קדושי נשים. שכתב בשטר הכי את מקודשת לי דאשה נקנית בשטר; **ד"מ** יימיקי. שטר זואה: פרוכזולין. שכתב מלוח בשטר שאריו משטר ולא משמטי ליה משמטי: **איגרות שום**. ככך שמו בית דין שהם זו ומנו לאחים קד וכן נגדו: **שדה מון**. פלוני קבל לון ביד אשמו. שמידי **שטריים** גיררו ביד

(א) רש"י ד"ה כפרת כו'
הואיל ולא מזמנה לך
גלומר:

נמ' מאן לימא לן דברצון
חכמים. עיין תשובת
מחרי"ע ח"א סי' פג:

רנשבורג
[א] גמ' ולא אמרן אלא דלא

[illegible]

ואיגורו של רשות.
פירוט אנרגיט שלום האורה
ח"א ט' נס. שטור
שפיקא. חתמן וזהל
פוסקן תנאים צביתם
ביתבוב. ט' זממן
שפוסקן זה לוח קודשין
ט' הן הן הדבריו
הנניקן באמירה. בלא
קנין שקדושין הן מנר
הדבר דבטיח הנאה דקא
מתמטת אלדד מנר ומקני
(שטם). שכל אחד קנא
לאשתו ממשה. קנא

חלק זה לזה וחלק זה לזה: **גורוס כ"ד.** פסקי דינין: **ואיגורוס של רשות.** צווי וקיוס של שלטון: **גמ' כדרכ ידל.** שכותב תנאי וקיוס: **בשטר:** ינקין **באמירה.** בלא קיו: **דקא עבד מזלו.** דעוסק בפריה ורביה: **כפרת בה.** באמנה דקאמר דלא מסייע כלותא כלום האולי ולא מזומנה (א) ליה כלומר השתא לניא עלה ולא אסתייעא מילתא: **אמר.** אי לא מנסבא או איחי תמות מקאמי דלא איחיזי כד מנסבא לאחר ולאערי **בה** או איחי. עתמו ימות מקמי דתינסבא ללאדך. ולהכי מארס במועד שלא יקדמו אחר ברחמים שתמות היא: **נחשד בדבר.** עבירה: **להכעים עבוד.** ידעיה דלא היה: **נקלא דפסיק.** לא היה ביה: **קלא דלא פסיק.** היה ביה: **דומי' חשד כמו לא יאס דר דומה** (סוטה דף ק"א.) **אכל בדר נכט.** דבתא דפסיק התחיל קלא נכט נשעמ דמיון כמו במסכת תענית (דף ד.) האי לורבא מרבנן דמי לפרנ'דא דחומי קלא כיון דנכט נכט ופי' זה חסא לשון נחמ: **ברתג' ואס אינו מאמינו.** המלוה ללוה: או שאין לו מה **איכל.** לספור: **אפילו בספר עורא.** ס"ת של עורא. ואני שמעתי עורה בה' ופי' ספר מוגה היה בעורה שמענו היו מגיהים כל ספרי גולה: **לעזמו.** לקיים זה המלוה אכל לצבור למכור דדרך שכיחות הוה חשיב מלאכה כדאמרין לעיל (דף י"ב.) **סאונכרא** דכיון דלאו אגרא תשקיל שרשוני בעלמא הוה ושרי: וטווה

כְּתִיב: ^אוַאֲבִיּוֹ וְאִמּוֹ לֹא יֵדְעוּ
לֵת אֲבוֹת וּמֹה' אִשָּׁה מִשְׁכַּלֹּת
מִרִי לֵה בִמְתִּנִּיתָא תֵּנָא א"ר
לֹא א"כ עֲשָׂאוּ וְאִם לֹא עָשָׂה
יִהְיֶה בִלְבוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ וְאִם לֹא
מִחַ מְתִיב רַבִּי יַעֲקֹב וַיִּחְפְּאוּ
יִתָּא שְׁמַע וַיִּקְנְאוּ לַמֶּשֶׁה
לְאִשְׁתּוֹ מִמֶּשֶׁה הָתָם מִשּׁוּם
וְאִין בּוֹ וְאִמֵּר רַב פַּפָּא לְדִידִי
יִיק עַד כְּמָה ^באִמֵּר אֲבִי אִמְרָה
יִנִּי בִינִי לִית לִן בֵּה וְכִי פִסֵּק
אִמְרִין אֲלֵא דְלֵא הֲדַר נִבְט אֲבִל
דִּאֲפָקוּה לְקֵלָא: **מִתְנִי'** ^גאִין
יִיב אִין כּוֹתֵבִין סְפָרִים תְּפִלִּין
בְּ אָדָם תְּפִלִּין וּמִזְוֹת לַעֲצֻמוֹ
וְשׁוּרָה

חכמים	כלי פשתן. ללא נפיש טייר
קאמר	אין. אבל שאר כלי פשתן
הכבוד	דשאר מינין כגון דלמך אל
באומן	כלים דשאר מינין לא אבל

אין כלי פשתן לא אמר ליה
לו רשאר מיני אמר בר הידיא
ימה של טבריה דמפקי לה
ייתנא בחולא דמועדא מתקף
לימא לן דברצון חכמים עבדי
ברצון חכמים עבדי: **מתני'**
במועד קדושי נשים וגיסין
קיי מתנה ופרוזבולין איגרות
מזון שטרי חליצה ומיאונים
איגרות בית דין ואיגרות של
אמר שמיאל ימותר לארס
של מועד שמא יקדמו אחר
יה ואלו כותבין במועד קדושי
וה שטרי קדושין ממש לא
וכדבר גידל אמר רב דאמר
רב יכמה אתה נותן לבנך כך
ה נותן לבתך כך וכך עמדו
הן הדברים הנקנין באמירה
ליה אין נושאין נשים
בתולות ולא אלמנות ולא
שששששמה היא לו הא לארס
בעיא קאמר לא מיבעיא
קעביד מצוה אלא אפילו
קא עביד מצוה אסור תא
דבי שמואל מארסין אבל
אין עושין סעודת אירוסין
אני שששמה היא לו ש"מ ומי
שמא יקדמו אחר והאמר רב
שמואל בכל יום ויום בת קול
בת פלוני לפלוני שדה פלוני
מא יקדמו אחר ברחמים כי
עיה להווא גברא דבעי רחמי
פלגיתא א"ל לא תיבעי רחמי
לך לא אזלא מינך ואי לא
תת הכי שמעיה דקאמר או
קמה או איהי תמות מקמיה
א לך לא תיבעי עלה דמילתא
ששום רבי ראובן בן אצטרוכלא
הנביאים ומן הכתובים מה'
ה תורה דכתיב וישעו לבן

י' מה' יצא הדבר מן הנביאים
הכתובים דכתיב 'בית והון
רבי ראובן בן אצטרובילי
רובילי אין אדם נחשד בדבר
צתו ואם לא עשה מקצתו
עשותו ראה אחרים שעשו ו
יהם התם להכעיס הוא דע
אמר מלמד שכל אחד קני
לקי עם מי שחושדין אותו בדבר
א בקלא דלא פסיק וקלא דלא
לא פסק ביני ביני אבל פסק
אבל פסק מחמת יראה לא א' ול
אבל אית ליה אויבים אויבים ה
שאין לו מה יאכל הרי זה י
פפר עזרא רבי יהודה אומר ר"כ

ההספדים והמספד (אין) מכבדן אותן בצי רגלים (אין) מפ
ראיה דאורי בכתבי הקדש דאפילו דאורי
המספדים
הספדים הני
המספדים

אבי מרתי אבי
לדידי חזי לי
מישיבילי דמני
לה אביי ⁶מא
דלמא שלא
וואלו כותבין
ושוברין דיית
שום ואיגורו
ושטרי בירורין
רשות: גמ'
אשה בחולו
לימא מסייע
נשים מאי
שטרי פסיקתא
רב גידל אחר
וכך כמה אחר
וקדשו חזו ה

מִיָּמָה לִימָה
בְּמוֹעֵד לֹא
מִיִּבְמֶן מִפְּנֵי
שָׂרֵי
לְאָרֶם דָּלָא
לְמִינָא

שמוע דתנא
לא בונסין
ולא מיבמין
אמר שמואל
יהודה אמר ש
יוצאת ואומרת
לפלוני אלא
הא דרבא שט
ואמר תזדמן
הכי אי חזיא
כפרת בה' כ
איהו לימות
א"ל לאו אמיו
הכי אמר רב
מן התורה וכו'
אשה לאיש
ובתואל ויאמרו
כי מה' היא כ
ואמר רב מש
ראובן בן אצמ
כולו עשה מ
הרבה בלבן
צירושלמי
ש פריסת שלום
השלטון כמו אל
בית פ"א מ"י):
חוב. פירשו
אל הדין שטר
ולו כותבין כמועד
ולו נראה דהא
אין כותבין שטר
עקדקע ואמרין
שמוכרין כמים
ולאזכר כמועד
הדין אם מכר
ה רועה לכתוב
נמי דבר האכז
אונס ולא יכול
הון הן דברים
כפ' הנושא
ש: שו"מ אמר
נו אחר. תימה
הא כזוג שני
משני פרק שני
ובפרק קמא
ב: ושם:
ועווה

ימים אשר לא כן על ה' אל
קדוש ה' רב שמואל בר יצח
דוד ת"ש אמר רבי יוסי "יהא ה
בי לא קשיא הא בקלא דפסקו
מתא יומא ופלגא והני מילי
ין אלא דלא פסק מחמת יראה
אמרן אלא דלית ליה אויבים
יב במועד ואם אינו מאמינו א
אין מנהיגין אות אחת אפילו ב

א מ"י פ"ו מהלכות
י"ט הלכה י"ז סמג
פ עה טו"ט"ע א"ח ס"ו
תקמה סעיף ה'
מ"י שם ה"ל י"ד טו"ט"ע
לפ"ה

שומעין אהרן
אין כבוד להם
העוירים
מזרע אהרן
(דק טו.) ומסופק
בעולה מטומאה
לכנס בגדיו או אמר
הואיל ואהרן
מיהו להם שפירס
קשיא לן אי אהרן
נוהג נרעמו ברגל
עולים מטומאה
לכנס בגדיהם או לא

ויען לכן ובחזאל
נמר מר יצא הרבר
גבור לבר אליק עד
טוב: בראשית כד ג
ואביו ואמו לא ידעו
שני האב כי תאנה ידעו
קש מפלשתים ובעת
איל פלשתים משלים
ישראל: ופוטס יד
שני האב הולל אבות
אבות ופוטס יד

במקום נכחה של
הננו
צדק לו ילכו
ואיגרות
רשמי
משפ
יש מפרשים ליווי
חמודע לשוט
אין כוחם שט
במוספות

ללא קתמי משום על
מכירה חלה על
לעיל (דף יג.) אין
חלה ללווה המועד
פשיטא דלרי והוא
קודם המועד
דלרי צמועד דהא
רק אם היה לו
לכמוז קודם המועד
הקנני באמירה.
(מכות דף קג:) מפ
שלא אומר שמה יקד
יו אומאי לא
הא צמוג ראשון כ
לסנהדרין דף כב
דסוטה (דף

בני ישראל דכ
במחנה לאהרן
שנאה הוא דעע
לשון ולא הוה
חי אם ^ט דומי
ביני בני לא אמר
הדר פסוק לא
כותבין שטרי ה
ומזוזות במועד

או כלי שפתן אלא
דמי ושל שני מיני
אמר בר רביא אמר
תמיס טברא דמקפי
משכילי (ומכספי בהר)
נדיהנא יומכספי
בחול דמועד.
תמיס ליה אבי ואמן
אל דברצון חכמים
דלמא שלא תרצון
מיום מעבר.
מסמחות פפרים
מכספי אותן במי
ים מפני הכבוד.
מכספי אותן בתר
היה. חכמים אלו חובבין
קדושי נשים
ושוברין דתקוות
תוספות ופוסקין איגרות
איגרות מון שטרי
צעה ופואינו שטרי
דיוני גדרות בית
איגרות של שטרי
חובבין ^ט מליגריס.
ירת שום.
מליגריס. איגרות [מון].
גנות אלמנה כר.
לשון בית דין.
על דיוני.
ואיגרות של
חובבין וזו שאילת שלום.
שטרי נשים אוקימנא
וי פסוקא. כמה אתה
לכנך כמה אתה
למחך כר וכך
דקדשו חן הן
חברים הנקנני באמירה.
שלמי איגרות של
חובבין וזו שאילת שלום.

צ
ל
ב
צ
ל
צ
מ
ס
צ
ז
צ
ט
צ

ך
1
י
ל
א
2
ב
מ
ד
ב
3
ו
4
ד
א
ב
מ
5
ל

ד
צ
ז
ח
ל
מ
ב
ל
ז
ח
ת
א
ה
א
ו
נ
ג
מ
ש
ח
ב
ד
י
ו
א
ה
מ
ג
ו
ר
ק
ש
נ
נ
ו
ה
י
ר
א
מ
ה
ל
מ
ל

עין משפט
נר מצוה

בטלה הימנו גזרת
שבעה. שאין צריך להשלים
אחר הרגל ו' ימי אבלות.
דמיון דעיקר האבלות דהיינו
ג' ימים ראשונים הוו קודם
להרגל. ביטול הרגל אח
האחרונים (היר טו).
שמונה. אם קברו ח' ימים
לפני הרגל, כיון דיוס אחד
של שלשים היה קודם הרגל
ביטול הרגל ממנו גזרת
שלשים (שם).

והתניא

קב א ב ג מ"י פ"י
מחלוקת אצל הלכה ה
י ו טושי"ם י"ד ס"י שט
ספ"ג ג וטושי"ם א"ח ס"י
תקנת ספ"י ח
קד ד מ"י נפ"י מהל' אצל
הל' יין ופ"י ה"ז ספ"י
עשין דרכנ' ב טור ש"ע י"ד
ס"י שט ספ"י ח
קב ה מ"י פ"ג מהל'
ניחות הלכה א ספ"י
לפ"י רב
קד ו מ"י פ"י מחלוקת אצל
הלכה י וטושי"ם א"ח
ס"י תקנת ספ"י וטושי"ם
י"ד ס"י שט ספ"י ח

חוריה אור השלם

1. ראמר משה אל
אחר
ולאחזק בני ראשי
אל תפריעו ובגדיכם לא
תפרונו ולא תתורו ועל
כל העדה יקצף ואחזק
כל בית ישראל ויבנו את
השפחה אשר שרף יי
ויקרא יי
2. כל ימי נדר גורו הער
לא יעבר על ראשו עד
מלאת הימים אשר יזיר
לוי קדש יהיה נדר פרע
שער ראשו: במדבר ו

רבינו חננאל

והתניא. בנחתא הקובר את מתו כו'. הקשה בתוספות הרב
אמאי לא קאמר כחננאי ורב שט כחננאל שאלו רב הונא
כתנא קמא א' ושמא משום דברייתא מוכיז לשון בטלו וקאמר לדידיה
ימים לא בטלו א"כ לא קביעא דברייתא כרב שט דרב שט קאמר
ימים נמי בטלו משום דלשון בטלו
משמע ככולו כן נראה לי:

הלכה כאבא שאול

דהלכה כמותו בכל מאי
דפליג אמתא קמא בין במקצת היום
ככולו בין לענין אס לא גילה מדלג
מפליג בהלכה כאבא שאול במקצת
היום ככולו ולא גילה הר"ן בירושלמי
מקשה לרבנן דכאבא שאול מה בין
יוס שלשים ליום שמני דקאמר מקצת
היום ככולו ומגלה ערב הרגל ויוס
שלשים לא אמר מקצת היום ככולו
שיהא מגלה זו ומשני משום כבוד
הרגל המזיר מדע (ס) שהרי חל שמני
שלו בערב הרגל מגלה ערב הרגל
ואילו חל שלשים שבת אינו מגלה
בערב שבת: **אח"כ** פרע פרע
מנייה. יס שאומרים שאסור לאכל
להיות סורק ראשו לאחר שצעה משום
דלמירנן (מזיר דף מב.) מזיר חופף
ומתפסק אצל לא סורק ואין ילפין
מזיר ואין נראה כלל דהא נמיר
אסור ודאי שאפילו חל שער אסור
אצל לענין אצילות שהוא משום יס
לא ובשעת מעשה שאלתי ממורי
רבי"א והמיר לי והר"ר יוס טוב פירש
בין דקיימא לן מקצת יוס שצעה
ככולו ועולה לכאן ולכאן מקצת היום
ככולו ויכול לגלה ביום עשרים
ותשעה ב' ובתוספות הרב לא פירש
כן דלא אמרין שיהא יוס שצעה
לשן ימים לענין שלשים יוס:
תלפין הוה. ולרב פלא דאמר
נמיר כפ"ק (דף ה.) מזיר
להזיר כ"ט אסור שלשים שרי ומזירות
הוא עשרים ותשעה יוס לדידיה א"כ
סבר על כרחך דפירש אצל שאלו
מיהו יס לומר לכחילה אינו מגלה
ביום שט שלשים יוס מדרבנן
כדמשמע הכא וזירושלמי מקשה מן
המשנה (ס דף טו.) דלמר גלה ביום
שלשים יא ומשני תמן לשעבר הכא
מתילה והיינו דכפרישית:

שאסור בריחצה עד הערב.
פ"י כקונטרס ולערב
יכול לרחוץ גופו בזמן אי נמי פניו
ידיו ורגליו אצל כל גופו נחמין לא דאסור לרחוץ ב"י א"כ יס לפרש נחמין טבירא א"כ לשטוף מותר כדאי' פרק בירה (שם דף לו: וס) ואי
נמי נחמין שהוחמו בקרקע ואמר בפרק בירה מחלוקת נחמין שהוחמו בכלי יא"ט מאי שאל דלא אמרין מקצת היום ככולו בשלישי ובשני
לרבנן * ובשני לאבא שאול שרין על ידי מקצת היום ככולו וכי תימא משום דלפטר לרחוץ ביו"ט ולא יאה ניוול מינה רחיצה אלא כיצום
מאי איכא למימר ואין נראה לר"י דכיוצא שרי בשלישי ו"ל דכאצילות שצעה חמיר טפי כה"ג מפרש הוא הדין צרעתי וחמירי אסור עד
הערב ע"כ פ"י בתוספות * והר"ט פירש עד הערב היינו (ז) מנעבר י"ט ולאפוקי דלא שרי מן הצקד וגרסא דהוא הדין כיצום מותר לערב
מע"ט ולפירושו נראה דשצעה קודם הרגל אליצא דרבנן מותר מנעבר י"ט ומדקאמר הכל מודים פירוש אפילו אצל שאלו דשרי בשני
מן הצקד הכא מודה לרבנן דלא שרי מן הצקד רגל יס לו דין שני לרבנן: **קברו** ברגל רגל עולה לו מן המנין שלשים או אינו
עולה. פירש בתוספות דהוא הדין דמיבעיא לן בקברו שני ימים קודם הרגל וקשיל לן דהא נסמך משמע דפשיטא בקברו שני ימים קודם
הרגל דקאמרין מאי לאו אסיפא לא ארישא משמע דברישא נחא ליה ושמא היה הרב רוצה לומר דתרווייהו מיבעי ליה וכי פשיט בעי
למיפשט הכל ומשני דלא תיפשוט הכל: **דלא** נהנין מצות שבעה ברגל. ימיהו דברים שצניעא נהנין דמשמע פ"ק דתעניות (דף ד.)
(וס) דקאמרין כל אומן הימים הוא יס בין האנשים והיא יסיה בין הנשים מסיע ליה לרבי יוחנן וכן פירש הרב בשם רבו ממתי' מלי
למיפשט דאינו עולה למנין שצעה דקמין מפסיקין ואין עולין ולכל הפחות איירי לענין שצעה ומיהו יס לומר דנותן עטם מנין לו פשוט
דמתניתין איירי שאינו עולה למנין שצעה אימא לענין שלשים: **ומלאכתו** נעשית ע"י אחרים. אפילו צניח * אע"ג דלמר לעיל כפ"ב
(דף יא:) היתה מלאכתו ביד אחרים בתוך ביתו אסור לעשות נחתיהם מותר ו"ל דהכא מיירי בדבר האסור:

והתניא. סיעתא: שכסס (א) שגורס שלשה מבעטל שצעה. דמי
קבר מתו שלשה ימים לפני הרגל אינו יושב לאחר הרגל כלום: כך
(ב) גורס שצעה מבעטל גורס שלשים. דמי קבר מתו שצעה ימים
קודם הרגל בטלה ממנו גורס שלשים דלפילו לא גילה ערב הרגל
מגלה אחר הרגל: ויוס (ג) שצעה עולה
לכאן ולכאן. דחשיב נמי שמני:

כיון שעמדו נחמנים מאלול. היינו
ביום י': כמאן כאבא שאול. דלמר
עולה לכאן ולכאן דחשיב נמי שמני
אפילו אצל שאלו ש"ל כן וא"כ
דמבטל ממנו גורס שלשים: **ומודים**
הן לאבא שאול. ביום שלשים לקבוצת
מתו דמותר לגלה דלא צעין שלשים
שלימין דלמירנן מקצת היום ככולו:
מגלן. דשלשים יוס אסור בגילות:
ראשיש אל חפרנו. הא שאל
אצלים חייבים משמע: **הכל מודים.**
אפילו אצל שאלו דלמר מקצת היום
ככולו: **שאסור בריחצה עד הערב.**
דודאי שלש שלימין צעין עד הערב
ולערב רוחץ בזמן או ימחין עד חולו
של מועד וירחץ נחמין: **למנין שצעה**
לא קפנצא לי. דודאי אינו עולה
דודאי לא נהגא מצות שצעה ברגל
דהא אינו אסור צעילת הסנדל ואינו
נוהג ככפית המטה: **דהא נהגא**
מלוח שלשים ברגל. דהא ברגל נמי
אסור בגיחוץ ובתפסות כשלשים:
ואין רבים מתעסקין עמו. כלומר
אין רבינן לנחמו אחר הרגל
שכבר נחמוהו שצעה ימים ברגל:
כל

יום מגלן יליף פרע פרע מזיר כתיב הכא יראשיכם אל תפרעו וכתיב התם
גדל פרע שער ראשו מה להלן שלשים אף כאן שלשים והתם מגלן * אמר
רב מתנה יסתם נזירות שלשים יום מאי טעמא אמר קרא קדוש יהיה יהיה
בגמטריא תלתין הוו אמר רב הונא בריה דרב יהושע הכל מודין יכשחל
שלישי שלו להיות ערב הרגל שאסור בריחצה עד הערב אמר רב נחמיה
בריה דרב יהושע אשכחתינהו לרב פפי ולרב פפא דיתבי וקאמרי הלכה
כרב הונא בריה דרב יהושע איכא דאמרי אמר רב נחמיה בריה דרב יוסף
אשכחתינהו לרב פפי ולרב פפא הונא בריה דרב יהושע דיתבי וקאמרי
הכל מודים שאם חל שלישי שלו להיות ערב הרגל שאסור בריחצה עד
הערב בעא מיניה אביי * (מרבא) קברו ברגל רגל עולה לו למנין שלשים או
אין רגל עולה לו למנין שלשים * למנין שבעה לא קמיבעיא לי דלא נהגא
מצות שבעה ברגל כי קא מיבעיא לי למנין שלשים דקא נהגא מצות
שלשים ברגל מאי א"ל אינו עולה איתיהבי * הקובר את מתו שני ימים
קודם הרגל מונה חמשה ימים אחר הרגל ומלאכתו נעשית ע"י אחרים
ועבדיו ושפחותיו עושים בצניעא בתוך ביתו ואין רבים מתעסקין עמו
שכבר

אי
לפרש נחמין טבירא א"כ לשטוף מותר כדאי' פרק בירה (שם דף לו: וס) ואי
נמי נחמין שהוחמו בקרקע ואמר בפרק בירה מחלוקת נחמין שהוחמו בכלי יא"ט מאי שאל דלא אמרין מקצת היום ככולו בשלישי ובשני
לרבנן * ובשני לאבא שאול שרין על ידי מקצת היום ככולו וכי תימא משום דלפטר לרחוץ ביו"ט ולא יאה ניוול מינה רחיצה אלא כיצום
מאי איכא למימר ואין נראה לר"י דכיוצא שרי בשלישי ו"ל דכאצילות שצעה חמיר טפי כה"ג מפרש הוא הדין צרעתי וחמירי אסור עד
הערב ע"כ פ"י בתוספות * והר"ט פירש עד הערב היינו (ז) מנעבר י"ט ולאפוקי דלא שרי מן הצקד וגרסא דהוא הדין כיצום מותר לערב
מע"ט ולפירושו נראה דשצעה קודם הרגל אליצא דרבנן מותר מנעבר י"ט ומדקאמר הכל מודים פירוש אפילו אצל שאלו דשרי בשני
מן הצקד הכא מודה לרבנן דלא שרי מן הצקד רגל יס לו דין שני לרבנן: **קברו** ברגל רגל עולה לו מן המנין שלשים או אינו
עולה. פירש בתוספות דהוא הדין דמיבעיא לן בקברו שני ימים קודם הרגל וקשיל לן דהא נסמך משמע דפשיטא בקברו שני ימים קודם
הרגל דקאמרין מאי לאו אסיפא לא ארישא משמע דברישא נחא ליה ושמא היה הרב רוצה לומר דתרווייהו מיבעי ליה וכי פשיט בעי
למיפשט הכל ומשני דלא תיפשוט הכל: **דלא** נהנין מצות שבעה ברגל. ימיהו דברים שצניעא נהנין דמשמע פ"ק דתעניות (דף ד.)
(וס) דקאמרין כל אומן הימים הוא יס בין האנשים והיא יסיה בין הנשים מסיע ליה לרבי יוחנן וכן פירש הרב בשם רבו ממתי' מלי
למיפשט דאינו עולה למנין שצעה דקמין מפסיקין ואין עולין ולכל הפחות איירי לענין שצעה ומיהו יס לומר דנותן עטם מנין לו פשוט
דמתניתין איירי שאינו עולה למנין שצעה אימא לענין שלשים: **ומלאכתו** נעשית ע"י אחרים. אפילו צניח * אע"ג דלמר לעיל כפ"ב
(דף יא:) היתה מלאכתו ביד אחרים בתוך ביתו אסור לעשות נחתיהם מותר ו"ל דהכא מיירי בדבר האסור:

שכבר

לא. דראי למנין שבעה אינו עולה. דהא לא נהג ביה מצות אצילות דהיא פתיו נחמין. כי תביעי לך שלשים דהא קים ביה מצות גילוח
שהוא מצות שלשים. אמר ליה אין עולה לו אפילו למנין שלשים ושקילין וטרינן ודבריה פשוטים הן.

(א) מזיר טו. מ"ס' שמחות
פ"י פ"ט. (ב) ולעיל ח:
פסחים ד"ס. (ג) לעיל י:
(ד) לעיל י. מ"ס' עירובין
מ"ס. (ה) מ"ס' ה. לע. פסחים
י. (ו) פסחין כ"ג. (ז) נ"ל
מ"ס. (ח) ופסחין פ"ב.
(ט) שהרי כחל שמני שלו
שבת ערב הרגל מגלה
בע"ש ואילו חל שלשים כי
פליג דביה בירושלמי ור"ל
אפי' אצל שאלו ש"ל כן וא"כ
מותר העטם הוא תמיד
כבוד הרגל. הפתח מחלופי
גרסאות. (ס) מנעבר בערב
י"ט כפ"ב י"ל ודקאמר.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שכסס
שמחות שלשה מבעטל
גזירה שצעה דמי קבר
מתו: (ב) ד"ה קי מצות
שצעה מבעטל: (ג) ד"ה
יוס שבעי עולה:

גליון הש"ס

נב' לפנין שבעה לא
קמיבעיא לי דלא נהגא
מצות שבעה ברגל. עי'
לקמן דף כ"ג ע"ב
תוס' ד"ה יס אצילות
כסמ: תוס' ד"ה שאסור
ברחיצה וכו' ובשכ"ע
אבא שאול. י"ל
ובשמיני: בא"ד והר"ם
פ"ט וכו'. עי' לקמן דף
כ"ג ע"א תוס' ד"ה ואמר
לחמות: י"ל וי"ל וי"ל
וכו' ק"ל דאמר ק"ל.
תמיה ליה הא כהא תמיה.
רק אחר שגמרו ו' ימים
מתחילת אצילות וע"כ:

הגהות מהר"ב
רנשבורג

(א) תוס' ד"ה והתניא כו'
ושמא משום דברייתא
מוכריז לשון בטלו וקאמר
לדידיה ימים לא בטלו כו'.
כיוצא דמש"ה לא קאמר
לש"ס פתגמי דתנא ליה
למירר לשון והתניא משום
דמיירי סיעתא ליה
ולאפוקי מ"ס דהא י"ס
לשון בטלו דמתני'
דמשמע ככולו ית"ק
דברייתא נמי נקט לשון
בטלו ופתח קאמר דלא
בטלו ימים וזה דלא כר"ש
אלא כד"ה. וזה נחמין
רש"י נד"ה והתניא
סיעתא כנענ"ל ודוק.
ובש"ס מקום שמואל וכו'
(מ) הדין דברי תוס' על
דרך חקוק ילפין נחמין
פה הלל"ד. אחרי שנים
רבות נסתמך זה נדפס
ספר יד ידו ויחלתי
סטומי לעשות כזה
והנאלי: [ב] ב"ה אחל
פרע פרע מזיר וכו'
ובתוספות הרב לא פירש
כן. י"ב וכן מירין דבר
התוס' בדבור הקודם שם
הירושלמי לאסור לגלה
בע"ש שהוא כ"ט לאצילות
שאסור לגלה בשבת
האחרונים י"ל שגשלו ראש
לחקן כזה. כי מ"ק ראשו
נגד ירושלמי המפורס
באחר דלא פליג עליה
תלמודא דין ועיין ש"ס
כרם שלמה כ"י כח וד"ה
ב"י פ"י ס"י חות ד:

(א) אולי צ"ל ומקצת יום שבעי וכו'. (ב) נראה שהיה לו נוסחא אחרת כמובין וא"ל גרסא ו משמע דהלכה כרב דה דייסא לא בטלו ועי' ברייתא ב"ה הלכה כחכ"ש ככולו ע"ס. (ג) הדין דלמירנן בנחתא דמירס
תמים לאכ"ס כחל שמני ע"י כ"י שמויר לגלה בע"ש כהו דבני הלן דף כ"ג ע"ב ומש"ס ד"ה רבינן שמיחור לגלה ביום שני ט"ה וי"ל בע"ש.

מסורת הש"ס

אמר ליה. רב, אימא
קיימת. נלשון שאלה,
לומר עד שחקה ממלך
עד שאל על אחי שאל
האחין (פסחים ס"ה). אמר
ליה. עוד ר' יהודה
אומר. ויבא אחיו קיימת. א"ל.
רב, אבא קייס, ואני כלום
קייס היום. עדין לא
הספיקוהו עלי ומתלוי הנין.
רב לא שמוחיה היה מביט
עד עיניו שאלה שאלה
שיבן מן הכלל יקשה בעיני
לומר שיהא רב דבר שקר
מפני שם. הלכתי על אחי
מבעלי. להחלוק על אחי

(א) דבר רבינו זכאן הובא ב"ר"ף כאלו בשם איבא מ"ד יע"ר היטב מש"כ על דבר רבינו זכאן.

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

כא.

עין משפט
גר מצוה

קרב א מ״י פ״ד מהל' יבוס וטענה ז' ו
סמך עשין וטענה ז' ארע
ס״י קטט ספיר סד
קב ב מ״י פ״ד מהל' חג
הלכה יח:
קבא ג מ״י ח
סמך עשין דריבן ג
טענ״ע י״ד סימן שס ספיר
א:
קבב ד ה ו ז מ״י שס
הלכה ט סמך שס
טענ״ע שס וסימן שס
ספיר א:
קבג ח מ״י שס פ״ד
הלכה ט טענ״ע שס
סימן שס ספיר א
[וטענ״ע א״ח סימן לה
ספיר ב]:

רבינו חננאל

אי הכי בענין תליצא,
 דכתיב ועמד ואמר לו
 תפוצצו, הכי נמי נרמז.
 והנתיב בין עומד בין יושב
 בין מוסה, תליצא שיהיה.
 אלמא מהכא, דקם [הקלן]
 קריקע את בגדיו. ודלמא
 מעומד מלתא
 תיתרוח הוא ועבד, כמא
 ועבד בשכיבוטו
 ולא הוה צריך, דתניא ישרן
 עבד גמי שלמ עבד גמי כסא
 עבד גמי עבד גמי [קדשה]
 מכלול, עבד גמי קדשה
 יצא, ואמר ר' יוחנן שלא
 (יצא) קיים כפייה הטהה.
 מאי רישב, מאי רישב
 ארצה, לאו ארצה ממש
 הוא, אלא כעין ארצה.
 כדמפרש ר' חושבנא
 יוארן, אמר רישבו אתו
 אינו כחול על
 הארץ, אלמא לארץ, בדבר
 הסמוך לארץ, מיכן שזן
 ישיבין על מטות כפויין,
 וישן שישן על מטות כפוייה
 יעזוב בלילה ויזכר שהוא
 אצל אלו דברים, שאכל
 דבריהם, במלכא,
 ובכסיה,
 ובועלתה הסול, תחמיש
 המטה, ואסור לקרות
 בתורה כניאיים ובכתיבם
 ולשונת כמשה ומרדכי
 ובתלמוד
 ובגמרא, ואם היו רבים
 צריכין לו אנו זמנינו
 ומעשה ומת בנו ש' ר'
 ישיב צפורי, וכחו של ר'
 בית שצור, ארעא, ודורשו
 כל דיום, ואסיקנא, וכלב
 של ארץ עימד התורנא, אל
 יושב על אתר ציבור של
 אל לוחות לו, והוא
 משמעי לתורנא,
 והתורנא משמעי לרביס,
 אינא אבל שלשה מיני
 תרנאסמעי אסור ליהני

אלא סתתה ועפר ואמר
מיושב והא' להמרקן
עמודי לכתחילה שמה צריך
האנשים (דברים יט) דבעינן
אפי' מיושב כמו ועמדו וקדשו (לעיל
דף יט:) אכל עמוד לחוד לא משמע
הכיס: דא' לא תימא הכי וישב
ארצה וכו' אע"ג דושכב ארצה כתיב
נמי אכל הילד דבת שבע אע"ג דלא
גבי מת כתיב אלא על זנו ושמה
הואיל והנציא אמר לו מות ימות
הזר הוא כמות ואע"פ שהתפלל עליו
שיחיה ובעינן זה אמר צירושלמי
הקב"ה שיהי יודע שעתיד להיות
מחול היה מתאבל על עולמו קודם
המחול ונתוס' הרב הקשה כי הוסיף
משה דבחיילה אמר מלתא יסירתא
עבד דלא לא תימא חזר והכר משה
דלא ילא ידי חובתו וינ"ל דכ"י פ"ל
מלתא יסירתא וה"נ כפה מנחו ושכב
ע"ג קרקע וא"כ עבד מלתא יסירתא
דליכא למימר ושכב היינו כפיית
המטה דהא לא ילא ידי חובתו מכפיית
המטה אל"ל כעין וליכא שום יסור
וניתא ליה לענין הכי מחזיק שיהי
מלתא יסירתא ולהוסיח קריעה

מכפית המטה:
אלו דברים שאבא אסור בהן,
הכל לא חשיב דברים שמלווה
עליהן כגון כפית המטה ועטיפת
הראש דלה חשיב אלא מילי דאסור
בהן תפילין ושאלית שלום לא חשיב
דלחן זה כל ימי האכל כדאמר לקמן
מכנסות לא חשיב דהויא בכלל רחילא
אע"ג דלעיל (דף טו.) מייחי תרי
קראי לרחילא ולתכנסות אכל הני
דלא נוהגים כל השבוע לא לאפוקי
מפי' הר"א שפירש שרינו שמואל היה
מתיר לכל לעשות מלאכה אחר ג'
ימים ומה שאין נוהגין עתה לעשות
עטיפת הראש וכפית המטה סמכין
אהא דאמרין בירושלמי אכסנאי אינו
חייב בכפית המטה דלא לימרון חרש
הוא פי' מכסף וכמו כן אנו בין
הנכרים ויש בינינו עבדים ושפחות
ועוד יש ליתן טעם בכפית המטה
לפי שמטות שלנו קטן וכו' ומה שכתב
בנחת מלך זה כמו מלך זה ואין
ניכרת הכפיה דיש להן ד' קונדיסין
מלמעלה כעין רגלים וכדאמרין
לקמן דרגש אין צריך לכפותו ועוד
יש ליתן טעם בעטיפת הראש שאם
לא יתקן לא יוכל ללכת וכו' ומה שכתב

אודייני. מכתשת גדולה: **מכולס**. אמרו אפי' יאן ע"ג קרקע לא יא' עד שיכפה מטמו וישב עליה: **כעין ארלה**. כלומר שכפה מטמו וישב עליה ולעולם קריעה מעומד: **ואסור לקרוס**. כדאמרין לעיל (דף ע"ג). מדאמר רחמנא ליחזקאל האנק דוס. והא דלמר (סופה דף

(כה) אבל חייב בכל המצות האמורות
 בתורה חוץ מן התפילין ההם שאר
 מצות צעלמא אבל הני אינן צדו
 שמחה: **רבים לזיכוס יבי.** לדרשה:
סבר לאוקמי מוטרע עליה. תורגמן:
ושולשי בכלל. מותר להניח תפילין
 דעיקר אצילות אינו אלא ב' ימים:
ואם בלא פנים חדשות. ביום ג'
 אפ"ה אינו חולץ תפילין אע"ג דליכא
 למיחש דלמא אחר (בשני) ימים
 הדרשונים נמי הניח תפילין: **רבי**
ויסוע אומר וכו'. דעיקר אצילות
 אינו אלא יום אחד: **ואם בלא פנים**
חדשות. ביום שני חולץ תפילין:
מ"ד דר"א. דסבר עיקר אצילות שני
 ימים: **דכתיב ויחמו ימי.** דמשמע
 שני ימים: **עיקר מרידא יום אחד.**
 אבל אצילות ג' ימים: **ככלה כר"א**
בבבליה. שאם בלא פנים חדשות
 בג' אינו חולץ והלכה כרבי יהושע
 בהנחה דבשני מותר להניח תפילין:
בשני לעולא חולץ. בשלישי קאמר
 הלכה כר"א דלאחר אינו חולץ אבל
 בשני לא ידענא אפי' חולץ לא ללש:
בשני ומניח. בשני אפי' חולץ פעמים
 ביום וכי בלא פנים חדשות חולץ וכי
 ליכא פנים חדשות מניח: **רבא אמר**
כיון שמתים. בשני שוב אינו חולץ
 לפנים חדשות: **והאמר רבא.** לעיל
 (דף כ.) בבבליה המטה הלכה כחנה
 דידן דלאחר ג' ימים עיקר אצילות
 ה"ג (בשני ג' ימים ה) להניח תפילין:

מצוה המדרש ונכנס ר' בצדו יולחש הוא לר' חנניה בן עקביא ור' חנניה בן ערשימי' לרבים ת"ר אבל ג' ימים הראשונים אסור ל' ואילך ושלישי בכלל מותר להניח תפילין ואם באו פ' דברי ר"א ר' יהושע אומר אבל ב' ימים הראשונים ^(ט) משני ושני בכלל מותר להניח תפילין ואם באו פ' רב מתנה מאי טעמא דר"א דכתיב וייתמו ימי בכי עינא מ"ט דר' יהושע דכתיב ואחריתה כיום מר ורבי ויתמו ימי וגו' אמר לך שאני משה דתקיף אבלידא ואחריתה כיום מר עיקר מרידא חד יומא הוא אס' בחליצה והלכה כר' יהושע ב'הנחה איבעיא להו בשני חולץ ת"ש אמר עולא חולץ ומניח אפי' מאה פעמים ו תימא אומר חולץ ומניח אפי' מאה פעמים רבא אינו חולץ והא רבא הוא דאמר הלכה כותנא

[illegible]

תורה אור השלם

- ו. וְקָרָא לוֹ זֶקֶי עִירוֹ
דְּבָרוֹ אֵלָיו וְעָמַד וְאָמַר
לְפָנָי פְּתֹלֶת קִלְחָתָהּ:
וְכִסִּים כֹּה נָה
2. וְיָקָם אִיּוֹב וַיִּקְרָע אֶת
מַעְלֹ וְזָנוּ אֶת רֵאשׁוֹ
וְחָפַל אֶרֶץ וַיִּשְׁתָּחֶל
אִיּוֹב אֶב
3. וְיָקָם הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָע אֶת
בִּגְדָיו וַיִּשְׁכַּח אֶרֶץ קֵדָה
עֲבָדָיו וַיִּצְבֹּס קְרִיעַ
בְּגָדָיו: שְׂמֹאל בִּי לֹא
4. וַיִּכְבּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
מִשְׁהָ בִּרְשֻׁתָּהּ מֵאֹבָב
שְׁלֵמִים יוֹם וַתִּחַמּוּ יָמִי
כִּי אֲבָל מִשְׁהָ:
וְכִסִּים כֹּה נָה
5. וְהִפְתִּינִי וַיִּכְסֹּם אֲבָלָהּ
לְפָנַי שְׂרִיפִים לִקְדָה
וְהִזְעִילוּ עָלַי כָּל חֲמִיסִים
שֶׁקָּעוּ עָלַי רֶשֶׁת אֲשָׁרָה
וַשְׁמַתִּינִי כִבְלֵי יָחִיד
וְאֶחְיִיתָהּ בְּיוֹם מָוֶתִי:
מִסּוֹת הַיָּם

הגהות הכ"ח

- (א) רש"י ד"ה והאמר רבא
כו' ונבי ג' ימים שלא
להניח מפילין:

גליון הש"ס

נמ' ודלמא מילתא
יתירתא. עין לקמן
דף כו ע"א מדיה
משכס: תוב' ד"ה אלו
דברים וכו' ענין עשיית
שמעאלים. עי' לקמן דף כז
ע"א חס' ד"ה ושמאל
לעומה;

מוסף רש"י

ואם היו רבים צריכין
לו. ללמוד ממנו (חולין
פח.)

עטיפת ישמעאלים: **ואסור** לקרות בתורה. בתשובת רבינו יצחק זקני כתב כי רבינו יעקב היה אוסר בימי אבנן בארץ וזכרונות וזכרונות הרעים שברמייה מדלג חני ליה בשמעמין כמו כ' נאכ שיליה תענית (דף ג.) וזימי זקנותו חזר והסיר וצירושלמי אמר אבל שונה במקום שאינו רגיל משמע שונה כמו נט' נאכ שאומר צפרק בתרא דתענית (שם) אבל קורא במקום שאינו רגיל והי' החס כל מנות הנהיגות אבל נוהגות נט' נאכ ואסור לקרות בתורה כו' אבל קורא במקום שאינו רגיל וקורא בארץ וקנותו וכו' משמע לנאורה דאבל וט' נאכ שרין דקאמרי צירושלמי ומיהו אבל שונה במקום שאינו רגיל משמע דהא דוקא שרי ולא בארץ וזכרונות וזכרונות ומה שהביא רבי יצחק רביה לאסור מדקאמרי לעיל (ד' טו.) אסור דבדרי תורה שנאמר האנן דום ומשמע הכל אין גיל רביה ללא קאמר אלא מדבר המשמחו בתענית (ד' טו.) משום שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב מדע דכולהו לאו דוקא דהא האמר דאסור בפרך משום שנאמר פקודי ה' ישרים משמחי לב מדע דכולהו לאו דוקא דהא

משלרשי ואיִדָּה. ושלישי חשבינן [מקלתון] ככולו ומדרבנן דהא לא מייחתי קרא אללא לשני ימיס דכתיב ויתמו ימי בני אכל משה הר"א והאי ויתמו בתפילין וכן ואחריתה ביום מר טפי ממל שאר מיילי דכל שעה שהוא מר נפש מתעולל בעפר ואין זה פאל דפריש בקונטרס בכחוזהו (ד' ו'): ריב"א זצט' באז היה אוומר ר' יתחק וקני דשרי כמו בשלישי דשרי:

חולץ ומניה **אפי' מאה פעמים.** פסי' חולץ ספור חדשות ומניה תשובה וכן כל שעה שיבו מהם פעמים ציוס וטעמיה משום בין לר"א בין לרבי יהושע בפנים חולץ לר"א להגיד אסורי ולרבי יהושע אפי' חולץ:

מבוא

כב.

קבל א ב טושי' י"ד ש"מ
 שעה שפיע מ
 נהג' :
 קבל' ג מיי' פ"א מהל'
 אכל הל' ה טושי' :
 שט שפיע :
 קבל' ד מיי' שט פ"ו
 הלכה ד טושי' שט
 שפיע מ :
 קבל' ו מיי' פ"ו מהל'
 שפיע' הלכה ד
 שפיע שט טושי' י"ד
 ש"מ מ' שפיע :
 קבל' ז מיי' פ"ד מהל'
 הלכה ז שט שפיע
 דרננ' ז טושי' שט ש"מ
 שט שפיע ז :
 קבל' ח מיי' שט פ"ו
 הלכה ח טושי' פ"ו
 שט ש"מ שט שפיע ד :

ליתח. מנפנים היל (חולין)
 ד. שרר דרמניא
 דנפיק אבק דדוקא.
 גידיל ואדוקה כהן
 מנפנים ומופליא אומה
 מהם דדוק (סס). אמר
 מאן דהוא. אחד מן
 התלמידים מן שסאל ויל
 טעו שמו (ביצה: אלו) ולא
 זכורין אלו ססדיו
 מנהגה מן היל (חולין)
 אידיז ראסיק. לארע
 דישראל לתחרה דרבי אבא
 בהם דרבי חייא בר אבא,
 לאגמרא לשמעתא
 מפורימה. דר' חייא בר
 אבא ואמרה שמעיה וי
 אמר הלכך כ' שמעון וי
 לא (ססס).

החירותו אפי'נו מבכב
דאבאלו אחתויל למיכב
ירושלמי ר' שבע ומצא
(אבל) בתוך ביתו, ו
בשלישי מונה עמקו.
נרביעי מונה לעצמו
ר' שמעון אמור, אפילו
(כ) בשני משלים עמקו.
אמר ר' ירש' שכן כל
הלכה כר' שמעון, כל
האחר גזרל משפחה, אבל
מה גזרל משפחה
אזנא לעצמו, ר' מינא
שחרה לר' יעקב ארמניא,
כפיון שחאה גזרל מה
לעצמו. כל ר' של המנה
המחאה מטחו משבית,
על אביו ועל אמי מנתה.
אלא אם איה ברב שבי
א' ערב יום או א' שהיו
נשמיס חלבו על מטתו,
ועשה חלבו אביו, ר' של
הם זה משובת. על כל
המנה אם רצה של
למעט בעסקו אלא (אם)
רצה הלך וליתן כספיהו
כל היום החרושת ר' של

(א) בירושלמי הגי' אפילו
ברביעי משלים עמהן והדבר
פשוט ד"ל בשביעי וכ"ה
בחוס' כאן ד"ה דאתא בשם
הירושלמי וכן ז"ל בדברי
רבינו.

דלא אולניו בשר ערסא. דמאן דלוי
 בשר ערסא לא חיילא עליה אצילות
 עד שנקתם הגולל כשמוליכין המטה
 מבבל לא"י לקבור ואין כל הקרובים
 יכולים ללוי עלות עד א"י ומלון
 המת פרסה או מיל וחוררים: **מדי**
אהדריבו אפי"כו מבבא דאכולא.
 משער החילון של העיר ומגרסה
 דלחיתו לביתא: **אסחילו מנו.** ימי
 אצילות אצ"ג: **דלא נקבר המת עד**
מימי רביס אש"ג ואש"ג דלצילות אינו חל
 עד שיסתום הגולל **לדידכו** דלא
 מחוי חזרתכם נקתם הגולל: ה"ג
הכוח של עמדו מנחמין מאלנא. שכל
 כבשיעי שחרית עד שלא עמדו
 מנחמין אלל זה שצבית: **נעטרו**
לעמוד. מנעטנים ורואים לעמוד:
אחמר מאן דהוא. אדם אחד מאן
 דהוא: **מטומיה דמריה.** מר' אבא
 דבריה דרבי חייא או רבי יוחנן: **אין**
ההלכה אחרי. כלומר אין הלכה כרבי
 שמעון: **מדה מטחו.** ממחר להוציאו:
ממעט בעסקו. כגון סחורה
 רכא

(א) נמ' היה ע"ש או עיר"ט
או שהיו גשמים
מזלפין על מטתו ה"ו
משוכח: (ב) רש"י ד"ה
מונה כו' ואצילות של גדול
לא התחיל עד שיסמום
הגולל:

גמ' רצה ממעט בעסקו.
עין לקמן דף כו ע"א
תוספות ד"ה אם יכול:

ואפילו הלך גדול הבית
לביח הקברות, ובח
שלושה מונה עמקו, בא
לאחר שלשה ומצא שהלך
גדול הבית לשלש הקברות
מנוה לעצמו. כדאמר לו
כר לבני העליון, וכל
בני חלחל לא ידעו בהימיו,
דאנו לבחור תלמיא לימנ
נפשיה. בא ממקום דחוק,
תחך שלשה מונה לעצמו,
מיכן ואוקל אפילו צא.
ממקום קרוב מנה לעצמו.
ר' שמעון אומר אפילו
לכר שבועי, אר'
סמקס קרוב מנה עמד.
ואוקס ר' יוסן כן שאלו.
ורואו שבא מצא ממקום
צאל אביביל, למקום
עירין וכן וסמקלן.
האכלות, כדאמרין סמקס
היום ככלול. וארעייא
לה, ניעורו האביביל
לעמוד באר ממקום קרוב
ומצאן שעירין לא עמדו
הוה, ועתלתי חלחל.
משמחו דר' יוחנן. אמר
ר' שמעון באבל, הא
דאמרן. דאמר שמואל
הלכה כדברי אחרון
בגורו.
האחרון.
הילכתא
כרבן שמעון כן במילאי
סמיתות, ופירשו
כשמיטת חליץ, ופישוה
היא. אמר לר' אבהו
לכני מריווא. ארעא, ולא
לחיותי כן עורסא, וכל

דאָטא ב'גו תלמא יומין. כשאלת
גדול הבית בתוך ג' ימים
מונה הוא עמחן ודלמחמין לעיל ג'
ימים הראשונים מונה עמחם וקשא לי
דחא קייל כר"ש דלפי' ביום ג' מונה
עמחן דלמחמין לקמן וא"כ מה לי
תוך ג' מה לי לאחר ג' ונראה מתוך
ה"ג דלפי' לר"ש (בר יוסי) הוי חילוק
דמין ג' ואחר ג' מקום רמקן שפי'
הא דלמחא ב'גו תלמא יומי מונה עמחן
אפי' ב'ג ממקום רמקן אפי' לתלמא
תלמא יומי ממקום קרוב אפי' שפי'
ו' מונה עמחן ודמחמין פירש אפי'
לר"ש אחיה הך מילתא ועוד יש לפרש
דה"פ הלך גדול הבית לבית הקברות
מהו דמיעיף ליה אס אותו שזא
מונה עס השארים וכן פי' ר' יצחק
ז"ל והוא כשיש גדול הבית בבית אז
מונה עמחן הבא אללם ממקום קרוב
ושללם אללם ששפי' עס שזלולתם חז
מקודם לשלו ונמללם יוס אז יומים יספיים
עמחן "לרצון כשזא גדול הבית תוך
ג' ימים שפירש גדול הבית ג' ימים
ולר"ש אפי' ביום השביעי ודוקא כשיש
גדול הבית בבית כי אז בטל אללם
והכי פי' איציעיל לכו הלך גדול הבית
לבית הקברות עס הלך ללות מת עד
עיר אחרת וקברו שם מתן שיהא מונה
עמחן אותו שזא אללם אללם שזעיר
שמת בה מונה עמחן אש"פ שאין
גדול הבית עמחן שם נאן לאן דהא
דזעיר גדול הבית בבית למעטוי הא
ומי האנין א"י דידיו דהא דהא דהא
ממעט

ובתחלה אחרת, דלה ידע שהוא צבילות כלל אבל הלך לציט הקצרות
ו אל מונה עמהן והתניח מונה לעצמו לא קשיא הא דאחא גדול
רח מונה עמהן אם בא בתוך שלשה לרבנן או בתוך שבעה לרבי
ידידהו עיקר דלימני הא דאחא מעלתא בהדיהו מחאה שאין גדול
א אחא בגו תלתא אלא אפי' לר"ש דלמחר אפי' ביום ו' מונה עמהן
בני נמי מוני בהדיהו והם תחילת הצבילות ועיקרה יותר מנין של
צבילות אינו מונה עמהן היסוד דלה אחא צבילות יומי בנין של
אחא בגו תלתא החוחר מצית הקצרות בגו תלתא לימנו בהדיהו דלה
אחא אכל בתוך ביתו בשני ובשלישי משלים עמהן דרביעי מונה לעצמו
דגדול המשפחה צבית אבל כשאין גדול המשפחה מונה לעצמו ולפי
דצביתא אכל אם אין גדול המשפחה הלכה כרבנן דבבבא ג' ימים
ללכתא דאחא בגו תלתא לימנו (בהדיהו בגדול הית צבית דכחו
בגדול הית עצמו והו דינא כרבנן:

ותם הגולל בין גדול הבית בבית בין הולך לבית הקברות וכן המנהגים בגוף אלו דקדקין במקום אחר את מנהגו תני אלו שכלל מוה"ר משי"א ורב סימון בשם רבי"ל הכל הולך אחר גדול המשפחה ר' יעקב בשם מוה"ר משי"א המת ואילו שם מוה"ר משנכנס הגולל וגדול המשפחה יוצא לקולא בחר גדול הבית כיון שגדול המשפחה כאן שכולם מוה"ר שפחה כאן מוה"ר משי"א ומהתחילתו להתחיל עמו לכבודו מיד כשישמעו וכן יצאנו צדור ר"ג וזהו דמח"ל אחרתם סליק אחיה עמה לזה שנדלה ובתוספות הרב פירש שהם"ר אינו מחלק כך:

מעשה

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

1. ויחזק דוד בבגדיו ויקרעם וגם כל האנשים אשר אתו:
שמואל כ א יא
2. ואלישע ראה והוא מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו ולא ראוהו עוד ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים:
מלכים ב ב יב

מוסף רש"י

והאשה שוללתו
לאלתר. אפילו מוך שצעה
(לקמן כו.)

רבינו חננאל (המשך)

לשנים, ואין אחיה חתול.
אבל על אצל וועל
אין ארבע קורע דע שמואל א'
לבלב, ואפילו ברוב שנה
מילויקס ארבע אט כולן.
ברענען קרייט שפע.
קורע ארבע קורען לשנים ארבע
דערנאך ווערען לשנים
קרייט. ואפטייטות וועל אביה
דעמאלט, וואסעל, וועל אביה
קורע חתול.
החתמן מחזרת הקרע
לאחריה מחזרת וקורע
אט העלין. ואינו קורע
דע אבי וועל אמו אלא
בנון כולן ויכרע בן אכל
בידיו קורע. ואינו קורע
אכל מבחוץ. ואינו נאמח
הקורע עלום. וישראל
אין איז תעשי אהרן.
אבל וועל אט מתיב אים
קורע אט העלין. ואינו
אין רוצה להבדיל קמ
שפע אים מבדיל. ושולל
לאחר שבעה ממאה
אלישע. ואהס
קורע ושוללת אלא
מבחוץ כבדו. ואינו רוצה
לקרע בכלי קורע. וועל
אמו קורע אמו קורע
מבחוץ. אמר בר חסד
נכון לנשיא. נשיא שכיב,

ר' שלמה חולץ. כתיבו: ונמנע. האכל ולא חלץ משום כבוד גדול הדור ששמו שצדק לחלץ גם הוא: אלא למד גדול הדור שעמו ר' יעקב. ורובו היה אכל: עד שיגדלו בו חבריו. שכבר גדל פרע יותר מדאי: אמר רבא. הלא דמיא נכנס לבית המטבח לאחר ל' יום: למסמחא פריעותא. סעודה ששולחן רעים ואהובים זה עם זה ולא היו שמחה כל כך אצל סעודה דשמחה כגון דנישולחן לא: הלא באריותא הלא כפורעותא. אריותא היינו שמחתי אחד מהן לעשות סעודה ומלוא לכולם כדי שיעשו גם הם נמי כך לאחר אותה סעודה אינו נכנס עד לאחר שלשים יום אצל כפורעותא שמשלם להם סעודות שגששו לו יכנס לאחר שז' אפשר לו שלא לשלם: ואפיקרסותו. שעל ראשו אינה מעכבת כלומר אינו צריך לקורעה: אחד איש ואחד אשה. חייבין לקרוע: אחד איש שמת אביו או אחיו קורעת חלוק המחתום משום צניעות: ומחזרם. הקרע לחבורים: ומחזרם קורעת סמנין.

והתחתון ממנה נכסה: **רזל מצדיו**
קמי שפה: שאינו שפה שלמי הנזאר
אלא קמי שפה שפיה השפה שלמי
הנזאר שאינה קרועה וקורע מחמיה
כדי שיהיה נראה הקרע: **רזל אינו**
מצדיו. אלא קורע של בית הנזאר
אע"פ דלאו נראה הקרע דהכל בית
הנזאר הוא: **על אביו ועל אמו מצדיו**.
קמי שפה דליה נראה מצדיו קמי שפה
קרע של **פניסה**. כלומר לא יחא ידי
קריעה לפי דנראה דבית נזאר הוא
הכל: **ויקריעם לשנים**. אין קורעין
אלא שנראה כשנים מצדיו קמי שפה
ונראה בית הנזאר קרע אחר:
שולל. כגשטירר"י: **מאחה**. קנטר"ר
מופר כדרכו: **קורע כנלי**. סקין
כדי שלא יפסק הכנל: **קורע**
מכפנים. מתח המקטורין שלו שאינו
קורע מחזן לעיני הכל: **וכן לנשיא**.
קורע מבחזן: **לא הושוו**. רבו ואב
כ"ד ונשא וכל הנך דמתי במתניתא
לאביו ולאמו: **אלא לאביו**. שאין
מתאחים לעולם אבל לא לאביו לאביו
ולאמו לקרוע מבחזן להאי לאו הושוו
דעל אביו קורע מבחזן ועל כולן
אינו קורע מבחזן: **כפי אפיסא**. הסוך
המכתשת ועמוד עליה וקרע כדי
שיראהו כל העם כשמתקרב: **חכם**. ממונה
על העיר שמבקשים ממנו הוראה:
חולץ. כתף מימין: **בית מדרשו**
כטלין. אותן שרגילין ללמוד תורה מפיו:
וקורין

בבדודה כי אתא רבין
 ימים רצה קודע ביד רצה קודע בכלי על אביו ועל אמו
 א א"ר יוחנן "על כל המתים כולן מבפנים על אביו
 אמר רב חסדא וכן לנשיא מיתיבי לא הושוו לאביו
 ביד מאי לאו אפילו לנשיא לא לבר מנשיא נשיאה
 (לרב חנן בר רבא) כפי אסיתא וקום עליה ואחוי
 ל על נשיא מכאן ומכאן ת"ר "חכם שמת בית מדרשו
 ננסין לביהכ"נ ומשנן את מקומן היושבין בצפון וישבין
 ודרשות כולן במילין ובני הכנסת נכנסין לבית הכנסת
 וקורין

מעשׂה בגדל חדרו. אין זה מעשה לסחור דהא דנמנע ולא חלן זהו מפי גדול ^והדור שעמו ובמס' שמחות (פ"ט) קמני ענה ואין ראוי לחלק כבוד לו והאחרים הראויין לחלוק אף על אביו ועל אמו ואין ראויין אינו חולק כדי שלא יחללו את אחרים ומעשה בר' יעקב כ"י:

[illegible][illegible]

לעזי רש"י
באשטיר"י (בשטיר"ר).
להבליב קנט"ר
(קוסטר"א). לתפור.

רבינו הגאון
אבל על אביו ועל אמו
חיובי למעט: פ"י בשאר
המקומות אינו ממצע,
על פסוק אביו אמו ממעט
בפסוק, ואפילו שהוא
על ידי אחרים. ירושלמי
מורה בספק אביו ואמו.
משמע בתכריכי והספד.
על כל הממון רצה חז"ל,
אין חליצת כתר. חז"ל,
ידו מתחת הקרן ובמקצת
הכופו תלוהו מן החלוק.
רצה אינו חז"ל. על
הפסוק אמו חז"ל.
ומעשה בגדול הדור שכל
אביו רבו לחלוק, ובסך
גדול הדור שפת [אביו]
הוא ר' יעקב רב אחא,
ובסך רבינו הקדוש הוא
הוא ר' יעקב רב אחא,

ירושלמי ובמסכת שמחות (פ"ט)
אם היה עשור של מזה מותר לא
לענין מהו קורא עשור מזה
דעמינא באלל ס' דוקא עשור קידוש
ר"ח פירש ר"א בשם רבינו שמשון
לעשור נרית מילה מותר ליכנס
ללא חשיבא שמהה דלמרינן פ"ק
דמבואות (דף ט.) דלא מנכרינן זה
שמשמה זמנעו משום פטרידי
ולכין שמהה ולהר"א לא היה פטרידי
דברע משמחה מריעות וגם פירש
לדסור לאלול אפי' עם המשמשין
ואין לחלוק בין עשור המשמשין
לעשור עמיה ופסק דלכניה בלא
אפילה שרי לדין שמה בלא אפילה
ושמיה ובתוספות שמה בלא אפילה
לדמרינן דמיקל טפי:

קורע את כולו וואפ
אחד האיש ואחד אשתו
האשה קורעת
לאחוריה וחורת
כל המתים כולו רצה
רצה אינו מבריל על
רבי יהודה אמר דכלל
קמי שפה שולו אינו
אמר רבי אבהו מ"ו
ויהזק בבגדיו ויקר
במשמע שנאמר ויה
לשנים אלא שנראין
המתים כולו שולל
לאחר שלשים על
לאחר ל' ואינו מאו

אחד האיש ואחד האשה. וצמוס' הרב פוסק כ"ש צן אלעזר דהלסס דנכר המיקל ולא ידענא מאי קאמר ללקמן (דף טו:) אמרינן אצילות תחוד וקריעה תחוד: רבי

קריעה לעלמא: על חכם חולץ מימין על אב ב"ד משמ
במל יאב ב"ד שמת כל בתי מדרשות שבקערו בטילין ו
בדרום היושבין בדרום יושבין בצפון נשיא שמת בתי

שאלו בזה ובה. על כל המהמם מותר ללהסתר

חנן, כפי אסיחא וקום עליה ואחור קריעה לעמא. על חכם חולץ מימין. על אב בית דין משמאל, על נשיא מיכן ומיכן. פירוש חליצת כתף, ח"ר חכם שמו מדרשו בטל. אב בית דין שמת כל שבעה כפולין, ובני הכנסת נכנסין ומעניין אב מקומן ויחשבו בצפון וישיבין בדרום וישיבין בצפון. ונשיא שמת כל בני מדרשות טלולין, ונכנסין ונשיא

(א) כ"ה גרסת ה"ח"ף ויושבין דרין כו'. (ב) וכן הביא הרמב"ן ז"ל כס' תה"א בשער האכלות בשם רב האי גאון ז"ל ועי' ברא"ש כאן. (ג) כ"ה גי' הערוך בערך המילתא וע"ע בערך המילתא והר"ף ז"ל גרס בהימניטתא דומייתא.

קנו א מ"י פ"ד מהל' אכל
הל"י סמ"ע ע"פ מ"ר
כ טו"ע י"ד ס' שם
ספ"ק א טו"ע י"ח ס'
קט"ז ספ"ק ה'
קנו ב מ"י פ"י שם הלכה
א סמ"ע ע"פ כ טו"ע
י"ד ס' ת ספ"ק ב' :

רבינו חננאל

והשתא אבילות] נהיג
אפסוקי דלא מיפסקא
מיבעיא כו' לימא כחננאל
מי שמתו מוטל לפניו
איכל בבית אחר כו' עד
ובשבת מיטב ואוכל בשר
ושותה יין ומברך יומיו
ומברכין עליו ויומיו
עליו וחיוב בחפלה
ובקריית שמע ובתפילין
ובכל מצות האמורות
בתורה רבן גמליאל אומר
מחוק שנתחייב באלו כך
נחתיב בבבלי. אמר ר'
יוחנן תשמיש המטה איכא
ביניהם. מאי לאו כהא
קמפלגי. תנא קמא סבר
יש אבילות בשבת. ורבן
גמליאל סבר אין אבילות
בשבת [ו]אפילו תשמיש
המטה שרי. ודחינן ממאי
דלמא עד כאן לא קאמר
תנא קמא כיון דאסור
בתשמיש המטה אלא
משום דמתו מוטל לפניו
כו'.

יש אבילות בשבת. נדברים שבנענא מיירי כדפירש בקונ' ובסמ"ע נמי לימא כחננאל מיירי פלוגתא דרשב"ג ורבנן דהוי דברים שבנענא והבי משמע קצת בירושל' דלעיל אמתניתין דהשבת עולה פלוגי רבי יוחנן ורבינא אסור בשבת בתשמיש המטה משמע דפלוגי כעין פלוגתא דהכל ואליבא דרבי יוחנן יס שאומרים שם מותר ואותו חולק על הש"ס שלנו דא"ר יוחנן כפ"ק דכתובות (דף ד. וס) אע"פ שאמרו אין אבילות בשבת אכל דברים שבנענא נהג וקצת קשה לי וימיה בשמעתין אביי אשכחיה לרב יוסף דפריש סודרא ארשיה אמר ליה לא סבר לה מר אין אבילות בשבת

אמר ליה הכי אמר ר' יוחנן דברים שבנענא נהג שם היה סבור דפריש סודרא ארשיה הוה דברים שבפרהסיא וכמאן דאמר פריעת הראש חובה ולא היה מחלק בין צנינו בין חזן צנינו והוא השיב לו צנינו חשיב נענא: מאן דאמר יש אבילות בשבת מדקתני ע"ה. פירש הר"א וז"ל מדקתני ולא פירש ואין זה אבילות אלא אבילות נהג זה דאס לא כן היה לו לפרש הכי דהדיא אע"ג דעולה לשמע דנוהג זה אבילות ומשני אידי דקתני סיפא אין עולין סתם מנא נרישא עולה סתם ולא נהירא ופירש ר' שמעון וז"ל מרבו מאן דאמר יש אבילות דקתני עולה משמע דעולה לכל מנין שבעה ולא אבילות שיהג בשבת מה שנהג תאמול ומתוך כך תעלה שבת לחשבונו כס ש"ס עולה לחשבונו מ"ד אין אבילות בשבת דקתני אינה מפסקת אע"ג דחשיבא כולי האי לנצל אבילות בגוה מ"מ אינו מפסק דא"כ פשיטא וקפריך ואלא הא דקתני עולה דמשמע דנוהג אבילות כשאר ימים ומשני אידי דקתני גבי י"ט אין עולין לגמרי לא למנין ולא לאבילות משום שמחה דכתיב בהן

כדפירשית תנא רישא נמי עולה בנחתו לא סלקא אלא אי נהגא אבילות בגוה וא"כ לפי פירש זה ואלא הא דקתני עולה ומשני לעולם לא נהגא ואידי דתנא כו' וא"כ המשנה אין שטת הש"ס לומר אידי דתנא הא תנא נמי הא אלא במילתא דאמת אלא דלא נריב אכל דברים נראים שקר אין לי לשנות ועוד יש להקשות לפי מה שפרש אי הכי ליתני שבת אינו עולה והוי דומיא דסיפא יומר עד כאן לשון הר"א ובת"י הרב קהא דמשמע אפילו למאן דאמר דלא נהגא עולה למנין שבעה וא"כ ברגל נמי אע"ג דלא נהגא יהא עולה ולעיל אמר' לענין שבעה לא קמבעיא ליה דלא נהגא מצות שבעה ברגל ומתוך אע"ג דשבת עולה רגל אינו עולה הואיל ואין אבילות כלל משום דכתיב בהן שמחה שבת מיהא לא כתיב שמחה אפילו אינה נהגת עולה בירושלמי מפרש טעמא דשבת דאין אבילות נהג בו משום דכתיב ומשני י. ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסף עלך עמה וזאת כתיב ביה ברכה: ואיני אוכל בשר ואינו שיהיה יין. נראה דכי היכי דשרי בפרק בתרא דתענית (דף ג.) גבי ערב תשעה באב בשר כל זמן שאינו כשלמים ויין מגתה הכי נמי שרי באונן מיהו אין רגילין לנהוג בהן היתר לא ככאן ולא בתשעה באב תימיה משמע דאונן חמור מאכל דלא מצינו אכל שיהא בו איסור בגמר וביין ולענין קדשים אשכחן דאכל אוכל בקדשים ואונן אסור ובשאר דברים החמירו באבילות ככפית המטה ונעילת הסנדל ועטיפת הראש וטובא איכא ובאונן שרי י"ל דדברים שהן משום אכל מותר גבי אונן ובאבילות אסורין אכל דברים שאינם אסורין משום אבילות ללא משום שיש לו להיות טרוד בקבורת מתו ולא יתכן דאמר דברים אחרים כגון אכילת בשר ושתית יין אסורי באונן דוקא ותשמיש המטה דמשמע בסמוך דאסור באונן בזה נמי שם אע"פ שיש שם שמחה ויחידה כק מחללי וכתגלחת ובתכנסות לא ידעין אי שרי באונן ואין ללמוד איסור לגלח מדתני' במס' שמחות (ה) היה מנגלח ואמרו לו מה אחד מקרוביו הרי זה יגמור משמע הא לא החמיר אסור דלמא בשמחה איירי ולאחר שנקבר ובס' ריב"א כתבתי דתגלחת אסור דנפקא לן מראשונים אל תפירו (ויקרא י.) הא כולי עלמא אסורי ואינהו אוננים הוו ובתשמיש המטה דאסורין בסמוך וראו להחזיר באיניות דאמרינן פ"ק דכתובות (דף ד. וס) ובאבילות אסורי דאמרינן התם מכניסין את המת לאחר ובעל צעילת מנה ופירש והא דאמרינן התם אבילות דהכל קילא ואמי לולויזי זה ומקשה מאי קולא אלימא דקתני בועל צעילת מנה משום דלא חילא אבילות עליה לומר שאין קולא דבר אלא הכי קאמר אין קולא באבילות כי אסר באבילות ולא אמי לולויזי צעילת: ואין מברכין ע"ה. פירש בקונטרס בנכירות פרק מי שמתו (דף י. וס) ברכת המוציא ואין מזמין ברכת המזון ותימיה גבי המוציא מה שייך לומר אין מברכין עליו בשלמא גבי ברכת המזון שייך לירוק אלא גבי המוציא מאי שייך לירוק יש לפרש דבגמרא קאמרינן דאין מברכין עליו אלא מנהג לחלק דהו כשנים שאכלו שמחה ליחלן ואין זה האונן מנטרף עמהן ואין מזמין עליהן עמהן לומר נכרך שאכלנו משלו ואי לא הוה מני אלא חדא הוה אמינא לענין נכרך שאכלנו משלו דאין מנטרף אכל מנטרף להיות להם דין שלשה לנכרך אחד מהן בעבור חבדו להכי תני תרתי וריב"א מפרש דאין מברכין ומזמין חדא לומר נכרך שאכלנו משלו וחדא לנכרך בשם כמו שמזכירין שם בעשרה פירש בקונטרס בפרק מי שמתו (נ"ג ס) ואינו מברך אין ריב"א לנכרך דאמר המזון משמע מפירושו דאין אסור לנכרך ובשמעתין נמי פירש כענין זה ומיהו מדקאמר ברש פרק מי שמתו (נ"ג ס) ואינו מברך אין ריב"א לנכרך דאמר [ו]מון ארבע אמות הוא דאסור פירש רבינו יתחק בנכירות דאיכא איסור לנכרך וגם בתוספות הרב פירש דאסור לנכרך ותימיה לרבי יתחק דהשתא נהגו לנכרך ולמן והיה אומר דלא איירי הכא רק כשהוא עוסק בנכרי המת שאין לו להצטל מן המנהג אכל בשעה שאינו עוסק שרי אי נמי בשעה שאחרים עוסקים והוא אינו עושה כלום ומיהו בירושל' אינו משמע כן והכי איתא התם "אינו אוכל כל זורכו ואינו שותה כל זורכו כו' ואינו מברך ואם בירך אין עונין אחריו אמן ואם ברכו אחרים אינו עונה אחריהם אמן ואם משום גיטול מצות עסק במתו מה גיטול יש בעניית אמן מיהו נראה לי משום שמיעת הצרכה שלא תהיה אמן יתומה ועוד דאמרינן לקמן הן עומדין ומתפללין והוא יושב ומלדק עליו את הדין ומשמע שאינו עוסק בו כלל אלא יושב ודומם ונראה דאסור לנכרך ושוב מלחמי בירושל' דירש פרק מי שמתו תני אם רצה להחמיר על עצמו אין שומעין לו למה מפני כבודו של מת או משום שאין לו מי שישא משאיו ופריך והא תניא פטור מנגילת לולב וקא סלקא דעמיה דמירי ביום טוב וכו' אינו טרוד לישא במשאיו ומשני תפטר בחול פירוש בחולו של מועד ופריך והתניא פטור מתקיעת שופר אית לך למימר בחול ולא ביום טוב אמר ר' חנינא מתיין שהיו זקוקים להביא לו ארון ותכריכין דמניין תמן מתכסין על החמס לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא ארון ותכריכין נמי כמו שהוא נושא משאיו דמי סימנעם דפלוגי בשבת וביום טוב דאינו מברך במאי דאמרינן מיהו הא קשיא לן דאמרינן בספא בשבת מברך ומזמן ולריך עיין: בעא

בא

(א) נכירות יו' שמחות פ"י
(ב) ובס' שמחות אי' ביהמ"כ
אכל דבריו י. איתא ר"ש
כן גמליאל. (ג) אינו אלא
למנין באבילות ילא נהגא
אבילות כ"ל. (ד) וינכרך
אלהים את יום השביעי כיה
במ"ר וחי ש"ק. (ה) פ"ה
הי"ט. (ו) רש"י. (ז) שמחות
פ"י. (ח) משמע דפלוגי בשבת
כ"ל.

גליון הש"ס

נב' יחייב כק"ס ובתפלה
ובתפילין ובכל מצות.
בנכירות בבייתא זו איתא
ויחייב בכל מצות האמורות
בתורה ובר"ק שם חייב
נק"ס ותפלה וכל מצות
האמורות בתורה.

מוסף רש"י

מי שמתו מוטל לפניו
אוכל בבית אחר. נראה
לעולם לרס (בבבלי יו').
ואינו מיטב. כדק
המקוים בתשמיש על גבי
השתוללות ובמטה (שם).
ואין מברך. ואינו לריך
לנכרך ברכת המוציא (שם).
ואין מזמין. אינו לריך
לנכרך ברכת המזון (שם).
ואין מברכין עליו. אין
לריך שיכיר לו אחרים
בנכרות הלחם (שם יח.).
ואין מזמנין עליו. אין
מנטרף עם שלשה לימון
תשמיש המטה (שם).
איכא בינייהו. לר"ש חייב
אכל בעוה בשבת (שם).

(א) נראה דר"ל דלרוב גם בחול ח"י להחזיק בעשיית המעשלים ועי' בחוס' ד"ה ושמואל.

ושתי נשיים. מפורש במסכת
דאין איז אהד מתייחד עס
לא שרי:
פירש בקונטרס דמיירי בלא
אבא שאול אומר אף

להספידו: ענייני בני שנה. לפי
 שהעני מתטער על בניו יותר מן
 העשיר לפי שאין לו שמחה אחרת: מן
 אחד לפני עשרה. היה הצל: הרי כלן
 ארבעה עשר. דעלרת חשוב כשצעה
 חזו יום שלפני עשרת חשוב ו' דסדר
 כי האי תנא דלעיל (ד' כ.) דלמר
 אפילו יום אחד אפילו שעה אחת
 וכמאן דלמר עשרת כרגלים: ו'
 מתני' על מטה וקופה. יושבין
 המנחמין: חוללין. כתיפסין:
 גמ'

ה' וְהַשְׁלֹמִיץ כֹּל שִׁבְעָה שָׁנָא. יִבְחַג וּמִצּוֹת וּמִחֻגֵּי
מִצּוֹת יֵשׁ לֵה תְשֻׁלֹּמִץ כֹּל שִׁבְעָה אָף חֹג הַשְּׁבִיעוֹת
שִׁבְעָה ^(א) וְאֲדַבְרֶיהָ רַב פָּפָא לֵרַב אֲוִיָּא סָבָא וּדְרַשׁ יְיָ
ה' וְרָשָׁא הַשְּׁנָה הָרִי כֹאן אַרְבַּעַה עֶשֶׂר אֲמַר רַבִּינָא
הַחֹג וְחֹג וּשְׁמִינִי שְׁלֹ הָרִי כֹאן עֶשְׂרִים וְאַחַד יוֹם
פֶּרֶת א"ל ^(ב) רַב חֲבִיבָא מְסוּרָא פֶּדֶרֶת לְרַבִּינָא אֲמַר מִר
הַשְּׁנָה וְרָשָׁא הַשְּׁנָה הָרִי כֹאן אַרְבַּעַה עֶשֶׂר אֲמַר
בֶּן גַּמְלִיאֵל הוּא דֹאמִינָא: **מֵתָנִי** אֵין קוֹרְעִין כֹּלָא
אֶ קְרוֹבִיו שֶׁל מֵת כֹּאִין מִבְּרִין אֵלָא עַל מִטָּה זָקוּפָה:
גמ'

אֵינָן דַּמְךָ בְּמוֹעֵדָא לֹא גַמְל' ר' מֵנָּה חֲסֵדָא אָמַר בְּתַר מוֹעֵדָא
אֵלֹו וְאֵלֹו וְרֵבֵהָ לִי מִכְּחָן מִשְׁמַע שִׁשׁ הַבְּרָכָה בָּלָא אֲצִילוֹת * כְּגוֹן
יוֹם אֶחָד וְתַמְחֵינִי אִם כֵּן נִטְרֵךְ הַבְּרָכָה לְשִׁמוּעָה רְחוּקָה וְלֹא מֵאִינוּ
וְרֵי לְבִית הַמִּרְחָק וְשִׁמָּה לַעֲנִין הַבְּרָכָה הַחֲמִירוּ מִשּׁוּם כְּבוֹד הַחֶסֶד:
וְכָפִי

במטה רבים מצהיבין
אין רבים מצהיבין על
"ניכר לרבים רבים מו"
לרבים אין רבים מו
בהספד רבי מאיר בש
עניים בני שלש עין
יהודה אומר משמו
אמר רב גידל בר מ
היה ממש רבין

דר"א זן יעקב דמפיק תשלומין מוקראתס ויבארטס איזו חג שאת
חג שאת חוג וקולר זו הי אומר זה עשרת יש לומר ללא
(תגיגה דף י: וש) אלא קשיא מנא ליה דעשרת כרגלים בזמן הזה
משמע לגמרי מהיו היא גופא מנא ליה י"ל כיון דעשרת חד יומא

אלה קרוביו. ירושלמי ובלבד קרובים הראוין להמאכל כהדא דר
 ניעבדא ליה יקרא ואסיק חכם שמח הכל בקרוביו מצרין ע
 ברגל ולקמן (ד' סה:) אמר אפי' רבו שלמדו חכמה אינו יושב עליו אלא
 ברכי חייל שעשו לו הבראה אלא קאמר לעיל (דף כ:) והולך כלי

קעגן אים מיינט דאס וואס
ה' און ווייזט אים
אזל'דיג און אים
ווארען ער וועט
האבן אים און וועט
אים אים אים
קעגן אים אים
אים אים אים
אם אים אים
קעגן אים אים
וואס אזל אים
וועט אים אים
אם אים אים
וואס אים

[מצהיבין] עליו. ר' אלעזר
בן עזריה אומר ניכר לרבים
רבים מתעסקין בו, אין
ניכר לרבים אין רבים
מתעסקין בו. מה הן
בהספד. ר' מאיר אומר

שנאמר בחג המצות ובחג
ועצרת שבעה, הרי ארבעה
יום אחד לפני החג, שבעה,

מזין לצרעה שיש לה
שְׁתַּלְמִינן כּל שִׁבְעָה.
לְחַלוּ בְּתוֹם הַקּוֹטֵרוֹת וּבְתוֹם
הַמֵּתוֹת וּפְקֹא לָן (וְנִתְּנָה ט.)
וּמִתּוֹתֵם אֲחֵי אֶחָד
שִׁבְעָה יוֹמִים. לְחַלוּ אֲחֵי
כָּל א' מֵעַל לְאֹחִי, אֲחֵי אֶחָד
חֹגֵג לָן אֶת חֹגֵג כָּל א' /
וְחֹגֵג כָּל אֶחָד וְלֹאֲחֵי א' /
לְתַשְׁלוּמֵיךְ, שֶׁאֵם לָא תֵּן
אֲחֵיךָ בְּרִשְׁתְּךָן יִקְרְבוּ
שִׁבְעָה יוֹמִים. ז' מִה
הַמִּצְוֹת שֶׁ לֵּה שְׁתַּלְמִינן
כָּל שִׁבְעָה, מִדְּרַכֵּינָן קִרְבִּי
לְתוֹם הַקּוֹטֵרוֹת, וְהוּא הָדִין
כָּל הַמֵּתוֹת, שֶׁכִּי אֵין הוּא
שִׁבְעָה יוֹמִים (וְנִתְּנָה ט.)
אֲדַבְּרֶיהָ. הִנֵּהוּ וְנִשְׁתַּלְּם
עִמּוֹ בְּמִסְחָוֵה הַעֵינַי (בִּרְצָה
כָּל ט.)

(א) פ"י ויהי"כ חל אל בשבת. (ב) בירושלמי גס איתא שנייא הוא ויהי"כ שחל להיות בחול ופי' דאין חילוק דבין שחל בשבת ובין שחל בחול לשולס אין מיראין פניס. (ג) דברי רבינו אלו הובא בחומ' ר"ה דף ד' ע"ב ד"ה פז"ר קס"ב בשמו של רבינו ז"ל.

אנא כעייילא, דאוקיטעה תלמודא דהינא בר חמני סר, ולא חזי לי קרי, ומשמע לי
 דחד אפיסבא רצונא תחפילא ויוביב בתענא. עיילא גבי יודיה בריה מימניה וחזקיה
 תלמידיה, קום מדיכתיך דלא אוריח תפוק. דקאי בר חונא אבראי, בהדיה דקם, קם
 בתדירי. אכיעה, וקף לארונה [ד]רב תנא תפוק. ורעא דא מעניש בר ריש גלותא משום
 דוקין, וכוונו מפקה. וכוונו עליהם דרוא מדבי ריש גלותא.

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

כו.

עין משפט
נר מצוה

[illegible]

ברכת השם מנצח. ועל ברכת השם לזכרים פליגי הכא בירושלמי
אית לאמרי רבאקא ישראל מומר הוה אבל דנכרי לא
ואית לאמרי נכרי הוה וצפרק ארבע מימות (ספיהדרין דף ט.) גמי
פליגי בה בש"ס שלנו וצירושלמי הוה ריש לקיש קורע על ברכת השם.
ואחד השומע מפ' השומעים.

פירש צמות' כגון מן העדים שאומרים זה ואם הוא אומר יכה יוסי את יוסי אין קורעין על זה וכן משמע בפ"ד מיתות (שם דף נו.):
אֲתִיא קריעה. מימה אם כן יולץ כל קריעות שלא יתאחו מקריעה קריעה ושמה לא יסתגר ליה: קדר ב"ה האוכרות. מימה והא' (ו) דקריעה צמער הסופר משמע כל המגילה וצירושלמי לא גרסינן האוכרות: **לֹא** אמרו א"א בורע. וצירושלמי גרס ששרפה מלך ישראל צמור:

משכם משיח: לא שייך הכה
למיסרן ואימא עד
דאיכא תלמא אכל קנת קשה דאימר
מילתא יתירא הוה דנבנח וק(ו)
ומתגודדים כמיז צהאי קרא ויש לומר
דלא שייך למימר דלא נילף כלל אלא
קרעיה ועליל (ד' כה) הכי קאמר
נמי נהי דנבמרת שפיר קרעיה: מ"מ
לא מילף מיה מעומד:
ובאחוי

יהונתן בנו ועל עם ה' ועל בית ישראל כי נפלו בחרב שאול זה נשיא יהונתן ישראל אלו שמועות הרעות א"ל רב בר שבא לרב כהנא ואימא עד דהו זון ומי קרעינן אשמועות הרעות והא אמרו ליה לשמואל קטל שבור מלכא ולכא לשמואל תיתי לי דלא קטלי יהודי מעולם התם אינהו גרמי לנפשיהו וסרי פקע שורא דלודקיא על ברכת השם מגלן דכתיב ויבא אליקים בן הסופר ויואח בן אסף המוכיר אל חזקיהו קרועי בגדים ת"ר אהרן השומע ב לקרוע והעדים אינן חייבין לקרוע שכבר קרעו בשעה ששמעו בשעה ושאתא לא ס"ד דכתיב ויהי כשמוע המלך חזקיהו ויקרע את בגדיו המלך קרע ¹⁷ אתיא קריעה קריעה ספר תורה שנשרף מגלן דכתיב ויהי כקרא יהודי בתער הסופר והשלך אל האש אשר אל האח וגו' מאי שלש דלתות וארבעה ספר קינות אמר להו מה כתיב ביה איכה ישבה בדד אמר להו אנא מלכא מלכא גלתה יהודה מעוני אנא מלכא דרכי ציון אבלות אנא מלכא ¹⁰ היו דה ¹⁰ כי ה' הוגה על רוב פשעיה מיד קדר כל אוכרות שבה ושרפן באש רעו את בגדיהם מכלל דבעו למיקרע אמר ליה רב פפא לאבבי אימר משום וות בההיא שעתא מי הוה א"ר חלבו אמר רב הונא הוואה ספר תורה שנקרע על הגייל ואחד על הכתב שנאמר אחרי שרוף המלך את המגלה ואת חייא הוה יתביא ¹⁸ קמיה דרבי אבא בעא לאפנויי שקליה למוטפתיה אחתיה בעא למיכלעיה אמר השתא איחייבין לי שתי קריעות א"ל מנא לך הא והא דרב מתנה ולא הוה בידיה אתאי לקמיה דרב יהודה ואמר לי הכי אמר בממעשה שהיה ערי יהודה מגלן דכתיב ויבאו אנשים משכם משילו ומשמרון בגדים ומתגורדים ומנחה ולבונה בידם להביא בית ה' וגו' א"ר חלבו וזו הירואה ערי יהודה בחורבנא אומר ¹⁴ ערי קדשך היו מדבר וקורע ירושלים הירואה שממה וקורע בית המקדש בחורבנא אומר ¹⁵ בית קדשנו ותפארתנו יריפת אש וכל מחמדיו היה לחרבה וקורע: קורע על מקדש ומוסיף השומע ואחד הירואה כיון שהגיע לצופים קורע וקורע על מקדש בפני לא קשיא ³ הא דפגע במקדש ברישא הא דפגע בירושלים ברישא תנו מוללן וללוקמן ולעשותן כמין סולמות אבל לא לאחותן אמר רב חסדא ובאחינו

ואלו קרעין כו'. באכל רבתי במסכת שמחות (פ"ט): כרוב לצור.
 רוב ישראל: וכמעשה שהי'. בשאל ויהומן: גרמו לגפשייהו.
 מדרשו ביה והא דקאמר לא קטלי יהודי רואה לומר בהמס: לקול
 ישימי. לקול עזרות שמדרש: [א] אסא קרע קרע "מדרש: שלש
 דלתות ארבעה כלומר ארבעה

פסוקים: **אנא מלכא**. ואמלכא לא
 כתיב כלום: **היו לרוב לראש**.
 שהנכרי ראש ולא אחת: **משה**
שמועות רעות. על הגלות איצני
 למיקרע: **את המגילה**. זה הבגיל:
 ואם הדברים, זה הכתב: **השפא**.
 אי שקיל להו נעמיסא איצני לי
 למיקרע על הבגיל ועל הכתב הדיו
 כנשק: **בזרוע**. שאין יכול להגילו:
וכמעשה סהיה. ליהויקס אצל
 דנעמיסא דמיני להגיל על מיקרע:
הא דפגע במקדש ברישא. כגון
 שנכנס לירושלים בשבוע חמשה ומגדל
 ללא ראה ירושלים עד שראה בית
 המקדש קורע על הקדש ומוסיף
 על ירושלים אצל כננס חמשה
 ופגע בירושלים ברישא קורע על
 ירושלים בפני עצמה ועל המקדש
 בפני עצמה: **כל הקרעים ראשין**
למוללן. לקפל בגד בחפירה: **טעין**
סולמות. שאין מלקטין זה סמך
 לזה אלא זה רחוק מזה שמלקט
 ברוח טעין מעלות סולמות:
 מתוך

⁽⁶⁾ ואילו קרעין שאין מר
 ועל אמו יועל רבו ש
 ועל אב ב"ד יועל שממו
 השם ועל ספר תורה
 יהודה ועל המקדש וע
 מקדש ומוסיף על ירוש
 שלימדו תורה מגילן
 והוא מצעק אבי אבי
 אבי אבי זה אביו ואמו
 זה רבו שלימדו תורה
 רב יוסף רבי רבי
 בצלותיה מרתיבין ופר
 דכתיב ירוחוק בבגדיו
 ממשמע שנאמר ויקרע
 אלא מלמד שקרעו
 לעולם אמר ליה רשע
 חי הוא אמר ליה כיון
 לגבי ידידיה כמת דמי
 ישמועות הרעות מג
 בבגדיו ויקרעם וגם כ
 ויספדו ויכבו ויצומו ע

(א) שמחות פ"ט, (ב) [נעיל כב:
ע"ש סנהדרין ס.א.], (ג) [סנהדרין
ס.א.], (ד) [סנהדרין סס.], (ה) [נ"ל
קס רבי אבא], (ו) [בשאלות
איתא אמר ר' יהודה הרווא
כו.], (ז) [נ"ל מאליש.],

הגהות הב"ח

(א) גם' שלם דלמות
והרבעה יקריעה נמער
הסופר: (ב) תום' ד"ה
קדר מ' והא דיקריעה
נמער: (ג) ד"ה משכס
מ' דמגלתי זקן וקרועי
בגדים ומתגודדים מ' ללא
וילף כלל אפילו קריעה:

הגהות מהר"ב

רנשבורג.
[א] נב' רבי אבא ורבי הונא בר
 חייהו הוו יומי קמיה דרבי
 אבא. נמחק מיתוס קמיה דר'
 אבא ו' קס ר' אבא. כן
 שמעתי ורואיני י' מגיהי' ו
 יגמרי' אין לזכר לזה דכר
 בירר כס' נאל שאלה בחוריות
 דף ג' [ח' תנא] חסד ר'
 אבא הוו יעוש' : [ב] רש"י
 ד"ם ארבע קרע קרע מזה
 עביל'. עיין שו"ס שער אפרים
 ס' ז' שכתב דרשני' הדפוס
 הוא ועיין עוד פסוק י' דוד :

מוסף רש"י

קרדעי בגדים. על גזופין
ששטעט מפי רבשקא, נדכטני
(מ"ב יט) אשר שלחו מלך
אשור אלדנו למרק אלהים מי
(סנהדרין טו). והעדים. נשעה
שמעידן פירות מה ששטעט
אין חיבין לקרוע (שם). הא
קא שמעי השואא. מפי
עמלן (שם).

רבינו חננאל

אלו קרעם שאמורין באחי.
 כ"י עשרה קרעם על הארץ.
 הקרע על אביו, ועל חמיו,
 ועל רבו שלמור חכמה, ועל
 ישא, ועל אב ביתו, על רב
 ממונות תרעות, ועל רב
 השם, ועל ספר תורה
 שנושך, ועל חורבן בית
 יהודה, ועל חורבן המקדש.
 וקרע על חורבן בית
 המקדש, ומושיע על חורבן
 ירושלים. אמיו ואמו ורבו
 מכה, חמיה מכה,
 ואלישע ראה הוה בעצב אבי
 אבי רבכ ישראל ופרשני, אבי
 אבי רב ואמו, רבו ורבו
 ישראל ופרשני ורבו רבו
 חמיה, חמיה, חמיה, חמיה,
 רבי רב לוח ישראלי, חמיה
 בעלותן מן רחיקין ופרשני.
 ואנני יראיהו חי ארץ כיון,
 רבתיב בחי רב לאה ורבו, כיון
 כמח הוא לנביא, ירושלמי
 כמח שפרעין על החכמים.
 כך קרועין על תלמידיהן.
 אמרו חז"ל חז"ל חז"ל חז"ל
 אמר, על השנהנה חז"ל
 אלוני תורה. אמר ר' יוסי,
 ראה אמר רבא בראשית,
 רבא בעשתי ארבעי הלכות. ר'

אברהם בעם יד יוחנן, כל שנשבע עסקי דמים משנתו, הנה, כל שישאלו אחריו ואח' משיב, א"ר אשכנזי, באן און דריבן משגיחן עליונו בן תחבין לנא, אמר יד, אבא בר ממל, כל שירעד לבאר משנתו, ואון אפילו דאכרין לא יכלי לבאר משנתו, איהו רבו כל שפחול לו תחלה, דברי יד, מריא, יד, הורא אומר, כל שרוב תלמודו ממנו, א"ר אבהו אבא יד יוחנן, הלכה דברבי מי שרוב תלמודו ממנו, שפוחל כליל בהואו שארין [ענין] משכח, פ"י, ביא ר' לוי שפחול וז' ששנינו בתמא, ונאמר פסוקותיה וז' און יורה לאמת שפוחל ואחר פותח כין, פ"י, הנה מכניס דין ומורה דע שחית שריא אהא, ואחר כך הנה מביע לבגועל ופוחת, וההיא דההי' דהי' רבן לפרוי מכניס ידי כנגדו ופוחת, ואון לא מתקחין, אשכנזי, לשנים שמשמע שמשמע עסקי דמים, איהו יורה עסקי דמים, אשכנזי, אלא מה חיל לשנים, מלמד מתקחין, לעולם לשנים, נשיא ואב בית דין ושמעתה הורעו, שנאמר, ריחוק דוד בכבדו וקריעם וגו' כל האנשים אשר אתו וספדו רבובו על שאול ועל יונתן ועל עם דוד על בית ישראל וא' על כל חברי, שאול וז' אב בית דין, וז' על ע' כל בית ישראל, אלא שפוחתו וז' אב בית דין קריעין על שפוחת הורעו אלא ברא ברבוב, וכמעשה דשפוחל, דאשכנזי, דאשכנזי קטל שרוב מלכא יד אפ"י, ר' אבהו בעת ששמוע, נאמר חסדא חסדא חסדא אב דברביה ויורעל את ברביו, המלך קרע וז' לא קרעו עכשיו, שכבר קרעו, שנאמר ברשקה, לא מתקחין מנא יד, אחי קריעה קריעה מהתם, ויורעל אתו כל קרעו בזמן הדין, משום ר' יוחנן אשכנזי משרבו ר' קרע מנא דודו קריע, נחם צון חסדא רבך הנה מריקא וז' לביה יתרגום באבא און באגורן, מתקוחן, פ"י, הכנה באגורן על אשכנזי, ור' קריא הייה שרוב תלמית וארבעי קריעה בתער השפחל ועל האש, מהו שרוב תלמית וארבעי, תלמידי ארבעי דרב [שפחתי], כל קריעה בתער השפחל, קוד ל' האומות כל שרופין באש, ומכיל וז' פחדו לזר קריעו בגוריה, מכלל דהי' ומכירי, הורא חסדא חסדא חסדא, שבת, כרואה ספר חורא שפוחל, אסור יד, אבהו, יבא על א' עמיתם ללוס כל אוזו הייס, ר' יונה רוגא, הורא ספר חורא ששנש קריע שתיים, אחת על מגילתו על הדברים, שנאמר יד ידבר ר' א' וימירו אוזי שתי, אלא י' כליעה עינמה חפיל, דיאמר דר רוגא בר חייא, לא, עיי' חורא, שנאמר, ויבאין, אנשיה משכס משיב ומשיב הורא ויורעלם בחבורתו, אומר, ציזן מדבר היתה וקריע, כל מה הקרשקו ברא, אומר, בתי קושטני ופתאורני ואשכנזי אשכנזי תלמידי חתלה, קרוע על יורעלם בעי בעי עצמה, ועל מדינא בעי עצמה.

(א) בירושלמי ה"ג' ועוד פורה וע"ש בפ"מ ובק"ע.

ובאיהו אלכסנדר

בירושלמי איהו איהו כל שאין מקומו ניכר
ובמסכת שמחות (פ"ט) מפרש כל שאחזקו כל זכוכי:
בך הלוקח אסור לאחיותו. לא שמעתי אס מותר למכור לנכרי
נתי לזקוק אסור לאחיותו אס הוא נכרי מותר ואע"פ דמוכר

נריך להודיע ללוקח היינו כדי שלא
יעשה לוקח איסור אבל אין לנו חוששין
אס יתפרנו הנכרי ולגלגוריה היה
מותר ועוד ז"ע והוא וכשם שהמוכר
כו' הוי סי' לתנא קמא בלא הפיכה
ולר"ס בן אלעזר אפילו על ידי הפיכה
ובמאי דפליגי נראה דהלכה כנחמא
קמא וכן פירש ר"ח:

תחילת קריעה שלש אצבעות
לא ידענא (י) ממאי מפיק
טעמא דלעיל (ד' כג:) מפיקין טפח
מיתוקא אין אחיה פחות מטפח:
תניא נמי הכי. רבי יוסי סובר
כן ורבי יוסי הלכה כמותו
לגבי דרבי מאיר ורבי יהודה בפרק
מי שהולידו (עירובין ד' מו:) ועוד
דה"ל מכרע: **קורע קרע אחד**
ע"י בורן. במסכת שמחות (פ"ט) א"ל
מת אביו וקרע והוא אינו אלא אמו
יאל מתה אמו והוא אינו אלא אביו
יאל מת אביו מתה אמו וקרע והוא
אינו אלא אחד מן הקרובין יאל אחד
אביו או אמו וקרע והוא אינו אלא
אביו או אמו לא יאל וצירושמי אמרו
לו מת ראובן וקרע ואמרו שמעון
היה יאל אמרו לו מת ראובן וקרע
ואח"כ אמרו לו קיים היה ומת אימ
תנא לא יאל וכן קרע על אביו ונמנא
כנו אס מת על אחר אין נריך לקרוע
בנו הוא על אחר כדי דבור ובסוף
פרק בתרא דנדרים (דף פו.) כמו
כן היא שניה: **אמר** רב נחמן
בר יצחק **צ"ל** שאין בתוספת. תימה
מאי מוסיף לפרש הטעם מן הצריכה
ופירש ר"ח צ"ל צ"ל צ"ל צ"ל צ"ל
ורמ"י הקשה בתוספת מאי שייך
בתוספת נראה לי דמאי למימר דצריכה
כמאן דלמך עד טיבורו אי נמי עד
שיגלה את לבו אין זה כל כך כמו עד
לבו מינו יותר נראה לי דקאמר רב
נחמן בר יצחק לפי שאין בתוספת
נריך לקרוע עד לבו ואס אירע כך
שלא קרע עד לבו מ"מ כיון דלא
עשה כמו שהיה נריך אומר אין שייך
תוספת מיהו לפירוש קסבר רב נחמן
בר יצחק כיש אומרים עד לבו ואפילו
למאן דלמך בתוספת עד טיבורו יס
לייבז כמו שפי' שאין נריך לקרוע
על אביו ועל אמו רק עד שיגלה את
לבו מכל מקום אס קרע טפי שפיר
משום כבוד אביו ואין כאן כל תשמיט:
פורם ט"מטטה. צ"ל בתרא דהוריות
(ד' יב:) מפרש מה קורע
למטה אס צולא: **לפי שאין מוסיפין**
על אביו ואמו. פי' בקונטרס דאכלוהו
קאי דבין אס קרע על אביו קודם בין קרע על אחד מקרוביו קודם ולא ידענא מנא ליה דלישנא דקאמר על קרע אביו ואמו שהיה קודם:

מחור השלל. שלא קרע אלא בשלל: **מחור האיסור**. מקרע האיסור:
וכאיהו אלכסנדר. דהוה כשם: **רשאי להפכו למטה**. שהפך הקרע
למטה והפך שלמטה למעלה ומאחזקו ועושה בית הזולת ויבזו:
ופוספס שלל. כגון שמוסיף קרע אחר על אותו קרע כגון שאירעו
אצל אחר: **עליון אין מפתחה**.

שקרעו על אביו ועל אמו: **שאיין**
בתוספת. כלומר אין דבין שמוסיף
עליהן: **הגיע לטיבורו**. ומת לו מת
אחר: **מרחיק שלל אצבעות**. בלד
אותו קרע וקורע: **נחמלא**. קרעים
מלפניו מחזירו לאחוריו וחוזר וקורע
לפניו: **כל שבעה**. אס מת לו מת
קורע קריעה אחת: **לאחר שבעה**
מוסיף. על קרע ראשון: **דלא ניתן**
לשוללו. מוך שבעה כלל ואי מוסיף
ציה מייחזק בקרע אחד אצל לאחר
שבעה דכבר שללו קורע כל השלילות
ומוסיף כל זהו דמיינך דעל מת
אחר קרע: **אשה שולל לאסר**.
אפילו מוך שבעה: **הי נמי**. דמוסיף
דקורע השלילה ומוסיף זה פורמא
דקא מיינך וקא פסיק כל שבעה
קורע ואפילו אשה: **משום כבוד האשה**
סוא. ולא מן הדין: **משום כבוד**
אביו. ולא מן הדין והיו כאיסור לפיכך
מוסיף זו לאחר שלשים: **בבגד קרע**.
קודם לכן. נחל הכל שמרמה הכל
שמרמה לכן שקרע על המט: **ואס**
לא הודיעו. שהולך לזכר את אביו:
יבדורו. לאותו שצא על מותו כפיו:
אצל ההולך ממקום למקום.
יגלגל

והאמר שמואל **ההלכה כדברי המיקל באבל** אבילות לחור קריעה לחור עד
היכן קורע **עד טיבורו** ויש אומרים עד לבו **אע"פ** שאין ראיה לדבר ובר
לדבר שנאמר ויקרעו לבבכם ואל בגדיכם הגיע לטיבורו מרחיק שלל
אצבעות וקורע נתמלא מלפניו מחזירו לאחוריו נתמלא מלמעלה הופכו
מלמעלה והקורע מלמעלה לא יאל אלא שבהן גדול פורם מלמעלה
פליגו בה רב מתנה ומר עוקבא ותרתייהו משמיה דאבוה דשמואל ולוי חד
אמר **כל שבעה קורע לאחר שבעה מוסיף וחד אמר כל שלשים קורע**
לאחר שלשים מוסיף מתקף לה רבי זירא מאן דאמר כל שבעה קורע אמאי
דלא ניתן לשוללו אלא הא דאמר מר **האשה שוללת לאלתר ה"נ התם משום**
כבוד אשה הוא מאן דאמר כל שלשים קורע אמאי דלא ניתן לאחיותו אלא
לאביו ולאמו דלא ניתן לאחיותו לעולם ה"נ התם משום כבוד אביו ואמו הוא
ת"ר **הייצא בבגד קרוע לפני המת הרי זה גזול את המתים ואת החיים**
ירשב"ג אומר והאומר לחבירו השאילני חלוקך ואלך ואבקר את אבא שהוא
חולה והלך ומצאו שמת קורע ומאחו וכשיבא לביתו מחזיר לו חלוקך ונותן לו
דמי קרעו ואם לא הודיעו הרי זה לא יעב בו ת"ר **החולה שמת לו מת אין מודיעין**
אותו שמת שמוא חטרף דעתו עליו ואין מודיעין על פניו ומשחקין את הנשים
מפניו **וימקדעין לקטן עגמת נפש** **ויקורעין על חמיו ועל חמותו מפני**
כבוד אשתו ואמר רב פפא תנא באבל רבתי **אבל לא יניח תינוק בתוך חיקו**
מפני שמביאו לידי שחוק ונמצא מתנגה על הבריות **ואין מברין** **על ממות**
זקופות **ת"ר ההולך לבית האבל אם היה לבו גס בו יברוהו על ממות כפיו**
ואם לאו יברוהו על ממות זקופות רבא איתרע ביה מילתא על לגביה אבא
בר מרתא דהוא אבא בר מניומי רבא זקף אבא בר מרתא כפי אמר כמה
לית ביה דעתא להאי צורבא מרבנן תנו רבנן ההולך ממקום למקום
אם

אם אביו, לא יעב בו. ת"ר חולה שמת לו מת אין מודיעין אותו שמת חטרף דעתו של חולה, ואין מקדעין לו, ומשחקין הנשים מפניו. ומקדעין לקטן, פי' על אביו שמת או על אמו וכיוצא בהן מפני עגמת נפש. וקורע על חמיו ועל חמותו מפני כבוד אשתו. תנא באבל רבתי, אבל לא יניח תינוק בחיקו מפני הרבים מפני שמביאו לידי שחוק, ונמצא מתנגה על הבריות. ואין מברין אלא על ממות זקופות. ת"ר, ההולך לבית האבל, אם היה לבו גס בו יברוהו על ממות כפיו. ואם לאו יברוהו על ממות זקופות. רבא איתרע ליה מילתא דאבלית, על לגביה רבה, חקף המטה להברותו. על אבא בר מרתא זקף, אמר, לית ביה דעתא (בהאין מרבנן) דכפה, דתא אי לכי גס בו. ת"ר אבל ההולך ממקום למקום, וכמה.

(א) לעיל על יו"ט עירובין (מ"ג) לעיל כ"ג (א) שמחות (פ"ט) ד' שם (ומפתח ב"מ פ"ח) (א) לעיל י"ד (א) אלא (ו) יבגמ' שמחות פ"ט איתא דלמור, (ח) ע"י כלים פ"ד מ"ד ומ"ח אולי צ"ל פ"ח.

תורה אור השלם

1. וקורע לבבכם ואל בגדיכם ושבו אל ה' אלהיכם כי חזון ודרום דוא ארך אפים ורב חסד ורחם על הרעה: ואל י"ב

מוסף רש"י

ומקדעין לקטן. את כנפיו. מפני עגמת נפש. שיבט החולין ויבט כנפיו המה ולא מפני שהוא אצל (לעיל י"ד).

רבינו חננאל

ואל בגדיכם. [בגדיכם אל לבבכם. ואמר שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירה, איני והאמר שמואל, הלכה כדברי קודם לכן. נחל הכל שמרמה הכל שמרמה לכן שקרע על המט: ואס לא הודיעו. שהולך לזכר את אביו: יבדורו. לאותו שצא על מותו כפיו: אצל ההולך ממקום למקום. יגלגל] ורבינו חננאל (המשך) ואל בגדיכם. [בגדיכם אל לבבכם. ואמר שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירה, איני והאמר שמואל, הלכה כדברי קודם לכן. נחל הכל שמרמה הכל שמרמה לכן שקרע על המט: ואס לא הודיעו. שהולך לזכר את אביו: יבדורו. לאותו שצא על מותו כפיו: אצל ההולך ממקום למקום. יגלגל] ורבינו חננאל (המשך) ואל בגדיכם. [בגדיכם אל לבבכם. ואמר שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירה, איני והאמר שמואל, הלכה כדברי קודם לכן. נחל הכל שמרמה הכל שמרמה לכן שקרע על המט: ואס לא הודיעו. שהולך לזכר את אביו: יבדורו. לאותו שצא על מותו כפיו: אצל ההולך ממקום למקום. יגלגל]

(א) צ"ל פליגי זה רב מתנה ור' משמיה דאבוה דשמואל וכו'.

ת"ד מנכ"ד ומכ"צ
ת האבל. ואוקימנא, הא
בבית המנחמין. **מתני'**
וכך היו משקין בבית
עשירים בדרגש, ועניים

מסורת הש"ס

דלָה א מ״י פ״ב מהל'
אכל הלכה ה סמג
עשין ב טוש״ע י״ד ס״
שנה:
ב [טור י״ד סימן שלטן]:

דמלאך המות: דאײַמסר מוֹלֵה. אײַטע
מוֹלֵה: לײַטסוּי לי מר. צטר מײַטע:
מר לאו אדס פּאָט. לײַטס לי מר:
פּפּײַן ריקע. מתוקן לײַטע מײַטע:
כײַטסײַטע. דמלאך המות: רגלײַ
דצר נקן. לײַטסוּי נשײַ: אײַטס לי
מרס. דמתפּקדנא לײַטס לי מר
צטאָט: עטלס: אײַטס לי שײַטס
דנורא. ידע דטאָ מלאך המות:
מתנײַ

מיתת אהרן לנגדי כהונה זו
מכפרת ח"ר כ"מ פתאום זו
מיתה דחופה ר' חנניא בן ג
אדם חנני לוקח ממך את מח
ותמת אשתי בערב שני ימים
ועוד האשתי י"ד ימים

מיתתו של שמואל הרמתי
מאי קרא דכתיב *תבא בכלל
שיבה שמונים גבורות דכתיב
שמונים שנה אמר רבה מחמם
דלא חשיב להו משום כבודו
עבד להו יומא מבא לרבנן
מכרת דשני מכרת דיומי מי נפ
נח נפשיה פתאום הוו קא דיי
שלא הגיע לגבורות אבל הה
חיי בני ומוזני לא בזכותא
רבה ורב חסדא תרוייהו רבנן

בִּי רַבָּה נִחְמָא דְשַׁעְרֵי לֵאנִישׁ
 קָמִי שְׁמַיָּא תְּרִיתִי יִהְיוּ לִי חֹסֶה
 דְּרַבִּי חֲסֵדָא וְיִהְיוּ לִי עֲנוּתִין
 שְׁעוּרִים ^(א) אַחֲוֵה דְרַבָּא הוּהִי י
 לִימָא לִיה מִר דְּלֵא לַעֲקֵרֵן א
 מְזֵלָא לֹא אִשְׁגַּח בִּי א"ל לִיתֵּתֵן
 א"ל ^(ב) לִי רִיבְדָּא דְכוּסִילֵתָא ו
 א"ל לִימָא לִיה מִר דְּלֵא לַעֲקֵרֵן
 מֵאֵן סַפֵּן מֵאֵן ^(ג) רִקִּיעַ א"ל לִי
 א"ל כְּמִישְׁחַל בְּנִיתָא מַחֲלָבָא
 הוּיָת לֹא בְעִינָא דְנַפִּישׁ בִּיעֵתֵן
 לִיה א"ל תְּרוּמָה קָא אֲבִי
 שֶׁשֶׁת אִיתְחֲזִי לִיה בְּשׁוּקָא א
 אִשִּׁי אִיתְחֲזִי לִיה בְּשׁוּקָא א"ל
 דֹּאמְרִיתוּ ^(ד) אֲשֶׁרִי מִי שְׂבָא לֵל
 מֵאִי כּוּלִי הָאִי קָא דַּחְקָא ר
 אִפִּילוּ כְּמֵלָא נִימָא רַב חֲסֵדָא
 מְגִירָסָא סָלִיק יְתִיב בֶּאֱרוּזָא
 לֹא הוּהִי מְצִי לְמִיקְרָבָא לִיה
 א"ל אִפִּיק לִי רִיפְתָּא אִפִּיקוּ לִי
 אֲמָאִי לֹא קָא מִרְחָם מִר גְּלִי

[illegible]

מיטרא ומר מצלי ואחי מיטרא, בר חסדא היה צ"ב שנה, ורבה היה מ' שנה. כי בר חסדא תכלי. כי בר חסדא והבא דסמריא לכלבי, בר בבה (נחמא) דשערי לאניש לא מישתבח. אמר ר' יהוב לוי, וחד לא רבו ל' הכמותה דרבה והגאון ועוניהיה דרבה וחסדא חבוי, לו ענותותיהיה דרבה ורבה יחבי קמיה דרבה נחמן דרבה בר נתנן גוסס, שיער למיתן נפשיה. אמר ליה ר' חמי בר אמי ליה ואנא לאו בדרא חשיבא קמי שופרא, אנא ביה ר' חמי עלך. אמר ליה מאן חשיב מאן להחפשט ולהגבוח כדמי שיער. אמר, כיון שבנמי אדם ביה לאקא המות אי שם חשיבא אלי תמחא ליה במלכו, ביקש מן הקב"ה בר שיערוא ליה במלכו ותמחא ליה. אמר לו לך לאו, ומשל לו משל, בהרמא נבטא שיער מחוץ החלב. אמר לו, אילו היה כך אמר לו לך לאו. ואחין כן תמחא, לאו הייתי רוצה, שאפי"ם היה לאקא המות אי שם חשיבא לחיבוייה בר עשוריה אמר, ואמר ליה הוה לך עצרא, אמר לו כי ריבדא ורובסאלא, גדולא ביה למצ' דמו. בנן אחור הצער היה לו בעת מלאקא הנשמה מן הגוף. בר ששת אחיו כן כולא כבהמא, אמר לו כי ברא. בר אסי אחיו היה לאקא המות. אמר ליה איתרתי לך וימין שריי מן שבא ליתאן ואלמדו ביה דרבה, שער שלשים אחא, אמר ליה מאי ליתא חאי. אמר ליה

בלע
סדר
לדחמיל
מתלה כר
מדעד
דסמינ
צקריהרהא
לא מאינו
ינחם

[illegible]

וְהָיָה כִּי יִבְרָא בְּעַמּוֹ הַבָּא

בִּינְיָן נשים במדוד מענות
אבל לא מטפחות. מאי אמרן,
אמר רבא ווי לאזלא ווי
לי בלא, פירוש, נשי
די נכנצבי היו חכמות והיו
נות ואומרות, הו' להולך,
כי תחבי כי הולך האדם אל
בית עולמו וסכבו וגו'. ואוי
למי שהוא ממושכן, ונחבע
לי לם הפקדון שצאלו.
כי ימר האדם מתמשכן
אילו רחמי שהוא אצלו

[illegible]

בלע הבות. כדי לסיים בדבר הטוב משום דמועד קטן הוא סוף סדר מועד ומה"ט מתוך הרב רבי יעקב מאורלייני"ש הא' דלחמיל סדר נשים נט"ו נשים אע"ג דלחמיל צפורענותא לא מתחמיל כלארבינן צ"ס נוחלין (צ"ד דף קה.) ומירן דסומכין פורענות דמועד קטן אלז פורענות ליצמות דסמכין פורענותא (לפורענותא ונחמחא לנחמחא:)

צדקיהו מלך יהודה. זליק גמור היה שאזל במקרא לא מזני יותר כי אם שזה להעלות ירמיהו מן הטיט:

ינחם כתיב. צמזמות (דף סט: ב) פירשו צמין אחר שלא כפירוש הקונטרס דכא:

יש לישראל ליתן לו חבל
הוא חץ לו ליטול בדאמרינן פ' מקום
שנסתגרו (פסחים דף י:) הנותן עיניו
בחבלק יפה כו' מיכר נראה לי דכהן
ביון שזה דינו יכול לראות סימן
עברה ואע"פ שאומרים צפ' הזרוע
(חולין קלג.) ונתן ולא שיטול מעצמו
אין זה לוקח ממנו כו' אם רואה
שפיר מה שחזק רואה ואומר ליתן לו:
ווע' חס' גיטין נט: בד"ה וליטול מנה:

הגלילי ור' אלעזר בן עזריה ור"ע אמר להם ר' מרס
מכם לתוך דברי חבריו אמר ר"ע ואני אחרון פתח
דבותיו פעם ראשונה ושניה נענה ר"ט ואמר וואח
ק"ו ומה נדב ואביהוא שלא עשו אלא מצוה אחת
ר' ישמעאל על אחת כמה וכמה נענה ר' יוסי הגלילי
ק"ו ומה אביה בן ירבעם שלא עשה אלא דבר אחד
ר' ישמעאל על אחת כמה וכמה מאי דבר טוב ר'
יעלה להגל וחד אמר שביטל פרדסאות שהושיב ירכ
ואלעזר בן עזריה ואמר בשלום תמות ובמשפחות א
לך והלא דברים ק"ו ומה צדקיהו מלך יהודה שלא עש
ר' ישמעאל על אחת כמה וכמה נענה ר"ע ואמר ביום
מגידו] ¹⁰ ואמר רב יוסף אלמלא תרגומיה דהאי קרא
בירושלם כמספדא דאחאב בר עמרי דקטל יתיה הדר
והפרעה חגירא בבקעת מגידו והלא דברים ק"ו ומה א
¹¹ והמלך היה מעמד במרכבה נח ארם כך בניו של ר'
בכתיב ביה בצדקיהו בשלום תמות וכתיב ¹² ואת עיני
יאמר רבא לרבה בר מרי כתיב ביה ביאשיהו ¹³ לכן
וכתיב ¹⁴ ויורו היודים למלך יאשיהו ¹⁵ ואמר רב יהודה ר'
בית המקדש בימיו א"ר יוחנן ר'אין מנחמין רשאי לומר
אבות פיהו והדר ¹⁶ ויען אליפז התימני א"ר אבהו ר'מנין
יאשכון כמלך בגדוד כאשר אבלים ינחם ינחם אחריני
אמר מהבא ¹⁷ וסר מרוח סרוחים מרוח נעשה שר לסר
שנאמר ¹⁸ כחתן יכהן פאר מה כהן בראש אף חתן בר
לכל דבר שבקדושה ¹⁹ לפתוח ראשון ולברך ראשון וליט

פירוש גוד גרמא מכאא ותנסי מרא לאנטוויא, תחת המאכל מן השנים ויצע תמות המים. מאכל מין החולה, ברור בן תמות ומתמתה מן גרלי כחמות אנטווי. לתן אנטווי אפי-אמא המרה, פירוש שלא איצטאל מן המלח בן חורו שרמיו וזורה, דלמור, דומה באיטאל מן הנכסיו ושלמה הצידה שלו. [למור] הקבורה טובה לו מחיים. ויש שאומרים, מן שאין לו מן טובים שחיו ושלומי ימי חורו. עשור קביו טוב טעור, דבר דרבקו ורוב ימי חורו פירוש, כמו אדם המלביבליש הגאים, בן זה האיש שאל הקבור אצלם בן גדולים חיו. חורו גרלי, אנטווי, לבני אדם שיטעם ועמר על הדמים כסו אותם בשעת קבורתו בן בן גדולים ורבים חיו. אדאמא גרלי דעל עץ קינים מברקן, כלומר, במקום סחורות וברקן האנשים מן אל לאו, כמו אש בשלש נכסעס. וזהו הפסל (ב) בן אורי ואמברו יוסתא פיו. ויש בן כלל חן ונעל בן האובדים על שם להו. כלומר, אדם ש' אדם ו' בן ימיו', כשנפל בן האדמים בן אובדן הדרכים, שחם ומעבירי אדם אל נוסל בהלואה נכדי ששלו. וכן שכן מן שדורן לבית עולמי שמבקן חלואה. שיש מן שפרע חובי ארץ המלות שנינה לו (משל) (ומשלמה) וירוש, ויש מן שפרעו ה' מלחמה, וספרו וספרוהו וקבורו קיבורתו עשן שנינה דרלי ידלונה. אכא אדמרי אל ידי חלואה, ויש חורו רן עקביו רן שרמן. אמר לתן רן שרמן, ויש שחכם גדול בעל תבונה תבן שפון ואמר, ואחיה כן בית ישראל אל תהי, שרפה, וגו', ומר בני ארץ שלא עשו אלא מצות מן מהם. שנאמר, כלשון מלכות בירושלם אבוחין מלכים השאנעוים אשר היו לפנין בן ארץ, ויש חורו, אכא גרלי אדם מהם, וספרו לו בן ישראל קביו אדמו, ויש חל לבדו בן אכא לייכנס אדמו שהשוויב ירבעם שלא יעל ישראל לרגל, בניו ש' רן עששו כמה מצות על אחת כמה יתאמר, בנייהו אדמו סמדרס בירושלם מנפסא אחת קעל יתאמר חורוהו מן שרמיו מן שרמיו קעמנו, שיש יסאמא גרמא גוסס חורו וברורו שיטאל, ותחלת מלכות ניהס, בניו ש' רן על אחת יאמר ר' חתן, נכנסו בנכדיו בחייו. אמר ליה, ביאשויה תיב, לתן נכני אוסיפו אל אבוחין חורו אמר ר' חן ומתמחין שראין לישעם אלא על הקרקע. שנאמר וישבו חורו ואשן בשעת מיתו. ויחמיה. אמר ר' אבהו מניין לאלל שיושב בראש, שנאמר אבהו חרס ואשן ראשן, ויש חורו ויחמיה.

מכתב: (ח) בלל פירוש: גמ' (לחילול). חבלל: גור גרמא מכתב. נמנו מיל לאמטיי. כלומר הדרי מיל למפרע כלפי אינטל דמלמא. כלומר יפה מיחה כמלבוש של מילת: דשלימו וודיה. שכלו לו מזוטסו שהא עני: עטוף.

אדם מת: (מרטל הנילא). מרטי
חיבולייא. האיסורין הן בנתיס: דידל
יולוויס. כלומר מגביהין בהספד למי
שמגביה קולו להספד אחרים: הערית
רבוטיו. שבאין לחמו: משמסו.
שהסיב ירעם שלא לעלות לרגל:
מעמד במרכבם. שלא יכשלו: ינחם
אחרים משמע. שמחמין ויטבין בראש:
סרוחיס. לשון רבים: לפתח בראש.
לקרות בס'ת: ולכרך. בפתח המון:
כליפורי

לחבילא אמר רבא נשי דשכנצבי אמרן הכי ויי לאולא
נשי דשכנצבי אמרן ^אגוד גרמא ומכא ונמטי מיא
נשי דשכנצבי אמרן ^בעטורא וכסו טורי דבר רמי
רבא נשי דשכנצבי אמרן ^גשיילא אצטלא דמלתא לבר
מיו רבא נשי דשכנצבי אמרן ^דרהיט ונפיל אמעברא
נשי דשכנצבי אמרן ^האחנא תגרי אוזבוגי מיברקו ואמר
נ ^ומותא כי מותא ומרעין חיבולא ^זתניא היה ר"מ
ל בית אבא וגו' עד והחי יתן אל לבו דברים
יוניה דיקבר יקברוניה דיטען ישענוניה דידל ידלוניה
ידלוניה דכתיב כי טוב אמר לך עלה הנה וגו' ת"ד
ישמעאל נכנסו ד' זקנים לנחמו ר' טרפון ור' יוסי
דעו שחכם גדול הוא ובקי באגדות אל יכנס אחד
י ישמעאל ואמר רבו עונותיו תכפוהו אבליו הטריח
ס כל בית ישראל יכבו את השריפה והלא דברים

כתוב ויקריבו בני אהרן את הדם אליו כך בניו של
אמר וספרו לו כל ישראל וקברו אותו והלא דברים
טוב דכתיב ביה יען נמצא בו דבר טוב כך בניו של
רא ור' חנינא בר פפא חד אמר שביטל^ט משמרתו
זאביו על הדרכים שלא יעלו ישראל לרגל נענה ר'
תוך המלכים הראשונים אשר היו לפניך כן ישרפו
אלא מצוה אחת שהעלה ירמיה מן המיט כן בניו של
הוא יגדל המספד בירושלם כמספד הדררימון [בבקעת
אזורה ידענא מאי קאמר בעידנא ההוא יסגי מספדא
מזון בר טבריימון וכמספד דיאשיה בר אמון דקטל יתיה
במלך ישראל שלא עשה אלא דבר אחד טוב דכתיב
שמעאל על אחת כמה וכמה א"ל רבא לרבה בר מרי
קיהו עור א"ל הכי א"ר יוחנן שמת נבוכדנאצר בימיו
ני אוסיפך על אבותיך ונאספת אל קברותיך בשלום
דבר רב שעשאוהו ככברה א"ל הכי א"ר יוחנן שלא חרב
דבר עד שיפתח אבל שנאמר^{טו} אחרי כן פתח אויב
אבל שמיב כראש שנאמר^{טז} אבחר דרכם ואשב ראש
משמע אמר רב נחמן בר יצחק ינחם כתיב מר זוטרא
זיס אמר ר' חמא בר חנינא מגין לחתן שמיב כראש
ש ובהן גופיה מגול^{טז} דתנא דבי ר' ישמעאל^{יט} וקדשתו
מנה יפה ראשון א"ר חנינא קשה יציאת נשמה מן הגוף
בציפורי

10. ותעלה המלחמה ביום ההוא והמלך היה מעמד במרדקה נכח ארם וימת בע
הקרב: מליכם א כ כל 11. ואת עיני צדקתו עור ואסרתו בנשחיתים לרבי
12. לכן הניג אספקל על אביתו ואספתל אל בקרתיו כלשום אל עיניו
על המקום והשיבו את המלך רבי: מליכס ב כ כ 13. ויור הירים למלך אל
העברתיו אל הלחית: מאד: יור הירם ב כ 14. אתרין כן ואשכב אית אפר
15. אינן אפרו ואמר: איוב ד ד 16. אבדתי דרקים ואשכב ראש ואשכב
תחת: איוב ט כה 17. לכן עתה יגלו בראש גלים ויור מרחס חרותים: גמס 18
באלהי בן הלכישני גורו עיני מעול צדק: עיני בחסון יור פאר וכלכל העתיד הלכישני
כ ית ארם איתא עור מקריב קרש יהיה לך בן קרש איתא בן מלכישני

תחת כל אשר לו וליתס' בהלואה ואינו מצא. מותא רב מרתא ומרתא חיבולא. פ"ה, המ"ט, (הרבה). והלהלן? היא בשמחה, וחספת על בשמחה צער חילוי. מתיא היה ר' מאיר אומר, מאי דליתיה. כותבתי כי טוב אמר ק"ל עלה הנה מושפיל' לפני ר' אבהו שראו עיניו. כששמחו בניו לא יכנס אחד לתוך חבירו, אמר להו' ר' עקיבא, ואני אחרון. פתח ר' אבהו ואמר, רבי! ת. בשמחה וקירבה בין אחרת לא תדע אליו, בניו של ר' אחא כמא וכמה חשיבים לר' ישראל? כי הוה אדון יספיק לו. וגו'. והלא דברים קל וחומר, ומה דאביה לא עשה אלא מזה אמר קברו? כי נמצא בו רב טוב, והלא אדריקו כל יוחזקו, ומה צדיקו כן ירבענו שלא עשה אלא ר' עקיבא אומר מהבד, ביום ההוא יגדל המספר כיוושה'לם כמספר הדין'תן כבקעת מנחם ישיאיהו כי אמוח קטלתי מלך המדינה חגריה כבקעת מנחם, ומה ר' אבהו שלא אמר קברו וכמה של ישרא'ל לא לספד ולכבדו עליהם. אמר מילא רבא לרבה בר שילא, כתיב הוה אדון ליום, וכתיב, ויורו הייורים למלך ישיאיהו, ואמר רב יהודה אמר רב שעשאוהו ככבדה, אמר לי כבקעת מנחם. ואמר מנחמים ושקאל מורח דבר דע שפחם חלתי, ויש יבשר מלך הוה, וכתיב, וזר מרחו מנחמים, מרחו את האבאל, כלומר הרחיקו, כלומר הרחיקו.

[illegible]

1. כי שמענה נשים דבר י
ותקה אונכם דבר פיו
ולמדה בנותכם נדי
ואשה רעתה קינה;
ימיה ט יט

2. בלע המות לנצח ומחיה
אדני אלהים דמעה מעל
כל פנים וחזרת עמו יסיר
מעל כל הארץ כי יי דבר;
ישעיהו כ יז

3. טוב ללכת אל בית אבל
מלכת אל בית משתה
באשר הוא סוף כל האדם
הזה יתן אל לבו;

קללתו 1.
4. כי טוב אמר לך רבים אלה
מהשפילך לפני רבים אשר
עמך: משלי 10.
5. ואמר: מה אלה אחר
ולאלעזר ולאיחמר בניו
אשרים אל תפרע
ובגדנים אל תפרמו לו
תחמו ועל כל העדה קצק
ואתחזק בל בית ישראל
יבכו אל תשפך אשר
שור: ירמיהו 1.
6. יקברו בני אחרת אל
הדם אלה ותטל אבבע
בדם היות על קרנות המזבח
ראתו וקם יצא אל סיח
המזבח: ירמיהו 2.
7. וקסדו לו כל ישראל
וקברו אתו כי זה לבדו יבא
ליבדעם אל טוב יען ממנא
אלה אחר אל אלה
ישראל בבית קרבנם:
מלכים א' 2.
8. בשלום תמות
ומשפחתו
החיים קראשם אשר
לפניך כן ישרוך אשר
וחי ויבאו יסורו כל כי דבר
אל דברתי אסח לו

9. ביום ההוא יגדל
המספר בירושלם כמספר
הרד רמון בבקעת מגדו:

זכרתי כי
 ויצעו דם המכא על חי חק
 אתו בבלל: ויהיה לו חס
 וקדמה אשר אני מבניו
 וישדוהו המלך לעבדו
 וקלל את יומי אביו א
 מלך גורוד וקדמה
 שש אשרשי בני תגל פנשי
 עשירה א' 19. וקדשהו
 ויקרא כי א

ל כי כמיתל כל אדם, ואריכות
 תביבם שו ללכת אל בית אבלי
 ש' לו, וישמאלו, נכנסו אביהם
 וישדוהו תפסוהו אבלי הטרור
 לנכוחתו. 'לעלות בני עריות
 שחלה יהיה מן השטן וזה
 שחלה מן השטן
 מר ב' ש' לו, אלמלת תרגומה
 ר, וכתבתי המלך, וזה פסוק
 וזה השלם תמות, ומכרת, ואר
 הכי אמר ר' יוחנן שלא ראת
 ויחזיק מן פחו את ש' לו
 ויחזיק וימסורו כבתובות.

א [רמב"ם פ"ד מהל' אבל
ה"ד]:
ב [מג"א סי' קי סק"ט]:
ג [טוש"ע א"ח סי' קנה
סעיף א]:

הנפטר מן המת לא יאמר
לו לך לשלום, אלא לך
בשלום. שנא, ואתה תבא
אל אבותיך בשלום.
והנפטר מן החי, לא יאמר
לו לך בשלום, אלא לך
לשלום. שהרי רוד אמר
לאבשלום לך בשלום.
הלך ונתלה באילן ונהרג.
אמר (ייתרו) [משה]
(למשה) [משה] לך
לשלום, הלך והצליח. אמר
ר' חמא בר' חנינא מניין

לחתך שיושב בראש, שנאמר, כחתך כהן פאר וגו', מה כהן בראש, הני דבי ר' ישמעאל, וקדשתו, לכל דבר שבקדושה לפתח ראשון ולבקר ראשון וכו' כך חתך בראש. אמר ר' לוי כל היוצא מן הכנסת למדרש ומבית המדרש לבית הכנסת, וזכה ומקבל פני שכינו. שנאמר, ויכר מחיל אל חיל יראה אל אלהים בעציו.

[illegible]

(*)[פי' הגון על זה תמלא בם' החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בם' זכיות ח"א פ"ג] (**)[בסיומא וסוף תשובת הרמ"א ו"ל וכן בסוף יש"ש צ"ק במיד רמזים על הזכרת שמות הללו]:
